

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ÖRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A madoccai eset.

Mai számunk hírei között leírjuk a madoccai esetet, amely ezt a kis tolnamegyei községet napokon át az ország figyelmének középpontjába állította. Musztács Ferenc őrmester bajtársunknak halálraítélt és megszökött, gyilkosát üldözték a környékbeli őrsök összpontosított járőrei, míg aztán végre szüleinek istállópadrán megtalálták.

Egy percig sem kételkedtünk, hogy a gyilkos előbb-utóbb kézre fog kerülni. Megbízunk a csendőrségben, mert ismerjük, de megbízunk a tapasztalatban is, hogy megszökött lünettések kézrekerülése mindig csak idő, jobban mondva türelem kérdése.

Itt, a madoccai esetről azonban éppen ez hiányzott: a türelem. Mint minden úgynevezett szenzációs bűnesetnél, amellyel az újságok több napon át nagyobb, sőt sokszor túlságos részletességgel foglalkoznak, ennél is érezhettük az odairányított nyilvános figyelem hátrányát: a türelmetlenséget. Az újságolvasó embert harmadnapra már nem elégíti ki a riporter bőbeszédűsége, eredményt, fordulatot, szenzációt vár s ha nem kapja meg, bosszus legyintéssel állapítja meg a csendőrség vagy a rendőrség tehetlenségét, aminek következtében ime, „még mindig” nincs eredmény. És — valljuk meg — ez a türelmetlenség néha még szakemberekre is átragad, pedig ők tapasztalatból tudják, mennyivel nehezebb feladat a nyomozás a valóságban, mint a detektívregények képzeletbeli bűvészkedésében.

Hiszen lehet: ha a házkutatás alkalmával nemcsak átkutatják a kukoricaszárral telt padlást, hanem a zsuppokat szét is hányják, ha a gyilkos hozzátartozóinak magatartásában gyanus körülményeket találnak, az üldözés talán gyorsabb sikerrel járt volna. Szépséghibák utólagos bírálatával azonban csinján kell bánni, mert nem ismerjük a mentség érveit s főképpen pedig, mert senki sem állíthatja, hogy ő aztán nem hibázott volna. Emberek vagyunk s másnak is meg kell bocsátanunk, hogy ember. A harc eljárásban minden jó, ami sikerre vezet, a nyomozás vagy bármiféle más közbiztonsági ténykedés értékét is csak egyetlen szempont dönti el: az eredmény.

Az eredmény azonban nem gátolja, hogy azért egyet-mást megjegyezzünk magunknak.

Például azt, hogy egyes gonosztevők üldözésére túlsok csendőr alkalmazása nem nagyon célszerű, mert feltűnéssel, hirlapi nyilvánossággal jár, ez pedig a nyomozókat idegesíti, az üldözöttet pedig pontosan tá-

jékoztatja, hogy hol és milyen módon keresik és hogy milyen személyleírás áll róla rendelkezésre, vagyis, hogy mit kell a külsején megváltoztatnia. Néhány ügyes, esetleg polgári ruhás csendőr kitartó üldözése, amelyről a magát biztonságban érző üldözött nem is tud, talán valamivel hosszabb idő alatt, de biztosabban és kisebb feltűnéssel vezethet eredményre.

A feljelentő, vagy nyomra vezető számára arányos összegű jutalomdíj gyors kitűzése a nyomozásnak jó segítségére lehet; még inkább, ha a nyomra vezető személyének titokbantartását is biztosítjuk.

Az alapos házkutatás fontosságára is reámutat a madoccai eset. Régi, nem éppen dicséretes szokása némelyik csendőrnek, hogy kazlakat, terménycsomókat csak szuronnal szokott átvizsgálni, persze csak olyan mélyen, amennyihez a szuronnal hozzáfér. Eltekintve attól, hogy a szurony ilyenkor jogosulatlan sérülést okozhat, az ilyen felszínes kutatás eredménye is kétes; csak a kazal, vagy terményrakás széthányása nyújthat teljes bizonyosságot, hogy abban senki sem rejtőzködik, vagy, hogy oda semmit el nem rejtettek.

A rendőrkutyák munkájának eredménytelensége csak újra igazolta a csendőrség eddigi, többéves tapasztalatát, amely végül a szolgálati ebek alkalmazásának megszüntetésére vezetett. Rendőrkutya számára nem lehet „szetb” és könnyebb feladatot elképzelni, mint élő embernek egy kis telken való feltalálását. Hogy még ez sem sikerült, csak azt bizonyítja, hogy a rendőrkutya sikeres alkalmazásának előfeltételei csak olyan kivételesen ritka, véletlen esetekben adódnak, hogy a rendőrkutyával, mint a nyomozásnak állandó és megbízható segítségével nem számolhatunk. Valóban komoly, számottevő nyomozási eredmény a rendőrkutyák alkalmazásához évek során át nem fűződött.

Ellenben éppen a madoccai eset reá kell, hogy terelje a figyelmünket a külföld közbiztonsági szolgálatában már elég gyakran alkalmazott gáz kipróbálására. Helyiségek kiürítésére, elrejtőzött egyéneknek zárt helyen való felkutatására ma már többféle, teljesen ártalmatlan gáz áll rendelkezésre s ha az őrsök nem is, nyomozó és karhatalmi alakulataink némely esetben jó hasznát vehetnék egy-egy ilyen felszerelésnek.

Ime, csak dióhéjban is, mennyi tanulság. Ne féljünk tőlük. Abban áll a gyakorlat igazi értéke, hogy tanulsággal jár, ha holtig csináljuk, akkor is. Tévedni emberi dolog, de a tévedést be nem ismerni egyéni gyarlóság. Ne tagadjuk tehát, hogy azt, amit fente' b leírtunk, Madocsán tanultuk: nincs azon semmi szégyenlenivaló, hogy ma ennyivel okosabbak vagyunk, mint tegnap voltunk.

A rendőri büntetőbíráskodás csendőrségi vonatkozásai.

Írta: Dr. UHLYARIK JÁNOS tb. főszolgabíró.

Pest vármegye alispánja, dr. Erdélyi Lóránd, az Iskolánkülvüli Népművelési előadói tanfolyammal egyidejűen Pest vármegye járási és városi rendőri büntetőbírái számára tíznapos tanfolyamot rendezett Balatonmellén, június 10-től 20-ig. E tanfolyamon tartottam meg az alábbi előadásomat, amelyet csendőrségi vonatkozásainál fogva itt is közreadok.

Az államkormányzatnak egyik ágazata a belügyi igazgatás. Az államkormányzat ezen ágazatának államfenntartó feladatát röviden abban foglaljuk össze, hogy az a rend és közbiztonság megteremtése. Vajjon élhetünk-e nyugodt, normális életet rend és közbiztonság nélkül?! Idézzük csak föl azokat a rémes idöket, amidön az emberi érzéseiből kivetkőzött társadalom, mint a medréből kilépett folyam, tört és zúzott, rabolt és fosztogatott és megszenstelenített minden emberi értéket és munkát. Gondoljunk arra, megélhet-e a család huzamosan rendes és rendszeres munka nélkül, örökös félelemben reszkette attól, mikor fosztják ki, mikor ég le a háza, mikor hajtják el becsületes munkával szerzett jószágait?

Rend a munka lelke. A belügyi igazgatás rendje nélkül nem képes működésbe jönni az igazságszolgáltatás különböző bíróságaival, megbénul a földművelés, ipar és kereskedelem, megáll a közlekedés, az állami bevételek nem folynak be az állampénztárba, az egész társadalom létalapja megrendül és a nemzeti lét haláltusáját vívja. Rend és közbiztonság nélkül tehát tartós és megbízható állami berendezkedés el sem képzelhető.

Az állami életet jelentő rendet és közbiztonságot pedig az a minden zeget-zugot betöltő gépóriás viszi be a köz- és társadalmi életbe, amit közigazgatásnak nevezünk, viszont ennek a gépóriásnak nélkülözhetetlen szervezete a csendőrség.

A magyar csendőr ebben a lerongyolódott, holnapjáért is aggódó magyar világban a magyar nemzeti feltámadás reménysugara. A kakastollas csendőr megjelenése rendet, törvénytiszteletet, tekintélyt jelent a nép körében. Miért? Azért, mert a csendőr külső megjelenése, fellépése, magatartása, eljárása és egész élete magán viseli a fegyelmettséget, a hűséget, a megbízhatóságot, bátorságot, a lelki és fizikai erők letörülhetetlen, nemes bélyegét.

Ezzel, a szinte azt mondhatnám, külön embertípussal a polgári hatóságok közül legtöbb kapcsolata van a főszolgabíróknak, mint a közigazgatás vezetőjének, de főleg, mint rendőri büntetőbíróknak.

Évek óta figyelemmel kísérem, hogy a kihágások a feljelentő hatóságok, hatósági személyek és általában azok között, akik a kihágásokat a főszolgabíró tudomására hozzák, miként oszlanak meg? Nálunk a kihágásoknak 65—70%-át szállítja a csendőrség. Ha már most ennél a számadatnál még azt is tekintetbe vesszük, hogy a nem csendőrségtől eredő feljelentések tekintélyes részét tárgyalás előtt nyomozásra a csendőrségnek adjuk ki, nem szorul bővebb magyarázatra, hogy a rendőri büntetőbíráskodás munkaanyaga vidéki viszonylatban főleg a csendőrség tevékenysége folytán kerül elének.

A rendőri büntetőszabályzat 62. §-a a büntetőparancs kibocsátásának feltételeit tárgyalja. E §. szerint büntetőparancsot bocsáthatunk ki olyan feljelentésre, amelyet hatósági közeg, tehát pl. a csendőr szolgálata közben szerzett tapasztalata alapján tesz a főszolgabíróhoz.

Sötéthavasi emlék.

Írta: RADNAY GYÖZŐ őrnagy.

Az elmúlt idök kedves emlékei az ember gondolatvilágában jelentős szerepet játszanak. Ha elcsendesedik a dolgozó élet lárma és agyunk felszabadul a mindennapi munka megkötöttsége alól, visszatér a mult egy-egy felejtetetlen képe, amelytől annak idején kíméletlenül hurcolt el a sors és ahová ma már csak a gondolataink záródhatnak.

Ilyen záródokföldje gondolataimnak az idegen uralom rabláncait viselő Erdély, amelynek határmenti tájait a régi jó békevilágban és a háború kezdetén is több éven át végigbolyongtam. Ezek a bolyongások azonban nem afféle pisztráng- vagy szalonasütéssel fűszerezett társas-kirándulások voltak, hanem szolgálati utazások.

Erdélynek Romániával szomszédos határvonalát határoszlopok és határhalmok láncolata jelezte, mely hol a magasba törő hegyhátakon, hol a lankás völgykatlanokban róttá pontosan megszabott útját.

A határvonalal rendszerint karöltve járt egy gyalog-

ösvény. Mint elválaszthatatlan jóbarátok ballagtak együtt hegynek fel, völgynek le: a határvonal és az ösvény. Az előbbi kimért pontossággal és tisztelettel parancsoló komolysággal járta útját, az utóbbit szeszély és kalandos természet jellemezte. Nyugtalan vére minduntalan elcsalta élemedett barátja mellől, de csakhamar visszatért hozzá, mint hű kuvasz a gazdájához. Néha át is szökött az idegen földre, de csak rövid időre, néhány lépésnyire s máris sietve futott vissza a hazai földre. Ez az ösvény vezette a nyári őrsök kakastollas járőreit, amelyek a határt vigyázták.

Erdély határvonalán mint végvárok állottak őrt az úgynevezett nyári őrsök, melyeknek laktanyáit katonás egyszerűség jellemezte. Az emberi képzelet gazdagsága azonban képtelen olyan képet festeni, amely egyik-másik nyári őrs természeti szépségeit legalább is közel hozná a valósághoz. Ezek között is a leghangulatosabb és legmegkapóbb képet a sötéthavasi nyári őrs fekvése varázsolta a szemlélő elé.

Erdély délkeleti szegélyén, a gyergyói bércek között kevélyen meredt az ég felé egy tompa hegycsúcs: a Sötéthavas. Nem tudom, mi okból kapta ezt a komor nevet, mert ami csodálatraméltót a természet alkothat, mind arra a tájra pazarolta. Sűrű fenyő- és hárserdők övezték, bennük a nemes vad sok fajával. Alkonyatkor, mikor a lenyugvó nap magára öltötte a derült égboltra sugárkévéket vetítő bíborpalástját, az erdei énekesek sokféle füttye és trillája kísért éjjeli nyugovóra. Fülbemászó dallamuk még akkor is ott csengett a fülekben, amikor az est már régen ráborította sűrű fekete fátylát a faóriások csendes koronáira.

Kora hajnalban kezdetét vette a természet hangos

Ha a csendőri feljelentésben tárgyalt kihágás tényleg megtörtént és a csendőr az esetet teljesen megbízhatóan vetette papírra, a rendőri büntetőbíró pedig helyesen állapította meg a büntetés mértékét, a terheltek igen sok esetben megnyugszanak a büntetőparancsban. A csendőr helyes meglátásától, tárgyilagos ítélőképességétől, elfogulatlan magatartásától s főképpen pedig feljelentésének megbízhatóságától függ tehát a bíró munkája, az eljárásnak már a legelső szakaszában is. A csendőr szolgálati idejének nagy részében a bíró számára dolgozik. Amidőn jönnek mondhatjuk a csendőr munkáját, akkor a csendőr munkája bizonyos mértékig helyes bírói munkának is minősíthető. Ez persze nem azt jelenti, hogy a csendőrnek illetéktelenül bíraskodnia szabad volna, hanem csak, hogy a bíró munkáját megkönnyítette.

A csendőrnek még nagyobb gondossággal és körültekintéssel kell eljárnia azon kihágási cselekmények feljelentésénél, amelyekre a jogszabályok elzárást is megállapítanak, amelyek tehát súlyosabb elbírálás alá esnek. A csendőri feljelentésben foglaltak szerint kell ugyanis lefolytatni a rendőri büntetőbírónak a bizonyítási eljárást és ennek alapján kell meghoznia tárgyilagos, helytálló ítéletét.

Világos tehát, hogy a csendőr helyes munkájához a rendőri büntetőbírónak lényeges érdekei fűződnek. Befolyhat-e tehát s ha igen, miként folyhat be a rendőri büntetőbíró a csendőrség munkájába, miként fordíthatja azt a maga, illetőleg a köz javára?

Téves volna azt hinni, hogy a csendőrség munkájába csak a csendőr felsőbbsege avatkozhatik be, csak az irányíthatja. Igaz, hogy a csendőr szolgálatának miként való betöltése nem a mi ellenőrzésünk körébe tartozó feladat,

élete, amelynek csodás színpompája, ózondús levegője és sajátságos zenéje földöntúli világba ragadta az embert, ahol nincsen csalódás, nincsen lelki fájdalom.

A távoli pásztorlakokból messzire eljutó furulyaszó dallamosabbnak hangzott, mint a városi kávéházak muzsikája.

Minden évszaknak megvolt a maga festői színvegyülete, állati és növényi élete, minden napszaknak a maga bámulatot keltő természeti tüneménye és sok más sajátossága, melyeknek legegyszerűbb megnyilatkozása is már meg kellett ihlesse a költőt, a muzsikust, az anyagból alkotó művészt.

A Sötéthavas nyugati oldalán takaros kis laktanya szerénykedett. Olyan volt, mint úri süvegen a vadvirág-bokréta. Vastag fagerendákból volt összeácsolva és léckerítés ölelte körül. Belsejében tisztaság, rend honolt. Télen nem volt benne élet. Május elején azonban beköltöztek oda, mint a régi fészükbe visszatérő vándormadarak, a csendőrök. Ilyenkor kezdetét vette a szorosabb határszéli szolgálat.

Nemcsak ott, hanem szerte az egész környéken megélénkült az élet. A távoli falvak szalmafedeles viskóiból felkerekedtek a pásztorok és sovány nyájaikkal beköltöztek a tél viharaitól megtépett esztinákba. Hosszúszőrű komondorok ugatásától, a vezérkosok kolompjától visszhangzottak az erdők, a bércek. A kristálytisza patakokban enyelegve játszadoztak a pirospehelyes pisztrángok. Fenn a napsütötte hegygerincek tetején pedig az itt-ott feltűnő határhalmok mentén felvillant a csendőrszurony, melynek csillogó acélján megtört a napsugár, — a túloldal felé. A csendőrkalapok címeres pajzsából kiágaskodó kakastollak víg táncot jártak a pajkos szellő unszolására és összekuszálták egymás üstökét.

nekünk hivatalból nem is kötelességünk tudni a csendőrségi szolgálati utasítást, de azért közvetve mégis beleavatkozhatunk az őrsök munkájába a csendőr tiszti parancsnokai útján, sőt szükség szerint közvetlenül is.

Közbevetőleg itt említem meg, hogy a rendőri büntetőbíró a csendőrségnek nem utasítást, hanem felhívást ad. A csendőr szolgálati utasítása a terheltek „gyanusított”-nak nevezi, akit „kikérdez” és nem kihallgat a csendőr, „elővezeti”, nem előállítja, s a gyanusítottnál talált bűnjeleket „örizetbe veszi”, tehát nem foglalja le. A csendőrségi szolgálati utasítás kifejezéseire a rendőri büntetőbírónak alkalmazkodnia kell és ezekben a vonatkozásokban szükségesnek és üdvösnek tartom, ha a rendőri büntetőbíró a szolgálati utasítás főbb pontjait ismeri és olyankor, amidőn a csendőrséggel akár írásban, akár személyesen érintkezik, annak kifejezéseire és nyelvezetéhez alkalmazkodik.

A csendőrséggel általánosságban inkább írásban szoktunk érintkezni, de egyrészt a tárgyalásra kerülő ügyek természetétől, másrészt tőlünk függ, hogy mikor vesszük fel a csendőrséggel a közvetlen, személyes érintkezést is. Az írásbeli érintkezésnek arra a részletére, amely a megszo- kott nyomozásra, elővezetésre vonatkozó felhívásokat tartalmazza és azoknak minden különösebb esemény nélküli teljesítését jelenti, nem térek ki. Amidőn azonban a csendőrség feljelentése a bizonyítási eljárás szempontjából vagy más okoknál fogva nem alkalmas arra, hogy annak alapján a Rendőri Büntető Szabályzat (Rbsz) 103. §-a szerint az ügyet „lehetőleg egy tárgyalással” befejezhessük, az eredeti feljelentést megfelelő felhívással pótnyomozásra visszaadjuk a feljelentő őrsnek. Ha a szükség úgy

Az erdők titokzatos mélyéből időnként visszhangzott az erdőkerülők egy-egy puska lövése, melytől riadtan rebentek szét a terebélyes fák szárnyas lakói, menedéket keresve a korhadt fatörzsek oduiban, vagy a sátorverő páfrányok dús legyezői alatt. Egy kőszáli sas méltóság- teljesen keringett a báránnyelű magasságában.

Alant az erdők sűrűjében, korhadtt falevelek puha szőnyegén két párhuzamos keréknyom igyekezett az őrs- laktanya felé. Hol elbújt a még be nem szikkadt hólétől nedves falevelek rétege alá, hol ismét előjött. Látszott rajta, hogy csak ritkán akadt rajta „forgalom”. Az elmúlt nyár óta talán nem is volt. Tavasz derekán azonban került két lassan döcögő, kajlaszarvú bivaly képében. Orruk a nehéz járom alatt a földet szántotta. A kétkerekű kordé, amelyet unottan húztak, a súlyos teher alatt nyikorogva panaszkodott a hosszú, nehéz útra. Alig pirkadt még, amikor a távoli anyaörsről elindultak és mire célhoz értek, a nap izzó korongja már magasan állott az ég boltozatán. Az előfogatos — a sok fáradság, kevés haszon tudatában — kelletlenül cammogott a bivalyok előtt, miközben meg- megtörölte szennyes ingeujjával izzadt homlokát. Majd hangos kiáltással nógatta ütemesen bólogató állatait.

A csendőrök már türelmetlenül várták a kordé jövetelét. A laktanya nyitott tornácáról felváltva szegezték tekintetüket az erdőszélre, ahonnan az út a laktanyához vezetett. Amikor végre kibontakoztak az erdő sűrűjéből a bivalyok, hamarosan künntermettek a honlívók valamennyien és harsány „hurrá” kiáltással eléje futottak a szekérnek. A nagy lármára az őrsparancsnok is előjött az őrsirodából és a küszöbön megállva, derűs ábrázattal nézte alárendeltjeit, megelégedetten eregetve a füstöt hosszúszerű pipájából.

Csakhamar körül volt véve a nagy tehertől roskadozó

kívánja, a felhívásban a rendőri büntetőbíró ki is oktathatja az őrsöt.

Lássunk a számos konkrét esetből néhányat. Ha magánindítványra üldözendő kihágásoknál nincs csatolva magánindítvány, rendszerint nem járunk el a Rbsz. 151. §-ának 1. pontja alapján megszüntető végzéssel, hanem amennyiben az indítványtételre az elévülés szempontjából megállapított határidő nem telt volna még el, felhívjuk a csendőrséget a magánindítvány pótlására néhány soros kikötetés kíséretében. A korcsmai mulatóhelyekkel, gyermekeknek a nyilvános mulatóhelyektől való távoltartásával, szesz italoknak az ifjúság részére való kiszolgáltatásával, zárórákkal kapcsolatban sokat kell tudnia és nagy jártassággal kell bírnia a rendőri büntetőbírónak és a csendőrnek egyaránt. A csendőr nem mindig azokat jelenti fel, akiket a törvény szerint büntetni kell, vagy kihagy a feljelentésből egyeseket, akik viszont elkövették a kihágást. A rendőri büntetőbíró ilyen esetekben visszaadja a feljelentést, kioktatja a csendőrséget és felhívja a pótnyomozásra, illetve pótjelentésre.

De nemcsak az őrsparancsnokságokkal vegye fel az érintkezést a rendőri büntetőbíró, hanem a szárnyparancsnoksággal, sőt a magasabb parancsnokságokkal is, ha a csendőrnek szolgálati vagy fegyelmi viszonyai, avagy közérdekű jelenségek és események azt szükségesé teszik. A magam részéről például feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a nagyobb jelentőségű kihágások felderítésével, nyomozásával kapcsolatban minél sűrűbben érintkezzem írásban, vagy ha így hosszadalmas volna, szóbelileg az érdekelt őrsparancsnokkal, sőt nagyobb nyomaték és eredmény biztosítása céljából a szárnyparancsnokkal is.

A csendőrkerületi parancsnokságok székhelyein a csend-

kordé. Egy-kettőre könnyítettek rajta. Gyors egymásutánban emelték le róla a különféle élelemmel megrakott ládákat és zsákokat. A fenekéről előkerült egy gondosan bezárt bőrtársoly is, mely a hivatalos postán kívül szorongó szívvel várt leveleket is rejtett magában. A nagy öröm elsősorban ezeknek szólt.

Ezzel a küldeménnyel az élelmezés gondja néhány hónapra száműzve volt. A vágyakozó szíveknek is jutott egy-egy megnyugtató üzenet, sűrű tartó hűségről való fogadkozás, vagy a viszontlátás reményének biztató szava, amiket az édesanya remegő keze, vagy a legényálmok hősnője vetett papírra.

Most már megvolt minden, ami az adott viszonyok és lecsökkentett igények mellett szem, száj és szívnek ingere lehetett. Mindemellett tej, tojás, túró is akadt bőven, amiknek hűsége szállítói a gazdálkodás villásszarvú kérődzője és az elmaradhatatlan baromfiak voltak. Utóbbiak közül a fiatalabbja sülve vagy főve került a kecskelábú legénységi közös asztalra, amelyet farkasétvágyú csendőrök ültek körül.

Az őrsfőzőnő itt is nélkülözhetetlen volt, akinek sok jó tulajdonsága mellett volt egy nagy hibája is: nem volt fiatal, minek következtében nem is szerepelt soha a kitaláltak között. Rendszerint fél évszázada örvendezett már a tavasz jöttének. Hogy ez a gyógyíthatatlan hibája legyen, arról az előjárók irgalmatlanul gondoskodtak, mert nem tartották kívánatosnak, hogy a jó hegyi levegőtől szilaj csendőrök a keltetésnél huzamosabban tartózkodjanak a konyhában.

Az őrs legénysége nőtlen csendőrökből tevődött össze az állandó őrsök állományából. Kiválgatásuk akkoriban nem volt nehéz feladat, mert a nők meglehetősen tábor-

őrségnek teljesen modern felszerelésű nyomozóalakulatai vannak. A nyomozó alakulatok, alosztályok készséggel állanak a rendőri büntetőbírók rendelkezésére olyankor, ha rendkívüli jelentőségű, vagy nagy számban előforduló és nehezen kideríthető vagy megszüntethető kihágási cselekményekről van szó. A nyomozó alosztályok közvetlen megkeresésre is rendelkezésre bocsátják a kellő számú polgári- vagy egyenruhás, szakképzett nyomozót.

A csendőrség vezetőségének az az álláspontja, hogy a csendőrnek minden kihágást, amit észlel, teljes pártatlansággal kell jelentenie, de nem szabad a kihágásokat erőszakkal keresnie és olyan módon üldöznie, ami a lakosság zaklatását jelenthetné. Ez az álláspont kétségtelenül helyes, nemcsak a lakosság, de a rendőri büntetőbíró szempontjából is, akinek szintén nem okoz örömet az apró-cseprő kihágásokról szóló feljelentések özöne. Vannak azonban tömegkihágások, amelyeknél a tömeges feljelentést nem lehet elkerülni, mert különben a csendőr magát könnyen kiteheti a részrehajlás gyanújának. Ha pl. ebzárlat idején az egész községben úgyszólván senkinek sincsen megkötte a kuttyája s a csendőr mégis csak egy-két embert jelent fel, akinek szabadon járó kuttyáját véletlenül meglátta, a feljelentett egyen mindjárt azt kérdezi, hogy hát X-et vagy Y-t miért nem jelentette fel, mikor annak a kuttyája sem volt megkötte. Akadnak községek, amelyeknek határában alig akad gondozott gyümölcsfa s ezzel szemben a csendőrök alig egy-két embert jelentenek fel a vonatkozó mezőrendőri kihágás miatt. Eltekintve attól, hogy ez a csendőrt megint a részrehajlás gyanújába keverheti, ilyen esetben a védekezés csak úgy lehet hatályos, ha a hatósági kényszer és megtorlás valamennyi gyümölcsfatulajdonossal szemben egyformán érvényesül, mert hiába tiszt-

elenyészően csekély volt a nőtlenekéhez képest. Ma már nagy fejtörést és szövevényes számtani műveleteket okozna, ha a nőtlenek számbelileg erősen visszafejlődő csoportjából kelene az országhatárt nyári őrsökkel körül-tüzdélni, ahol a nők számára nincsen meg az elhelyezési, gyermekeik számára pedig a neveltetési lehetőség.

A szolgálat fárasztó, de testet edző és lelket nemesítő volt. Nem volt ott semmi az Alföld szíkes porából, a Bugac fogcsikorgató homokjából, békanyálás pocsolóyáiból tikkasztó melegéből és a végtelen pusztaságokból, amelyeket csak Petőfi Sándor tudott többre becsülni a fenyvesektől vadregényes tájaknál. A levegő tisztasága, a bűjű termő legelők pompás illata, az erdők rejtelme, a hegyek merész felfelétörése és színdús köntöse olyan megnyilatkozások, melyeket csak élvezni lehet, de sem a képzelet hűen visszavarázsolni, sem a toll leírni nem képes. Igaz ugyan, hogy itt hiába keresnénk ringó búzakalászt, muskátlis ablakot és délibábót, de mi ez a veszteség ahhoz képest, amit mindezért ott cserébe kaptunk.

A nyári őrsök feladata a kémkedésnek, a csempészetnek, idegen és a közbiztonságra veszélyes elemek beözönlésének, az orrvadászat és — halászat, valamint az erdei lopások megakadályozása volt. A súlyos kimenetelű fegyverhasználat ennél fogva nem tartozott a ritkaságok közé, de nem egy derék csendőr is áldozatul esett. A szolgálat tehát fokozott éberséget, bátorságot, vagyis egész csendőrt kívánt a szó legnemesebb értelmében.

Még ma is elismeréssel és nagybecsüléssel gondolok vissza a határszéli szolgálattól megedzett, minden viszon- tagsággal keményen dacoló csendőreimre. Fáradhatatlanul és csodálatos fürgeséggel mászták a meredek, sziklás hegyoldalakat. A gyakran megáradt hegyi patakok félel-

títja meg valaki a maga kertjének fáit a hernyófészkektől, ha a közvetlen és távolabbi szomszédai nem teszik ugyanezt, hiábavaló munkát végzett. Ilyen esetekben az úgynevezett tömeges feljelentést nem lehet elkerülni. Ilyen esetekben a csendőri feljelentések azért is igen értékesek, mert a rendőri büntetőbíróknak alkalmat adnak arra, hogy tárgyalás közben a feleket kioktassa.

Felhozok a sok közül egy érdekes esetet, melynek elintézését a csendőrséggel való szorosabb együttműködésem alapján értem el.

Egy orvos hatósági engedély nélkül néhány szobából álló szanatóriumot rendezett be és abba rendszeresen befogadott betegeket. Kósza hírek szerint meg nem engedett orvosi beavatkozások is történtek a betegszobákban elhelyezett betegeken. Kihágási eljárás során terhelt orvos tagadott és a felsőbb hatóságoknak az volt a véleményük, hogy a szanatóriumszerű berendezkedés egymagában nem bizonyíték arra nézve, miszerint az orvos rendszeresen és huzamosan kezeli betegeit a betegszobákban. Amidőn az eljárásnak csaknem harmadik esztendejében kezeim közé került ez az ügy, amellyel kapcsolatban nem hivatalosan ismertem a való tényállást, gyökeres és legzélesebbkörű nyomozásra határoztam el magam, mert egyrészt úgy találtam, hogy a hatósági tekintély éles csorbát szenvedett, másrészt pedig a közegészségügyi és esetleg más szempontokból is káros állapotnak véget akartam vetni. A szárnyparancsnokkal és szakaszparancsnokkal történt megbeszélésem alapján kinyomoztattam két évre visszamenőleg mindazokat az egyéneket, akik szóban lévő orvos betegszobáiban mint betegek rövidebb-huzamosabb időn át feküdtek. Amidőn még a szomszédos vármegye területéről is sikerült mintegy 60 egyént összegyűjtenem, akiket tanu-

ként kellett volna kihallgatnom és erről az orvos tudomást szerzett, megriadva az előreláthatólag rendkívül sok és nagy tanulótságtól, maga önként írásban ismerte be mindazt, amit két éven át tagadott.

A csendőrnek feltétlen kötelessége a pártatlanság és az igazmondás. Előjáróitól sem hall mást. A csendőr igazmondása nélkül a csendőrségi feljelentésekkel kapcsolatos ügyekben vagy igazságtalan ítéletet hozunk, vagy amennyiben nem jövünk rá arra, hogy a csendőr valótlán vagy elferdített tényekkel dolgozott, mind a magunk, mind a csendőrség tekintélyét rontjuk. Tehát nemcsak hogy nem érjük el a közérdekből kívánt előnyös hatásokat, hanem a legkárosabb visszahatásokkal számolhatunk. Az a csendőr, aki ezt a sarkalatos tételt nem akarja megtanulni és követni, vagyis aki feljelentésében, ha nem is ír egyenes valótlanlanságot, de a tényeket elferdíti, megérdemli, hogy az ügyet előljáró parancsnokságának tudomására hozzuk nyomtatékosabb figyelmeztetés, sőt esetleg megtorlás végett.

Azt meg éppen nem tartom megengedhetőnek, hogy a csendőr többé-kevésbé jelentéktelen ügyek nyomozása közben mintegy előzetes „bírói” gyakorlatot folytasson. Nagyon kétes értékű és hatásaiban feltétlenül káros az az erő, amely a szurony hatalmára támaszkodó durvaságokban éli ki magát. Aki a reáruházott törvényes hatalommal tisztán hatalmának fitogtatása végett, tehát hiúsági okokból, vagy durva alaptermészetéből eredőleg visszaél, az a törvény védelmére nem tarthat igényt. Meg kell értetni a csendőrökkel, hogy eljárásunk nem ellenük irányul, sőt ellenkezőleg, éppen a csendőrség tekintélyét óhajtjuk megvédeni egyes csendőröknek szabálytalan, avagy törvénytelen eljárásával szemben és az önmagáról és törvényes jogairól megfélemező csendőrt is visszatartjuk újabb törvénytelenégektől,

metesen morajló árja felett keresztbe vetett fatörzsön macskaügyességgel keltek át egyik partról a másikra. A mély vízmosások túskebozós, sziklás medrében úgy jártak, mintha egy árnyas liget bársonyos pázsitja terült volna el a talpuk alatt. Csillagtaian éjszakákon az erdők mélyében is csalhatatlan biztonsággal rótták útjukat és csak néha-néha folyamodtak a lehántott nyírfakéreg lánghának rövid segítségéhez. És amikor az égboltozaton békésen bolyongó báránnyelű vad futásra készítette a gyorsíramú szél, majd amikor utána elborult a nap is és cikázott, morgott, dörgött felettük a végtelen űr és a pusztító villámcsapások fülsiketítő csattogásától viszehangzottak az erdők, a völgyek, a százados fák koronái pedig resecgve-ropogva hullottak alá, a járőr ment tovább, előre, mintha mi sem történe.

A járőrök rendes felszereléséhez tartozott a ma nálunk ismeretlen hegymászóbot és a hósarú is. Előbbire a meredek hegyoldalak megmászásához volt szükség, utóbbi pedig leginkább a nyár elején volt nélkülözhetetlen, amikor a lankás völgykatlanokban még nem olvadt el teljesen az összegyülemlött és néhol két méter mélységű hóréteg. Evente a szolgálat kezdetén nem egyszer olyan hómezőn kellett áthatolni, amely több kilométer széles volt. Ilyenkor a hósarú felbecsülhetetlen szolgálatokat tett, mert megvédte a járőrt a hórétegben való elsüllyedéstől; a hegymászóbot pedig a hóréteg mélységének a mérésére is szolgált. A legnagyobb óvatosság mellett is megtörtént, hogy a járőr alatt beszakadt a hó és derékig, sőt nem egyszer nyakig is elnyelte. Onnan aztán csak ügyel-bajjal lehetett kimászni. Velem is megesett néhányszor az ilyesmi, mondhatom, igen kellemetlen érzés az ilyesmihez nem szokott embernek, amikor a szó szoros értelmében megnyílik alatta a föld. Egy alkalommal egy ilyen, alig másfél kilo-

méter széles hómező átgázolása közel ótórai időt és bosszúságot követelt.

Pihenőhely céljára leginkább földbe vájt kunyhók vagy fenyőgallyakból ügyesen összetákoltt kúpalakú sátrak szolgáltak, melyeket a csendőrök maguk építettek. Ezeket azonban csak kedvezőtlen időben vagy sötét éjjel vették a járőrök igénybe. Leginkább a szabad ég alatt pihentek, derékalkuk a csupasz föld, takarójuk pedig egy lombos fa hús árnyéka volt. Ilyenkor azonban éberem és puskájuk szíjját a karjukra csavarva szenderegtek.

Az őrszlaktanya egy teljes napi járásnyira volt a legközelebbi lakott helytől. A csendőrök élete azért megelégedett, kedélyük vidám volt. A magukra hagyatottság még keményebbre kovácsolta szívükben az összetartás érzetét. Mindennel bőven el voltak látva, hiszen nemcsak az előljárók gondoskodtak róluk, hanem a természet is gazdagon megajándékozta őket minden széppel, gyönyörködtetővel és azzal az éltető erővel, amely megacélozta az akaratot, a kötelességtudást és megnyugtatta az idegeket. Nem hiányzott ott más, legfeljebb a déli harangszó, a legények éjjeli kurjantása, a házőrző ebek ugatása, no meg persze a két gömbölyű kar ölelése. De ez aztán nagyon hiányzott.

Így teltek a napok, hetek és hónapok. Járőrök indultak, bevonultak. Állandóan megvolt a jó egészség és a hazát híven szolgálni tudó kemény akarás. Büszkeségtől dagadtak a csendőrkeblek, mert tudatában voltak annak, hogy az országhatáron ők képviselik a félelmetes magyar tilalomfát, amelybe patinás betűkkel volt vésvé az ősi jelmondat: „Ne bántsd a magyart!” A belörsőkön szolgálatot teljesítő bajtársak is különös megbecsüléssel tekintettek rájuk. Meg is érdemelték.

Augusztus végén ott már kezdetét vette az őszi her-

amelyek nemcsak állásába kerülhetnek, hanem még súlyos büntetést is vonhatnak maguk után.

Külön fejezetet szentelhetünk a szükségtelen, téves és törvénytelen, felhívás nélküli elővezetéseknek. Legtöbbször a rendőri büntetőbíró jogérzéke egymagában is elég annak a megállapításához, hogy az elővezetésre nem volt elfogadható törvényes ok. A csendőrségi szolgálati utasításba is csak jól-rosszul és nagy jóindulattal lehet belemagyarázni némely elővezetés szükségességét. Ezek az esetek is sűrűn képezhetik a rendőri büntetőbíró és a szárnyparancsnok között megbeszélés tárgyát.

A mai keserves megélhetési viszonyok között sok, jobb napokat élt és talán önhibáján kívül nyomorba jutott munkanélküli iparos, elhelyezkedni nem tudó iparossegéd, földműves és napszámos stb., stb. ember barangol az országban szanaszét. Ezekre nem szabad könnyelműen rásütni a csendőrségi szolgálati utasításnak azokat a pontjait, amelyek arra utalnak, hogy pl. a közbiztonságra veszélyes egyéneket, azokat, akiknek „rendes” foglalkozásuk nincsen, el kell fogni. A világháború előtti normális gazdasági és megélhetési viszonyok között természetesen voltak ezek a rendelkezések, mert bizony rendes ember nem igen vette nyakába a világot. Ma azonban koldusország lettünk és ennek az állapotnak természetes folyamánya a feltűnő népmozgalom. Megtörtént, hogy az egyik őr járőre egészen ártatlan tartalmú sajtótermékek engedély nélkül való terjesztése miatt 30 km. távolságról elővezetett két gyanúsítottat, akik illetőségi bizonyítvánnyal voltak ellátva. Ezekre távolról sem lehetett ráfogni, hogy a közbiztonságra veszélyesek, vagy hogy szökésüktől tartani lehetne, ellenszegülésnek pedig nyoma sem volt. Természetesen tárgyalás után azonnal elbocsátottam őket, a csendőröket pedig figyelmez-

tettem helytelen, sőt törvénytelen eljárásukra.

Nemrégem történt, hogy kissé ittas fővel dalogtatott X. község utcáján az éjszakai órákban egy iparos, majd családja körében és saját lakásán is hangosabban juttatta kifejezésre a borban lévő „igazságot”. A csendőr — egészen helytelenül — beavatkozott a dologba és a lakásba bemenve, békítő bírónak lépett föl. Úgy látszik azonban, hogy nem bírta elérni célját és hogy, hogy nem, éjnek idején a község háza egyik helyiségébe került a hangos ember a reggeli órákig, kijózanodásig. Másnap azonban folytatódott a csendőrségi ügy. Az őrizetbe vett egyént járőr elfogta a csendőrségi szolgálati utasítás 312. pontjának 11. alpontjára való utalással. Ez a pont pedig így szól: „A csendőr elfogni köteles azt, aki oly természetű büntetendő cselekményt követ el, amellyel közbotrányt okoz és azt csak a tettes elfogásával lehet megszüntetni.” Helyes jogérzéssel és megfelelő törvényismerettel világosan áll minden rendőri büntetőbíró előtt, hogy az elfogásra (másnap!) törvényes ok nem volt. Egyrészt ezért, másrészt, mert gyanúsítottal szemben mindössze a 151.000/1927. B. M. rendelet 4. §-ába és a 343/1890. kgy. sz. szabályrendelet 4. §-ába ütköző kihágási cselekmények elkövetésének gyanuja merült föl, őt azonnal elbocsátottam. Ez az ügy már nem nyert befejezést a kihágási eljárással, hanem a meghurcolt egyén ügyvédje részéről történt feljelentés következménye hadbírószági eljárás lett. Az egyébként nagyon derék csendőr szabadsága is veszélyben forogott.

Joggal kérdezhetjük, kívánja-e a jogrend, a jog és közbiztonság, a csendőri tekintély és mindaz, amire a jogállam pillérei fel vannak építve, hogy ilyen módon és eszközökkel szerezzünk érvényt a törvénynek? Szerencsére ezek a jelenségek csak szórványosak és a csendőrségnek a

vadás. A természet harmonikus csendjét kezdte megzavarni az őszi szél panaszos sírása. A fák búsan himbálták megtépett koronájukat s egyre sűrűbben hullatták sárguló leveleiket. Mind gyakrabban megeredtek az ég csatornái is, mintha enyhíteni akarták volna a feltartóztatlan elmúlás fájdalmait. A hegyi patakok is megáradtak, a szennyes ár haragos morgással tört a völgyek felé és nagyot tajtékzott, ha egy-egy hatalmas szikla útját akarta állani. Alkonyatkor az ég alját vörösre festették a már elernyedő napsugarak és ádáz harcot vívtak a tömör sorokban támadó felhősereggel. A természet magára öltötte tarka hálókabátját és megvetette ágyát a hosszú téli álomra. A szárnyas állatok arisztokratái, a vándormadarak, útra készültek az örök nyár hazájába, szegényei pedig fázva húzódtak meg fészükben. A nap is egyre szűkebben mérte melegét; korábban nyugodott le és későn kelt fel. Az éjszakák hűvösek lettek és hajnalban a túllevelű fák örökzöld lombjain már a dér ezüstje csillogott. Az otthon alvó csendőrök is jobban magukra húzták a takarót.

Fárasztóbb lett a szolgálat. A járt ösvényeket ellepte az enyves sár. A hegyoldalak megmászása, a hegygerincekről való leereszkedés csak nagy nehézségek és elővigyázat árán volt lehetséges. A megáradt patakok zúgó árja fölött valóságos egyensúlyozó művészet volt az esőtől nedves fatönkökön a másik partra átjutni. Előkerültek a köpenyek és súlyosbították a járőr terhét. Amikor a zizegő szél szemükbe verte az ólmos eső zimankós cseppjeit, akkor teleitta magát a köpeny kívülről nyirkos lével, belülről pedig az izzadság verejtékével. A csendőrtollak, melyek nemrégem még pajkos játékot űztek a langyos szellővel, most fázva tapadtak egymáshoz és csögedten lógatták

ázott fejüket. A fáradtan bevonuló járőröket most már pattogó rőzseláng melege fogadta.

Amikor szeptember utolsó lapja is átfordult a kéregtábla tetején, már kezdetét vette a tél. Sűrű, kövér hópelyhek hullottak alá és beborították fehér lepellel az alvó földet. A kopár fatörzsek úgy emelkedtek ki a lepel alól, mint virágtalan temetőben a sírkeresztek.

Csakhamar megjött a bevonulási parancs. Megszűnt a szoros határőrizet. Nem volt rá többé szükség, mert télen teremtett lélek nem járta a havasokat. A csendőrök serényen csomagoltak és mire megérkeztek a teherszállító előfogatok, már készen állott minden ingó érték az elszállításra. Megindultak a kocsik jól megrakodva az anyaörs felé, ahol szeretettel várták haza a havasi bajtársakat.

Üresen maradt a laktanya, kihalt belőle az élet. A képmény kormos falai kihültek és szomorúan tekintettek a távozók után. Utolsót fordult az ajtók zárjában a kulcs. A távozó csendőrök lépteinek hangja a távolba vezetett. Az életet felváltotta a csend, a csendőröket az ordások.

Így ment ez évről-évre, mígnem feltámadt a világháború vérzivatarra. Oláh szomszédaink kétszínű magatartása és a külpolitikai bizonytalanság megkövetelte az állandó szigorított határszolgálatot. A nyári örsök berendezkedtek a folytonos, illetve téli szolgálatra is. A leírtak után elképzelhető, hogy a téli zord idő milyen nehéz feladat elé állította a csendőröket. De dacolva minden veszélyvel és viszontagsággal, akkor is keményen megállották a helyüket.

Tekintetem sokszor a távolba vész a gyönyörű Erdély felé. És ilyenkor kérdem a jövődöt, megérem-e, hogy még egyszer lássam lobogni a büszke kakastollat a Sötét-havason.

rendőri büntetőbíráskodással kapcsolatos munkájának értékéből nem vonnak le semmit.

A főntebb előadottakban inkább a csendőrséggel való írásbeli érintkezésünk kapcsolatairól és azokról az alkalmakról emlékeztem meg, amidőn a csendőr szolgálati kötelességéből kifolyólag, de saját elhatározásából jelenik meg előttünk. A rendőri büntetőbíró és a csendőr közötti szorosabb kapcsolatok azonban inkább a rendőri büntetőbíró által kitűzött tárgyalásokon létesülnek.

A feljelentő járőrvezetőt, mint tanut a Rbsz. 107. §-ának második bekezdése alapján az előjáró parancsnoksága útján kell megidézni. A 4081/1932. B. M. rendeletnek az a célja ugyan, hogy amennyiben „a csendőrök által tett feljelentésekben tanuképpen polgári egyének is megvannak jelölve, tanuként a tárgyalásra csak a polgári egyéneket kell megidézni, míg a csendőrök megidőzését teljesen mellőzni kell”, de ezt a rendelkezést igen sokszor lehetetlen követnünk anélkül, hogy ennek következtében az eljárás lefolytatása súlyos késedelmet ne szenvedjen, vagy a tárgyi igazság kiderítése bizonytalanná ne váljék. Ezzel a rendelettel összefüggésben egyébként terjedelmes értekezést írtam a Csendőrségi Lapokba.

A helyszíni tömegtárgyalásokkal azt a célt is szolgáljuk, hogy a tanuként idézett csendőröket az őrállomásukon, vagy ahhoz nagyon közel hallgathatjuk ki és így csak rövid időre vonjuk el a közbiztonsági szolgálat teljesítésétől.

Minden vitán felül áll, hogy a csendőrtanuk vallomásai sokkal megbízhatóbbak, mint a polgári egyéneké. Ez egyrészt a csendőr nevelésével és jellemével magyarázható, másrészt azzal, hogy a polgári egyéneket a velük egy közösségben lakó embertársaival szemben részrehajlás, elfogultság, gyűlölet, bosszú, félelem stb. befolyásolhatják. A magam részéről éppen ezért csaknem kizárólag csendőrtanut veszek igénybe, ha a csendőrség saját észlelete, tehát tettenérés alapján tette meg feljelentését.

De más szempontok is indokolják a csendőrtanuknak a tárgyaláson való megjelenését. A tárgyaláson szerezhethet meggyőződést a csendőr arról, vajjon helyes volt-e az eljárása és ha ítéletet hirdetünk, abban a csendőr a saját munkájának végső eredményét láthatja. Tájékozódást nyer a csendőr afelől is, hogy a rendőri büntetőbíró milyen büntetéseket állapít meg az egyes kihágási cselekmények elkövetőivel szemben és ebből következtethet arra, hogy a tárgyalt kihágás a rendőri büntetőbíró felfogása szerint súlyosabb, vagy jelentéktelenebb természetű-e? A tanulmánygyógy, értelmes csendőr a tapasztalatokat értékesítheti és a jövőben felhasználhatja.

A helyszíni tárgyalásokon a rendőri büntetőbíró megbeszéléseket folytathat a csendőrtanukkal és az őrparancsnokokkal. Ezeknek a megbeszéléseknek tárgyát főleg részleteznem, mert hiszen ez helyileg és szükség szerint különböző lehet. Kétségtelen, hogy nem minden alkalmas a papírra vetésre. Ha a rendőri büntetőbíró bizalommal és megértéssel tárgyal az őrparancsnokkal és az őrparancsnok is őszintén teszi meg jelentéseit, együttműködésük tökéletessé válik.

Legyen szabad itt felhívnom tisztelt Kartársaim figyelmét arra, hogy ha a járőrök olyankor vesznek őrizetbe bűnjeleket, amidőn a községhezán hivatalos óra nincs, a bűnjeleket nem az előjáróság valamelyik tagjának, a főjegyzőnek, jegyzőnek, községi bírónak adják át, hanem a községi kézbesítőnek, kisbírónak, vagy annak, akit éppen a községhezán találnak. A csendőr a Szut. 446. pontja értelmében az őrizetbe vett bűnjeleket többek között a község előjáróságának köteles átadni megőrzés végett,

átvételi eliemervény ellenében. A kisbíró azonban az előjáróságnak nem tagja. De ez még csak kisebb hiba volna. A nagyobb bajok abból keletkeznek, hogy a bűnjel így akárhányszor nem kerül be az előjáróság által vezetett nyilvántartásba, a község vezető-jegyzője nem szerez tudomást a letétről és a bűnjelek elkallódnak, visszamaradnak, elsikkadnak. Feltehető, hogy az említett szabálytalan eljárásnak oka főleg az, hogy egyes csendőrök a Szut. hivatkozott pontjának második bekezdését tévesen értelmezik. Mert igaz ugyan, hogy e rendelkezés szerint: „őrizetbe vett tárgyakat csendőrlaktanyában vagy csendőregyének lakásán megőrizni nem szabad”, azonban ennek a rendelkezésnek nem szabad olyan értelmet adni, hogy a bűnjeleket ideiglenesen, pl. máról-holnapra se lehetne a csendőrségi laktanyában őrizni addig, amíg az az előjáróság valamelyik tagjának átadható lesz.

A magam részéről szükségesnek vélem, hogy a hatóságunk területén működő őrparancsnokságokat és valamennyi község előjáróságát rendeletben tájékoztassuk a szóban lévő káros szabálytalanságról és hívjuk fel annak megszüntetésére a helyes gyakorlat megjelölésével.

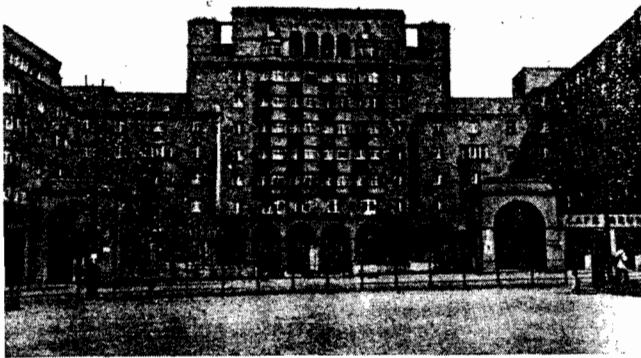
A csendőrséggel való sűrűbb érintkezésünk közelebb hoz bennünket egymáshoz. Érezzük, hogy munkánk, sorunk közös: Be kell látnia a csendőrségnek, hogy nem mi vagyunk érték, hanem az ő munkájuk alapján épül fel a mi munkánk az egész közösség érdekében. A csendőrnek tehát minden lehető el kell követnie, hogy a rendőri büntetőbíró megelégedését is kiérdemelje, mert a csendőrségnek helyes, igazságos és törvényes működése nemcsak a mi igazságos és eredményes munkánk biztosítója, hanem az állami és társadalmi rend zavartalan fennállásának is szilárd alapja.

Amíg a magyar csendőr lelkében él a csendőrszóló: híven, becsülettel, vitézül, addig a csendőrséget a mi munkánk szempontjából is a legértékesebb rendészeti és közbiztonsági szervezetnek kell tekintenünk, azzal testvéries, jóviszonyt kell fenntartanunk, ezt a jóviszonyt pedig az előadottak figyelembevételével különösen a csendőrtiszti parancsnokok és őrparancsnokok közbenjöttével igyekezzünk ápolni és kimélyíteni.

Az osztrák csendőrség az 1934. februári forradalom alatt.

írták: OLCHVARY-MILVIUS ATTILA és
vitéz RIDEGH (CAMERLE) RAJMOND őrnagyk.

1934 február 12-én Wienben és Ausztria több más városában és községében harci zaj verte fel az utcák csendjét. A puskaropogást és géppuskák kattogását nemsokára túlharsogta az ágyuk és aknavetők bömbölése, melyek útját — fájdalom — halál és rombolás kísérte. Mi történt? Forradalom, polgárháború tört ki. Osztrák ember osztrák emberrel került elkeseredett harcban szembe egymással. Miért? Mert az osztrák szocialisták vezetői a demagógia minden eszközével megdolgozott, fanatizált szocialista munkásság tömegeit lelkiismeretlenül és felelőtlenül nekihazsolták az államhatalomnak, hogy azt legázolva, lerombolva, saját uralmukat építsék fel helyébe. A kíméletlen, vad nekirohanás beleütött az államhatalom erélyébe, elszántságába és megtört azon. A felkelők támadását az államakarat végrehajtói, a szövetségi hadsereg, a csendőrség, a rendőrség, valamint a hazafias szellemű állampolgárokból létesült védőalakulatok hűsége, kötelességtudása, bátorsága és harckészsége véres fejjel verte vissza.

Wien, Reumannhof.

A polgárháború lezajlásának részletes ismertetése itt nem célunk. Itt csupán a csendőrség tevékenységéről óhajtunk szemelvényeket nyújtani; az előzményeket és az általános eseményeket csak bevezetésképpen és olyan mértékben ismertetjük, amennyire a továbbiak megértéséhez szükség van.

Az 1918. évi összeomlás után a szociáldemokrata párt Ausztriában hatalmasan előretört. Az ezt követő évek során Ausztriának több ízben volt szocialista kormánya, melyek később időnkint polgári kormányoknak is helyet adtak ugyan, de a párt — számerejére és a demagógia eszközeire támaszkodva — ilyenkor is megőrizte befolyását a kormányzatra és akaratát legtöbbször érvényesíteni is tudta. A községi választások az ország számos városában és községében szintén az ő kezükbe juttatták a hatalmat, így pl. Wien, az ország fővárosa az összeomlástól kezdődőleg egész a folyó évi februári forradalom kitöréséig szocialista vezetés alatt állott.

De a szociáldemokrata párt nem elégedett meg azal, hogy hatalmát a választások alkalmával való túlsúlybajutással biztosította, hanem ezenfelüli érdekei megvédésére „köztársasági védőszövetség” (Republikanischer Schutzbund) alakjában formális párthadsereget szervezett. A szocialista párt ezzel állammá vált az államban. A párt a köztársasági védőszövetséget teljesen katonai mintára szervezte meg. Tagjai katonai kiképzést nyertek. A szervezés és kiképzés munkáit volt vezérkari tisztek végezték. A védőszövetség fegyverzetének zöme abból a hadianyagból származott, melyet a volt katonai munkástanács az összeomlás után az állami fegyverraktárakból „félretett”, másik részét csempészés útján hozták be az országba, állítólag Csehországból.

A hatalom megtartása érdekében a szociáldemokra-

Wien — Floridsdorf F. A. C. községi épület.

ták messze a jövőbe tekintő egyéb intézkedéseket is tettek. A februári forradalom alkalmával fellegvárakként felhasznált pártépületeik, munkás-lakótelepeik építkezési helyét harcászati mérlegelések alapján választották meg. Különösen szembeötlő ez Wienben, ahol a szociáldemokrata városi vezetőség az évek folyamán a lakbéradók-ból óriási építkezéseket végeztetett. Ezeket a csak megbízható párttagjaikkal benépesített háztömböket mindig harcászati fontos pontokra: közművek, közlekedési gócpontok, terek és utcakeresztezők, valamint a külső részekben a dunai hidak, vasútállomások közelében, közlekedési vonalak betorkolásánál építették még akkor is, ha az ottani talajviszonyok nem feleltek meg az építészeti követelményeknek (pl. Heiligenstadtban a Marxhof 1 km hosszú hatalmas komplexumát állandóan süllyedő dunai ártéri talajra, óriási költséggel, sülyesztett betontutajokon építették fel). Az épületek beosztása is harcászati szempontoknak megfelelően történt. Egyes épületek alaprajzmegoldása, a homlokzatok különleges kiképzése (erkélyek, terraszok, lépcsőzetesen kiszögellő ablaksorok), épületrészek, udvarok stb. az épületet határoló utcák, terek oldalozását a legmesszebbmenően lehetővé teszik. A gyakran alkalmazott toronyépítkezések az egész környéket uraló pontokat biztosították az épületek védőinek. A céltudatos, előgondoskodó építkezés mellett bizonyítanak a számos épületben talált, kitűnően leplezett fegyver- és lőszerrejtekhelyek, a szellőztető ak-

Wien, Karl Marxhof.

nákként álcázott, de géppuska tüzelőállások céljaira előkészített betonozott üregek. Ilyen módon holtterek hiányában az épületek kívülről való megközelítése, valamint minden idegen mozgás az épülettömbök belsejében, az udvarokon, stb. lehetetlenné vált. Ezek a valósággal kis harcászati támaszpontokul kiépített szocialista városi házak Wient gyűrűként övezték körül.

A községi épületek alagsoraiban épült és jól berendezett gyutaeslőterek a védőszövetség lökiképzésének céljait szolgálták.

A szociáldemokrata párt katonai felkészültségének tudatában az utolsó évek politikai harcai alatt gyakran hangoztatta, hogy hatalmát fegyverrel is meg fogja védeni. Bár a köztársasági védőszövetséget később a kormány feloszlatta, az működését illegálisan, más néven továbbfolytatta, a veszély tehát nem szűnt meg, annál kevésbé, mert a feloszlított védőszövetség fegyverkészletének elkobzását nem a kellő eréllyel és alaposzággal hajtották végre.

A Dollfuss-kormány kormányzásának első idejét a horgokeresztes mozgalom elfojtására irányuló törekvések jellemezték. Tekintettel arra, hogy a kormány e ténykedése a szociáldemokraták szájaize szerint való volt, a

párt tétlenül szemlélte az eseményeket. Midőn azonban a kormány rendteremtési munkája közben a szocialista privilégiumok megnyirbálásához is hozzálátott, a párt megmozdult és eltökélte, hogy eddigi hatalmi pozícióját minden eszközzel megvédi.

1934 elején a szövetségi kormány már gyökeres intézkedésekkel igyekezett a szociáldemokrata párt és a védőszövetség külön hatalmát az államban megtörni. Miután az utolsó évek folyamán a községi épületekben tartott fegyverkutatások nem jártak nagyobb eredménnyel, pedig tudott dolog volt, hogy a Schutzbund jelentékeny (mint később kiderült, jóval alábecsült) fegyverkészletek fölött rendelkezik, a kormány elsősorban fegyvereitől akarta a szociáldemokrata pártot megfosztani, ezért mindenekelőtt a fegyverek erélyes felkutatásához fogott. Január havában bizalmas jelentés alapján egy Schwechatban tartott kutatás nagobbmennyiségű fegyvert és robbanóanyagot hozott napvilágra, mire Wienben és környékén is folytatták a fegyverkutatásokat, melyek eredménnyel jártak ugyan, de a sejtett fegyverek zömét főleg a rejtékhelyek kiválósága és a pártnak a titoktartásra vonatkozólag megtett szigorú intézkedései folytán (a rejtékhelyekről legfeljebb két teljesen megbízható vezető-párttag tudott) nem sikerült megtalálni.

A szövetségi kormány a közbiztonság és közrend megóvása érdekében még 1934 január 26-án felhatalmazta a szövetségi kancellárt, hogy a választás útján

Gránátthatás a Goethehof egyik lakásában.

Wienben és az ország többi részeiben is fellángolt és főleg az ipari vidékeken komoly jelleget öltött.

A forradalmi megmozdulásra általános sztrájk adta meg a jelt. A sztrájkbalépéssel egyidejűleg a köztársasági védőszövetség tagjai előre kijelölt helyeken gyülekezni kezdtek, előszedték fegyvereiket a rejtékhelyekről és felfegyverkeztek.

Wienben a megállt utcai villamosórák tanúsága szerint február 12-én 11 óra 46 perckor szűnt meg az áramszolgáltatás, tehát a villamosművekben ekkor adták meg a jelt az általános sztrájkra. A városban a villamosközlekedés is megállt.

A kormány nem habozott. A rendőrséget, csendőrséget, szövetségi hadsereget riadóztatta, kihirdette az ostromállapotot és feloszlatta a szociáldemokrata pártot. A rendőrség és a csendőrség az ismert szociáldemokrata vezetőférfiakat elfogta. Jó hírszolgálat révén a közbiztonsági szervek a legtöbb helyen azonnal értesülést szereztek a védőszövetség gyülekezési helyeiről, úgy, hogy a felkelőkön sokszor még gyülekezés és fegyverkezés közben sikerült rajtaütniök.

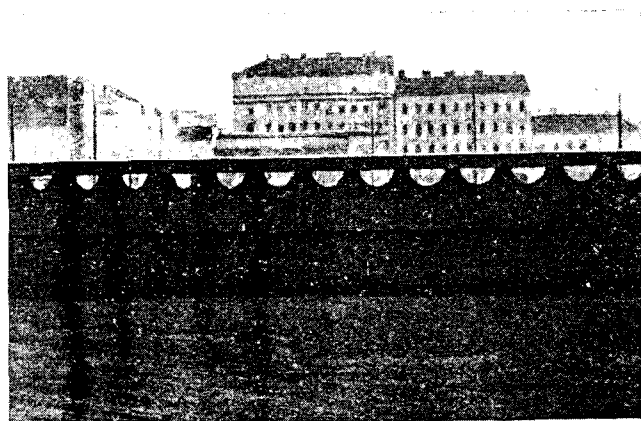
Az erélyes intézkedések, továbbá az a körülmény, hogy a munkásság mérsékeltabb, józanabb része sem a sztrájkhoz, sem a fegyveres felkeléshez nem csatlakozott, azt eredményezte, hogy a vezetőiktől megfosztott felkelők kezéből kicsúszott a kezdeményezés és a tervezői részéről egységes, hatalmas átütőerejű forradalmi megmozdulásnak szánt felkelés elszigetelt, de véres részlet-harcokká bomlott széjjel. Wienben a felkelők vörös váraikba húzódtak és onnan folytattak elkeseredett védelmi harcot. Az állami karhatalmaknak így is csak az összes

Wien, Goethehof.

hivatalokba jutott olyan egyéneket, kik a közbiztonsági szolgálat ügyeit intézik vagy arra befolyással vannak, állásukból felmenthesse és helyükbe szövetségi közbiztonsági biztosokat nevezhessen ki. Ennek értelmében több községi elöljárót fel is mentettek, 1934 február 10-én pedig a kormány a feszült helyzetre való tekintettel elhatározta, hogy Wien polgármesterét, tartományi főnökét, Wien község és tartomány egyes választott tisztviselőit, kik közbiztonsági ügyeket intéznek, szintén felmenti és helyükbe Wien rendőrfőnökét nevezi ki kormánybiztosul.

Az erélyes intézkedések következtében a helyzet mindinkább kiéleződött. A szociáldemokrata táborban nyugtalanság és forrongás volt észlelhető. Különböző előjelek arra mutattak, hogy valamire készülődnek. Az események azután február 12-én kirobbantak. Február 12-én 7 órakor Linzben kitört a fegyveres felkelés. Az ottani Schutzbund emberei a párt székházában fegyveresen gyülekezni kezdtek s a lefegyverzésüket megkísérlő rendőrséget lefegyverezték és elfogták. A szövetségi hadseregnek kellett a rendőri karhatalmat kiszabadítania és a felkelőket a város több pontján levernie. A linzi eseményeket követően, mintegy adott jelre, a forradalom

Korlátdíszítés az egyik községi épület terraszán, mely lőrésül kitünően használható.

harcesközök bevetésével vívott, szívós és elkeseredett háromnapos harcban sikerült a felkelők ellenállását megtörni.

A forradalmi harcok alatt a szövetségi hadsereg, a csendőrség és a rendőrség, továbbá a polgári védőalakulatok (Schutzkorps) egyaránt tántoríthatatlan hűséggel, önfeláldozással és bátran állták meg helyüket. Ezt veszteségeik is mutatják. A hadsereg, csendőrség és védőalakulatok halottainak száma meghaladja a százat. De a nehéz harcok dacára sem felejtették el, hogy velük szemben vezetőik által félrevezetett honfitársaik állanak, kiket a küzdelem folyamán mindenütt a helyzetengedte kímélettel kezeltek.

A védőrség (Schutzkorps, ne tévesszük össze a védőszövetséggel, a Schutzbunddal, amely szocialista alakulat volt) a hazafias egyesületek tagjaiból napidíj mellett toborzott karhatalom volt, amelyből részben önálló egységeket (zászlóalj, ezred) alakítottak, egy részét pedig a csendőrség megerősítésére alkalmazták.

A csendőrséget és a rendőrséget a februári forradalom kiképzés, felszerelés és fegyverzet szempontjából nem találta készületlenül. Ezt főleg az 1927. évi wieni forradalomnak, illetve az abból leszűrt tapasztalatok alapján tett kormányintézkedéseknek köszönhetőek.

Az alábbiakban az osztrák csendőrség néhány harcát írjuk le részletesen.

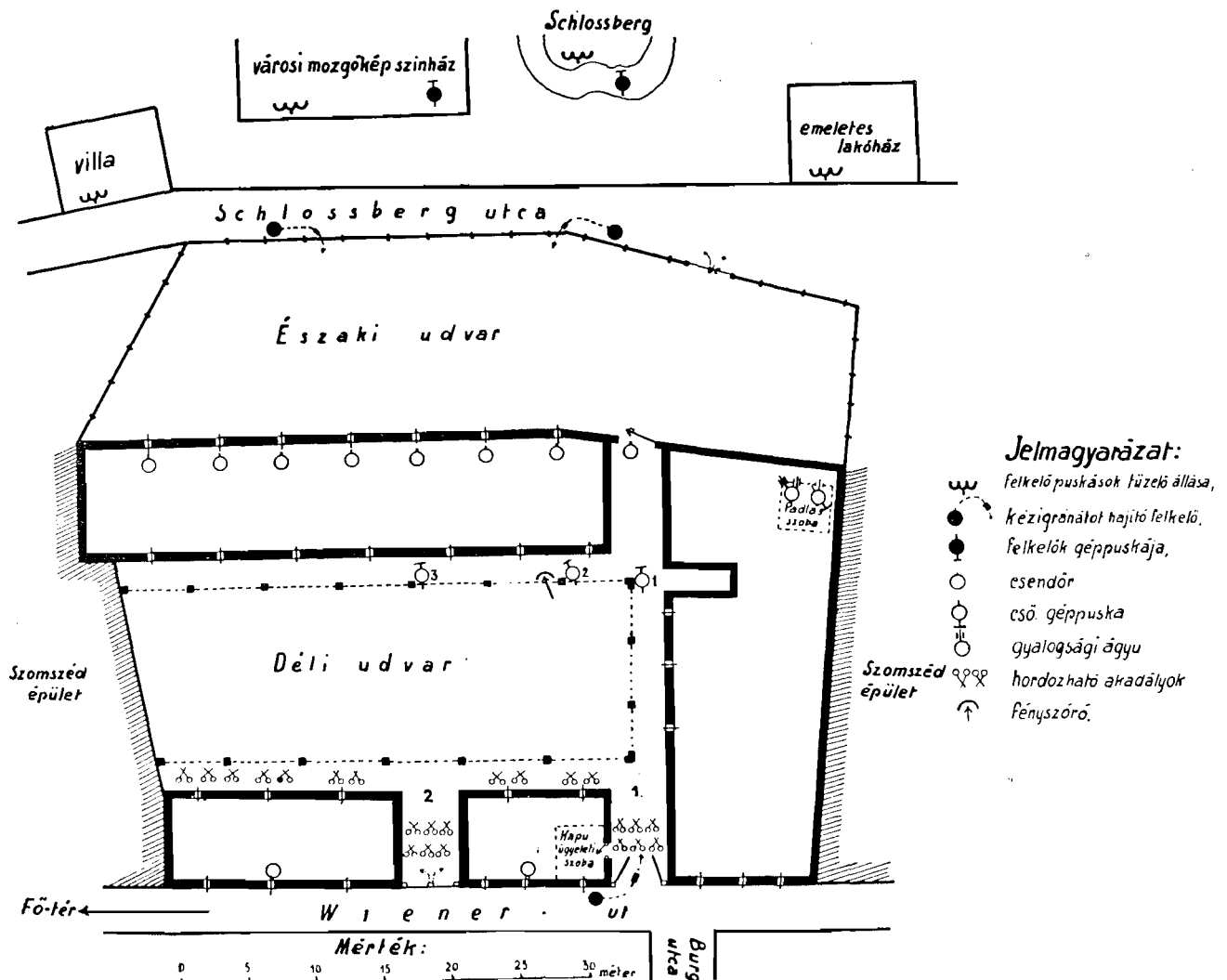
Bruck an der Mur.

Bruck a. d. Mur a Kapfenberg—Bruck—Leobeni ipari és bányavidék központja. Hatalmas ipartelepei nagy munkástömegeket foglalkoztatnak, melyeket szociáldemokrata vezetők az 1918. évi összeomlás óta egészen a közelmúltig a szélsőségesen demokrata irányzatú osztrák kormányzatok védőszárnyai alatt kitűnően megszervezték és fegyelmelték. A város 14.000 lélekszámú lakosságának 70 százaléka szociáldemokrata.

Bruck an der Mur a Mura folyó szűk völgyében a Mürz-folyó torkolatánál fekszik. Vasúti és közúti gócpont. A Wien—grazi vasúti és közúti fővonalból innen ágaznak el nyugatra a Salzburg és Tirol, dényugatra a Karintia felé vezető vasutak és közutak. Bruck birtoklása a forgalmat mind ezeken a vonalakon, mind a Wien—grazi fővonalon megbéníthatja. Földrajzi fekvése tehát forradalmi megmozdulások idejében a városnak fontos szerepet juttat, még pedig a szociáldemokrata párt szempontjából tekintet nélkül arra, hogy a párt a forradalom alkalmával a támadó vagy a védő szerepét tölti be.

Mindezt a párt vezetősége felismerte és ezért a brucki munkásságban a demagógia minden eszközével állandóan szította az elkeseredést és az elégedetlenséget, ébrentartotta bennük a forradalmi szellemet és különösen a párthadsereg — vagyis a köztársasági védőszövet-

A Bruck a. d. Muri csendőrlaktanya védelme.

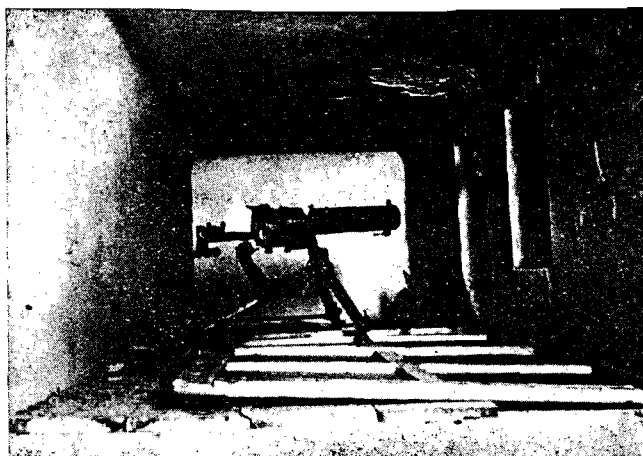

ség — brucki tagozatának szervezésére, gyarapítására, fegyelmezésére, felfegyverzésére és kiképzésére helyezett nagy súlyt.

Bruck a. d. Murban már az 1927 július 15-iki forradalmi megmozdulás alkalmával súlyos zavargások voltak. Ez a tény a csendőrség vezetőségét arra készítette, hogy a jövőre nézve elővigyázatossági rendszabályokat léptessen életbe. Az addig Grazban állomásozott csendőrkiegészítő osztagot (a mi gyalog tanalosztályunknak felel meg) Bruck a. d. Murba helyezték át és ott az úgynevezett „Burg” laktanyában helyezték el. A laktanya a város szívében, zárt épületek közé ékelten fekszik, déli homlokzata a Wiener-utcára, északi homlokzata a laktanya háta mögött elhúzódó Schlossberg-utcára néz. A kiegészítő osztagon kívül a laktanyában van még elhelyezve a helyi őr, továbbá a járásparancsnokság és az osztályparancsnokság is.

A laktanya előrelátó parancsnoka, Fuchs Péter csendőr törzsszázados helyes érzékkel következtetett arra, hogy forradalmi megmozdulás esetén a felkelők elsősorban a csendőrlaktanya birtokbavételét fogják célul kitűzni, ezért a laktanya védelmére már hetekkel a forradalom kitörése előtt gondos előkészületeket tett. A legkisebb részletekre kiterjedő, minden egyes ember helyét, tennivalóit szabályozó laktanyavédelmi tervet dolgozott ki. A védelmi terv azonban nem csupán papiroson létezett. A laktanyavédelmet osztaga legénységével éjjelnappal sulykolta úgy, hogy a megadott riadójelre a legénység azt már szinte gépiesen hajtotta végre. A kapuügyeleti szobában hordozható akadályok állottak készenlétben, melyekkel két csendőr néhány fogással pillanatok alatt eltorlaszolta a kapubejáratot. A riadó-készültség fokozására a laktanya helyiségeit villamos csengőrendszer kötötte össze úgy, hogy a kapuügyeleti szobában elhelyezett villamos csengőgomb egyetlen nyomására a riadójel a laktanya összes helyiségeiben egy időben megszólalt. Az összes helyiségekbe szükségvilágító szereket (gyertya, petróleumlámpa, gyufa) helyzetetett arra az esetre, ha az áramszolgáltatás megszakadna. Azokba a helyiségekbe, melyeknek — ablakaik fekvésére való tekintettel — a védelemnél szerep jutott, tartaléklőszert helyzetetett készenlétben. A laktanya lőszerkészletének kiegészítése, élelmiszerkészletek tárolása egészítette ki gondos, alapos és előrelátó intézkedéseit.

A fentebb említett hordozható akadályok némi ma-

A felkelők beton összekötő-gerendákra fektetett ajtószárnyakból rögtönzött géppuskaállása a Reumannhof alagsorában.

gyarázatra szorulnak. Az osztrák csendőrség hordozható akadályai — melyekkel minden csendőrkiegészítő osztag el van látva — kb. 2 méter hosszú, hegyes végű, mintegy 2 cm szélességű vasszalagokból készült, harmonikaszerűen széjjelnyitható, 52 kg súlyú egységekből állanak. Csukott állapotban kis helyet foglalnak el. A kétoldalt alkalmazott fogantyúk segítségével az akadályegységeket két ember pillanatok alatt széjjelhúzhatja. Nyitott állapotban az egységek 1 méter magas, 3 méter széles és 2 méter mély akadályt szolgáltatnak. Az akadályok a kapubejáratról készült fényképen tisztán kivehetők.

A brucki csendőrlaktanya ilyen alaposan felkészülve, a próbacsendőrök és csendőrök puskalétszámán felül 4 géppuskával és 1 gyalogsági ágyúval felszerelve, nyugodtan nézhetett az események elé.

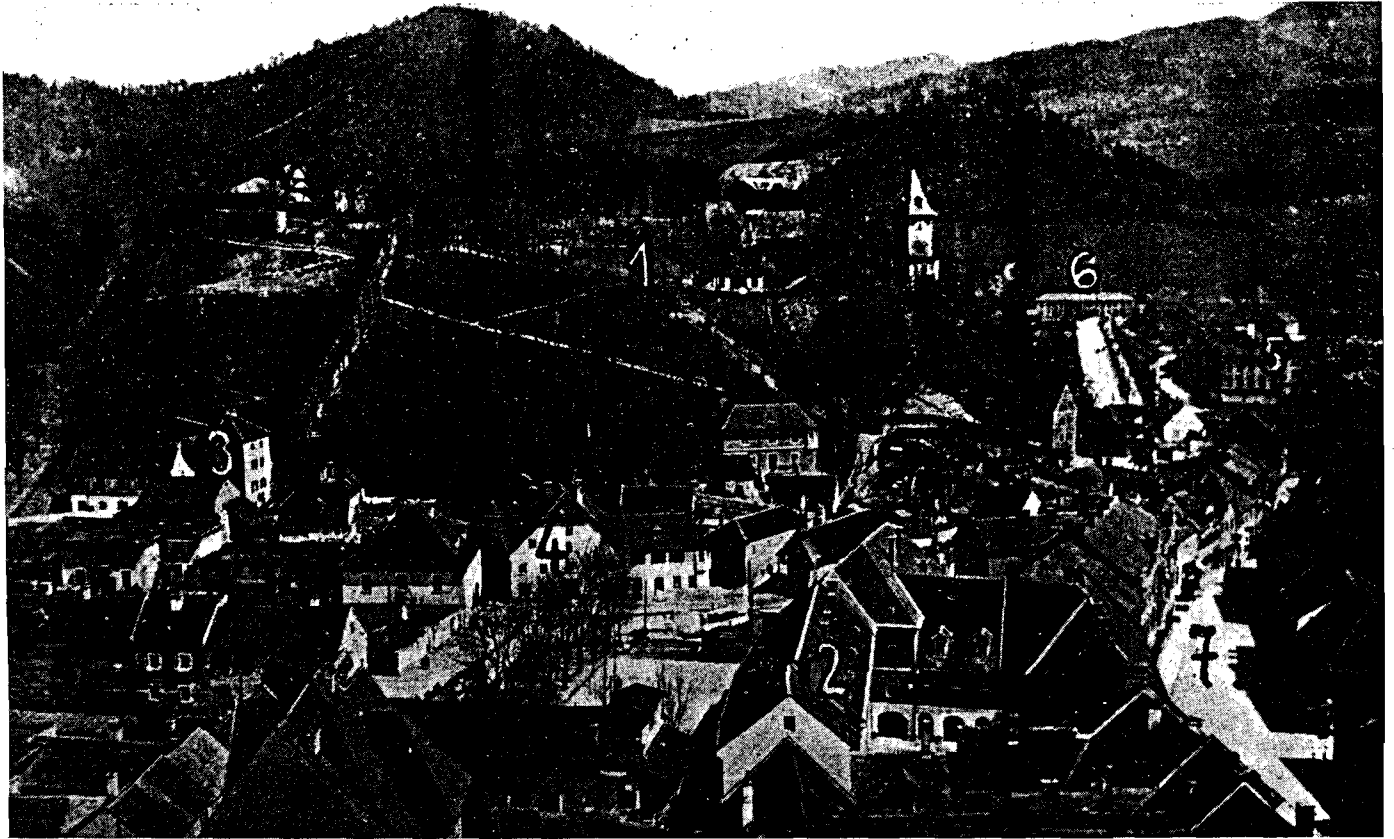
Bár az ország zavaros politikai viszonyaira, nevezetesen a pártok között aggodalmas mértékben kiéleződött ellentétekre való figyelemmel, forradalmi megmozdulások lehetőségével állandóan számolni lehetett, a februári forradalom Bruckban mégis váratlanul tört ki. Jellemző erre, hogy február 12-én — a forradalom kitörése napján — a brucki csendőr kiegészítő osztag legénységével többnapos sítanfolyamot akartak tartani. A síket délután kellett volna felpróbálni, erre azonban már nem került a sor.

Február 12-én délelőtt Bruckban a közelgő veszély legcsekélyebb előjelét sem lehetett észlelni. A város a rendes, mindennapi élet nyugodt képét mutatta. 12 óra 35 perckor a Bruck a. d. muri kerületi kapitány (a mi fogalmaink szerint főszolgabíró) megjelent a csendőrlaktanyában, közölte a kiegészítő osztag parancsnokával, hogy a brucki Felten és Guillaume gyárban sztrájk tört ki és ezért a gyárba karhatalom sürgős kiküldését kérte. A kiegészítő osztag parancsnoka, Fuchs törzsszázados az osztagnak azonnal riadót rendelt el. A legénység a déli udvarban sorakozott.

Fuchs törzsszázados egy járási felügyelő (alhadnagy) parancsnoksága alatt 18 próbacsendőrből és 6 örebeli csendőrből szakaszt alakított és azt 13 óra 15 perckor a Felten és Guillaume-gyárba útbaindította. A többi legénység, kb 20 fő, a déli udvarban álló puska-gulák mögött oszolva, várta a további parancsokat. Körülbelül 10 perc múlva az utcáról az 1. számú kapun egy védőr bekiáltott, hogy a Fő-tér felől fegyveres védőszö-

Gyutaeszlőter céltáblája a Reumannhof alagsorában. Ilyen lőtereken történt a szocialista köztársasági védőszövetség tagjainak lökiképzése.

Bruck a. d. Mur látképe. 1. Schossberg, 2. csendőrlaktanya, 3. városi mozgóképszínház, 4. emeletes lakóház, 5. Felten & Guillaume-művek, 6. pályaudvar, 7. Wiener-út.

vetségi emberek közelednek. Az udvaron tartózkodó rangidős altiszt erre kiadta a „laktanyavédelem” vezényszót, mire a csendőrök a gulákhöz futva, puskát fogtak.

Ezalatt 20—30. puskákkal és kézigránátokkal felgyverkezett rohamsisakos felkelő, a Fő-tér felől jövet, a kapuügyeleti szoba ablakán keresztül lelőtte a szobában tartózkodó kapuügyeletes próbacsendőrt és azután lövöldözve, kézigránátokat hajigálva, az 1. számú kapun keresztül a laktanya udvarába akart tódulni. Ebben az időpontban azonban az udvaron tartózkodó legénység már megragadta a puskát és a felkelőket puskatűzzel fogadta. A felkelők vezetője éppen abban a pillanatban esett el, midőn a bolthajtásos kapubejárat alól a déli udvarba lépett. Hét további felkelő megsebesült, mire a felkelő csoport az 1. számú kapun keresztül a Wiener-utcába és a Burg-utcába menekülve, fedezéket keresett.

A próbacsendőrök a déli udvar északi oszlopsorában állást foglalva, a kapubejáratot puskatűz alatt tartották, a puskatűz oltalma alatt pedig a legénység három géppuskát tüzelő állásba helyezett az északi oszlopsor vonalában, melyek közül kettő az 1. számú kaput, a harmadik a 2. számú kaput pásztázta. Egyidejűleg az 1. és 2. számú kapubejáratokba elhelyezték az állandóan készenlében álló, széjjelhúzható vasakadályokat és az 1. számú kaput bezárták. Akadályokat helyeztek el a déli udvar déli oszlopsor-vonalában is, hogy a Wiener-utcából az épület földszinti ablakain esetleg bejutott felkelőknek — az épületnek az udvarra nyíló ablakain át — a déli udvarba való behatolását megakadályozzák. A csendőrök ezenkívül megszállták az épület északi homlokzatának első emeleti ablakait, továbbá a padlás északkeleti sarkában levő padlásszobában egy géppuskát és egy gyalogsági ágyút helyeztek tüzelő állásba. Az épület déli

szárnyának első emeleti ablakainál csupán 1—2 figyelő foglalt állást.

A felkelők a Wiener-utcából és a Burg-utcából heves puskatűzet indítottak a laktanya déli homlokzatára, főleg a bezárt 1. számú kapura, majd később a Schlossberg-utcában fekvő villából, a városi mozgóképszínházból, valamint egy emeletes lakóházból a laktanya északi homlokzatát és udvarát is tűz alá vették. A tüzet a déli udvarban elhelyezett 1. és 2. géppuska, valamint az épület északra néző ablakait megszállva tartó csendőrök viszonozták. Az északi udvar kőfalán keresztül a felkelők a Schlossberg-utcából kézigránátokat hajigáltak az északi udvarba, de a falon keresztül való behatolást a védelem jól célzott lövései megakadályozták. A laktanyát a felkelők nemsokára az egész várost uraló Schlossberg-ről is puska- és géppuskatűz alá vették. Erre a csendőrség a padlásszobában elhelyezett géppuska és gyalogsági ágyú tüzével felelt.

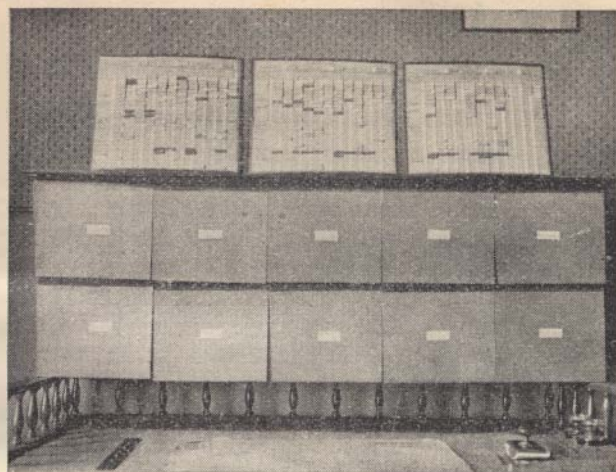
A csendőrség ilyen módon a laktanya elleni rajtaütést sikeresen megghusította ugyan, de cselekvő szabadságát elveszítve a laktanyába szorult. A kiegészítő osztagparancsnok később az 1. számú kaput kinyitatta, hogy a déli udvarban álló 1. és 2. számú géppuskáknak a kapubejáraton keresztül a Wiener-utcára és a Burg-utca felé szabad kilövésük legyen.

A felkelők tüze minden oldalról egész nap és egész éjszakán keresztül tartott, úgy, hogy a laktanyát lehetetlen volt elhagyni. A Wiener-utca a Fő-tér felől állandó haránttűz alatt állott. A felkelők a falhoz simulva, az 1. számú kapun keresztül több kézigránátot hajítottak a kapubejárat alá, melyek az ott elhelyezett akadályokat csekély mértékben megrongálták.

(Folytatjuk.)

A szárnyparancsnok íróasztalán

Az állományvezető segéd munkás íróasztalán

ahol a létszám 3—400 fő, az egész állományelosztást és a változásokat fejben tartsa.

Azt hiszem azért, amit alább leírok, az állomány nyilvántartását nagyon meg lehet könnyíteni. Jelenlegi segéd-tiszti beosztásomban kipróbáltam és nemcsak igen jónak, de takarékosnak is bizonyult.

Állomány-nyilvántartásomnál a minden osztályparancsnokságnál jelenleg is meglévő fali állománytáblázatból indultam ki. Ennek a jelenlegi állománytáblának azonban nagy hátránya, hogy falon függ s ezért kényelmetlen a kezelése. Kifüggesztése parancsnokságokként változik. Néhol a parancsnok, néhol a segéd-tiszt, néhol a segéd munkások irodájában van. De bárhol van is, a falon nem célszerű.

Ha minden szárny külön táblán van, egy-egy tábla 80—90 cm, ez 3—4 szárnyal rendelkező osztálynál 2—4 m. közt van. Ez már az áttekinthetőség rovására megy. A legkisebb állománytábla is, amit eddig láttam, másfél—két méter volt.

Én az ábrákon bemutatott állománytáblázatokat készítettem el.

Előnyei:

első rátekintésre minden őrsnél láthatom:

1. mennyi a rendszeresített létszáma,
2. hány I. csoportbeli és hány II. csoportbeli tiszt-helyettes van rendszeresítve,
3. hány kincstári nő lakás van,
4. hány fő van beosztva,
5. ezek közül hány teljesít szolgálatot,
6. hány van távol és hol (kórház, fogda stb),
7. az idősebb és fiatalabb legénység arányosan van-e elosztva,
8. hány nőtlen van,
9. hány nő van és ezek közül kik laknak a kincstári nő lakásban,
10. van-e kinevezett őrsparancsnok,
11. van-e kinevezett őrsparancsnokhelyettes.
12. hány és hány-szor fenyített van az őrsön,
13. hány vezényelt van és hová az osztályon belül,
14. hány jó nyomozó van az őrsön.
15. hány idegen parancsnokságtól vezényelt van az osztálynál,

16. mindezekon kívül az állománytáblázatból bármely létszámadat egyszerre leszámolható anélkül, hogy az állománykönyvben lapozni kellene.

Hátránya nincs. Kezdetben az látszott hátrányosnak, hogy a nevek igen kis papírszeleten vannak s így nehezen olvashatók. Később a gyakorlatban ez az akadály nem igazolódott be. Ilyen kicsire kellett méretezni, hogy egy

szárny legénysége aránylag kis kartonlapon elférjen, mert ezzel volt elérhető az állománytáblázat legnagyobb előnye, a hordozhatósága.

A táblázatok rendes körülmények között az állományvezető segéd munkás rekeszes íróasztalán állnak. A sommás-jelentésekben jelentett változásokat egy kézmozdulattal átvezeti, ha pedig áthelyezésről, vagy vezénylésről van szó, ismervén az előbb említett elveket, az áthelyezéssel érintett szárny vagy szárnyak állománytáblázataival, az állománykönyvvel és a szükséges iratokkal jelentkezik a segéd-tisztnél, aki az állományvezető meghallgatása után mérlegeli az áthelyezés- vagy vezényléssel előálló helyzetet és azután a fentemlített táblázattal és az okmányokkal jelentkezik az osztályparancsnoknál és kikéri annak döntését. Az állománytáblázat különösen ott és akkor érezteti előnyét, ahol egyszerre 3—4, vagy még több áthelyezés is van, mert így az állománytáblázaton azonnal látható, hogy a változások után az őrsökön a létszámot illető helyzet megfelel-e az elől említett elveknek.

Ugyanez az állománytáblázat a szárnyparancsnokságoknál is igen jól használható. Erre vonatkozólag több szárnyparancsnok úr már igen kedvezően nyilatkozott. A táblázat a szárnyparancsnok asztalán úgy állhat, mint az előjegyzési naptár, a szárnyparancsnoknak tehát, — ha még nem volt alkalm a összes alárendeltjeit megismerni — mindig teljesen áttekinthető képet ad a szárny őrséinek létszámviszonyairól.

Az állománynyilvántartás másik segédlete, az állománykönyv változatlanul marad.

Az állománytábla elkészítése olyan egyszerű, hogy bárki, akinek egy kis kezűgyessége van, házilag elkészítheti.

Veszünk egy ív úgynevezett szürkeváson préselt kartont (0.80 P), ebből kivágunk egy $30\frac{1}{2} \times 37$ cm nagyságú darabot. Irónnal meghúzzuk az ábra szerinti vonalozást, kihúzzuk tussal s megírjuk a felírásokat.

Veszünk 3 és fél méter hosszú, 1 cm széles gumiszalagot (egy méter 0.16 P) s ezt 12 drb 29 cm-es darabra vágjuk. Ha több őrs van, úgy természetesen több darab kell.

A harmincéves háború befejeztével (1649.) III. Ferdinánd császár állandó hadseregül 9 gyalog, 9 vértés és 1 dragonos ezredet tartott meg, köztük a későbbi 8. és 11. gyalog, továbbá a 8. és 10. dragonos ezredeket. Többi csapatait feloszlatta. A meghagyott csapatok mind az örökös tartományokból származó legénységből állottak. Egy gyalog- és két lovasezred Magyarországon, a többi a császárság területén volt elhelyezve.

A szürke kartonon ott, ahol a gumiszalagot el akarjuk tüntetni — tehát a tábla alsó és felső végén — éles késsel olyan nagy rést vágunk, hogy a gumiszalag áthúzzható legyen. A szalagot a felső és alsó nyíláson áthúzzuk, a túldoldalon 2—3 cm-nyire visszahajtjuk s a felsőt a borítékok leragasztásához használatos bélyegnagyságú ragasztó papírral leragasztjuk. A gumiszalag alsó végét közepesen meghúzzuk úgy, hogy a túldoldalon a szalag ne legyen nagyon erősen megfeszítve, mert a letűzésekkel úgyis megfeszül.

Ezután veszünk egy olyan fűzőgépet, amit papírok összefűzésére használnak. Ezzel a szalagot a szürke papíron meghúzott vonaloknak megfelelően egy-egy kapoccsal a papirhoz rögzítjük. (Ha nincs fűzőgépünk, akármelyik könyvkötő megcsinálja pár fillérért).

Mikor így az egész táblán a gumiszalag rögzítve van, a táblát vastag kartonra ragasztjuk (hogy teljesen merev legyen), a széleit fél cm széles zöld, úgynevezett vászonpapírral beszegélyezzük, a tábla hátuljára pedig olyan kartonlapot ragasztunk, hogy az az asztalra — mint a naptár — felállítható legyen.

Ezzel az állománytábla el is készült.

Most a névcédulák következnek. Minden rendfokozatnak, az I. és II. csoportbeli tiszthelyetteseknek, valamint a vizsgázott törzsőrmestereknek más-más színű névcédulát vegyünk.

Ajánlatos színek:

világoszöld: alhadnagy,

sötétzöld: I. csoportbeli tiszthelyettes,

rózsaszín: II. csoportbeli tiszthelyettes,

barna: vizsgázott törzsőrmester,

világosbarna: törzsőrmester,

kék: őrmester,

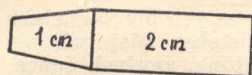
sárga: csendőr,

piros: próbacsendőr és

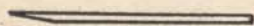
egy bármilyen más szín az idegen osztályoktól vezényelték részére.

A névcédulákat az állománytáblán rendfokozat szerinti sorrendben kell elhelyezni, ezért vannak a színek úgy megválogatva, hogy az ilymódon egymásmellé kerülő színek jól elüssenek egymástól. Ez is elősegíti az áttekintést.

Veszünk egy ív úgynevezett olajlemezpapírt (amit az írószalon alátétnek használunk [0.90 P], a rendfokozatok arányszámának megfelelően a fenti színekből színes papírt (0.20—0.30 P), s az utóbbit ráragasztjuk az olajlemezpapírra, majd a két összeragasztott lemezből $\frac{3}{4}$ cm széles szalagokat vágunk. A szalagokat 3 cm hosszú darabkákra vágjuk és a darabokat ilyen alakúra hegyezzük:

Hogy a névcédulák könnyen a gumiszalag alá tolhatók legyenek, ajánlatos a névcédula csúcsosodó végét megélezni, így:

Ezután a névcédulákat az állománykönyv szerint megírjuk és az állománytábla megfelelő helyére bedugjuk.

Miután a névtáblák meglehetősen kicsinyek, a neveket hegyes tollal írjuk. Az állománytábla áttekinthetőségének fokozására a névcédulákon különféle jelzéseket is alkalmazhatunk.

Ajánlatos jelzések:

nős: rekete tintával

kincstári lakásban lakó nős:

gyermek száma: $+/2$ vagy $+/0$

kinevezett őrsparancsnok: piros tintával

kinevezett őrsparancsnok-helyettes: piros tintával

fenyítések száma: 2 íróval

Fentiekén kívül még bármilyen más adatot is, amit a parancsnok szükségesnek tart, meglehet jelölni. Pl. a jó nyomozókat, a különleges szolgálatra alkalmasakat piros ponttal, vagy a névcédula valamelyik sarkának levágásával:

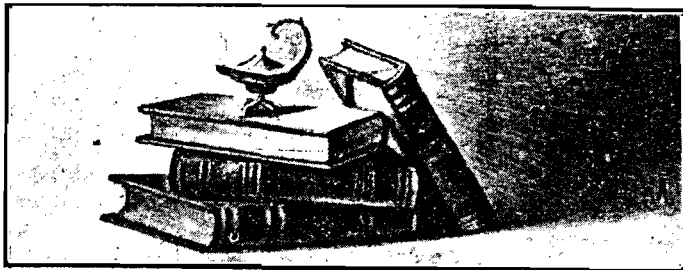

Az elvezényelteteket a következőképpen ajánlatos feltüntetni: ahonnan elvezényelték, ott a névcédula a tábla alsó részének megfelelő helyére kerül, ahová vezényelték, oda ugyancsak rendfokozatának megfelelő színű névtáblácskát teszünk, de erre a nevet íróval írjuk.

A kincstár anyagi érdeke, hogy sehol egy csendőrrel se legyen több, mint amennyit a viszonyok megkövetelnek, viszont a szolgálat érdeke azt követeli, hogy ne legyen sehol kevesebb csendőr, mint amennyi a szolgálat jó ellátásához kell.

Ennek nyilvántartására a leírt módszert — tapasztalat alapján — jónak látom. Közreadásávj a szolgálat érdekeit szeretném szolgálni.

Régi állományvezetésre vonatkozó kifejezés volt a „prima plana”. Latin szó, első lapoldalt jelent. A század állománylajstromának első lapoldalon voltak ugyanis felsorolva a tiszték és mindazok, akik magasabb zsoldot kaptak és 1769-ig szemléknél, továbbá díszelgéseknél az első sort képezték. A prima planához tartozóknak meg volt azon előnyük, hogy állásukról önként lemondhattak és ezért „unobligat” voltak. Ezek voltak: az őrmester, a „führer” (nem tévesztendő össze az 1857-ben rendszeresített szakaszvezetői rendfokozattal, hanem a törzsvezető és zászlótartó régi alakja), később a szakaszvezető, régebben a „musterschreiber” (írók-féle, aki a számvivő altiszt állásának felelt meg), a „fourir” (szintén a számvivő altiszt régebbi alakja), tábori borbély („felcser”), azonkívül a harmincéves háború idejében előforduló „sergeant” (szakaszvezető-féle) és „capitaine d’armes” (a fegyverzet és lőszer gondozója, fegyvermester-féle). Az őrmester és a többi altiszték a „kis prima plana”-t képezték. A század többi legénysége „közönséges harcosok” gyűjtőnév alá tartozott.

CSENDŐR LEKSZIKON.

78. kérdés. *Kocsmában vagy vendéglőben helyiséget tartó egyesületekre, társaskörökre, pártklubokra stb. vonatkozik-e az illető kocsmára, vendéglőre hatóságilag megállapított záróra, avagy ezek az egyesületek stb. külön megítélés alá esnek a záróra szempontjából?*

Válasz. A kocsmában vagy vendéglőben olyan helyiséget tartó egyesület stb., amely helyiség a kocsmával, vendéglővel összefügg, azaz a helyiség a kocsmának, vendéglőnek tartozéka, kötelesek alkalmazkodni ahhoz a zárórához, amelyet a kocsmára, vendéglőre a hatóság elrendelt. Ha tehát az ilyen társaskör, klub stb. a zárórán túl akar ott időzni, zárórameghosszabbítást kell kérnie. Ha nem így lenne, könnyű volna kijátszani a záróra-rendelkezéseket, mert azt valóban nehéz ellenőrizni, hogy az ily kiváltságos helyiségben levők mindannyian az illető egyesület tagjai-e. Viszont az ily egyesületek kedvéért történő záróra-meghosszabbítás esetén a vendéglő összes helyiségei nyitvatarthatók.

79. kérdés. *Mi a zárórája egy falusi vegyeskereskedésnek, amelyben fűszerárúkon kívül állami egyedárusági tárgyakat, élelmiszereket is árulnak?*

Válasz. Az üzleti zárórát vagy az 1921:XXXVII. t.-c. alapján valamely város vagy község területére vonatkozólag kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet, vagy az 1913:XXXVI. t.-c. 8. §-a alapján alkotott szabályrendelet szabályozza. Amely városra (községre) nézve kereskedelemügyi miniszteri rendelet nem intézkedett és szabályrendelet nincsen, ott a gyakorlatban a 3382—1917. számú M. E. rendeletben megállapított záróra az irányadó (este 9 óra). Nyitás ideje az utóbbi esetben reggel 5 óra.

Tudunkkal a kereskedelemügyi miniszter csak egyetlen község záróráját szabályozta, Pestszentlőrincét.

Községekben tehát általában az üzleti záróráról alkotott vármegyei szabályrendelet, ha ilyen nincs, az idézett M. E. rendelet az irányadó.

80. kérdés. *Van-e olyan jogszabály, amely beltelek és kültelek közt különbséget tesz s ennek a különbségnek jogi jelentőségét meghatározza? Jogában áll-e a községi előjárásának a belső vagy külső telek jelentősége körül felmerült jogvitában hozott határozatát véglegesnek és megfellebbezhetetlennek nyilvánítani?*

Válasz. Belső teleknek (belteleknek, belsőségnak) az olyan, rendszerint bekerített telket nevezük, amely a város (község) lakott részében fekszik s mint ilyen házhely, házhoz tartozó kert, major, szérűkert; a földbirtoknál a majornak szánt terület is beltelek.

Külső telek (kültelek) a belső telek ellentéte, azaz a város (falu, major) kerületén (nem területén) kívül fekszik. Külső telek általában a szántóföld, rét, legelő, szőlő és erdő.

Más kérdés, miként határozzák meg egyes esetekben a közigazgatási eljárás szempontjai szerint ezt a két fogalmat. A gyakorlatból tudjuk ugyanis, hogy a fent adott meghatározás szerint külső telkeken lakóházak épülnek, sőt lassanként az ily telkeken összefüggő telepek létesülnek. Ilyen esetekben merülhet fel jogvita a belső telek vagy külső telek jogi fogalma körül. Ezekre a kérdésekre azonban országos jogszabály nincsen. Ezeket az illető érdekelt községek szokták szabályrendeletben szabályozni. Ha ilyen szabályrendelet nincs, a közigazgatási jogba vágó kérdéseket esetenként döntik el.

Minden közigazgatási határozat (intézkedés) ellen jogorvoslatnak van helye, ha csak valamely jogszabály a jogorvoslatot kifejezetten ki nem zárja. Jogorvoslattal élhet mindenki, akinek valamely jogát vagy érdekét a közigazgatási határozat érinti.

Általában oly közigazgatási határozat ellen nincs jogorvoslat, amelynek jogi következménye nincsen (vélemény, óhaj, bizalmi nyilatkozat stb.).

A közigazgatási határozatok ellen, amelyek valaki jogát érdekét érintik, fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezés határideje 15 nap. Ha a fellebbezést visszautasítják, mint olyant, amelyet valamely jogszabály kizár, ez ellen felfolyamodással lehet élni.

81. kérdés. *A háztulajdonos nyári konyha építését határozván el, figyelmeztetik, hogy az építkezésbe csak a községi szépítő bizottság engedelmére alapján foghat. Mily törvényes alapja van ily bizottság működésének s mi a hatásköre?*

Válasz. Az építésügyi rendszetre nézve általában az egyes önkormányzati szabályrendeletek irányadók. A községeknek általában nincs hatáskörük az építkezések ügyében, mert az építésügyi rendszet a törvényhatóság (vármegye, város) hatáskörébe tartozik. A törvényhatóság adja ki tehát az építő engedelmet. Ez nemcsak a személy- és vagyonbiztonság, valamint a közegészségügy érdekeit tartozik vizsgálni, hanem az újabb jogszabályok szerint különösen a fürdőhelyeken és üdülőtelepeken a természeti szépségű táj védelmét is. Ez annyit jelent, hogy nem szabad megengedniük oly építkezéseket sem, amelyek elrontanák valamely táj természeti szépségét, vagy általában beleütököznének a lakott helyek általános képe szerint a szépség és józlesség követelményeibe. Az ilyen kérdések lelkiismeretes megvizsgálása természetesen azzal jár, hogy az építésügyi hatóság esetleg előzetesen helyszíni szemlét tart. Ennek költségeit, a fennálló szabályok keretei között, az építető tartozik viselni.

82. kérdés. *Külföldi állampolgár külföldön házasságot kötve, e házasság megszűnte előtt Magyarországon köt újabb házasságot. Felelősségre vonható-e a kettős házasság büntette miatt?*

Válasz. A felelősségrevonásnak nincs jogi akadály, mert magyar területen külföldi által elkövetett büntett éppen úgy esik büntetés alá, mintha magyar honos követte volna el. A külföldi házasság érvényességét a büntetőbíróóság állapítja meg a kettős házasság fennforgása szempontjából.

83. kérdés. *Egy lukóház két négy oldalról kerítés veszi körül. Három oldalról a háztulajdonos tartja fenn a kerítést, a negyedik oldalon pedig a szomszédja. Egy napon a szomszéd lebontatja a kerítést, minek következtében a háztulajdonos telkére átjárnak a szomszéd háziállatai és kárt okoznak. Kényszeríthető-e a szomszéd a kerítés felállítására?*

Válasz. A kérdés eldöntésére elsősorban a belső és külső telkek közigazgatási rendezésére vonatkozó községi szabályrendelet lehet irányadó. Ha ilyen szabályrendelet nincs, a vármegyei építkezési szabályrendelet szokott tartalmazni idevágó rendelkezéseket. Ha ez sem igazít el, pert lehet indítani a szomszéd ellen a kerítés újabb felállítása végett a járásbírósnál, mert ez a kérdés az ú. n. szomszédjoggal összefüggő magánjogi kérdésnek is tekinthető. Nézetünk szerint joga van a közigazgatási hatóságnak is elrendelni a kerítés felállítását, vonatkozás esetén joga van a szomszéd költségére is elkészíttetni, ha ez közérdekű szempontokkal is megokolható.

84. kérdés. *Jogi személy nevében magánindítványt a jogi személy ama szerve tehet, akit a törvény, vagy alapszabály a jogi személy képviselőjére általában kijelöl. Mit értünk jogi személyen? Hogyan kell a csendőrnek megállapítania, melyik a jogi személynek képviselőjére jogosított szerv?*

Válasz. Jogi személyen oly társadalmi szervezeteket, köztestületeket, egyesületeket, alapítványokat, tudományos és egyéb intézeteket értünk, amelyek éppen úgy, mint az egyes emberek, a természeti személyek, jogokat szerezhetnek és kötelezettségeket vállalhatnak. Ezek a jogi személyek jogügyleteiket azoknak a szerveiknek útján kötik, amelyeket a törvény, vagy a fennálló szabályok képviselőjükre feljogosítanak. Az egyesületek képviselő szerveit a belügyminiszter által láttaozott alapszabályok határozzák meg. A köztársasági jogi képviselőit törvény határozza meg. A kereskedelmi társaságok (részvénytársaság, szövetkezet, közkereseti, betéti társaság) képviselőjét ugyancsak törvény (1875: XXXVII. t.-c.) határozza meg.

KI TUDJA?

Mit jelent a kifejezés: *Potemkin falvak?* Honnan ered ez a szólásmod?

A hadsereg sportversenyek csendőr-helyezettjei: 1. Bakos János (távolugrás), 2. Hangodi János (hadipuska), 3. Kerékgyártó József (staféta), 4. Kiss Sándor (hadipuska), 5. Kökény Ferenc (staféta), 6. Máté János (staféta), 7. Nyilassi Béla (staféta), 8. Osztopányi János (magasugrás), 9. Révész János (pisztoly), 10. Solymosi András (pisztoly), 11. Varga Alajos (100 m síkfutás).

Természetesen a csendőr nem mindig döntheti el gyorsan és biztosan, hogy a magánindítvány előterjesztője jogosult-e az illető jogi személy szabályszerű képviselőjére. Sokszor ez nem is olyan egyszerű kérdés, mert lehetnek oly körülmények, (így például a vonatkozó szabályok homályossága) amelyek vitássá tehetik a szabályszerű képviselet kérdését. Sokszor maguk az érdekeltek sincsenek azzal tisztában, ki valójában törvényszerű képviselője testületüknek, szervezetüknek. A csendőr azt tartsa magára nézve irányadónak, hogy figyelmeztesse a magánindítvány előterjesztőjét a szabályszerű képviselet fontosságára. Joga van a csendőrnek arra is, hogy a szabályszerű képviselet igazolását kívánja (alapszabályok bemutatásával). Ha azonban a képviselet kérdését törvény dönti el, ily igazolást nem szabad kívánni, bár ilyenkor is megkérdézheti a csendőr, hogy a fennálló szabályok szerint jogosítva van-e az illető a kereskedelmi társaság, intézet, testület képviselőjére. Ha a csendőr ismeretei alapján és a körülmények mérlegelésével szabályszerűnek találja a képviseletet, a magánindítványt elfogad-

hatja, mert ennek a kérdésnek elbírálása ügyis jogi kérdés s mint ilyen, az ítélőbíróság hatáskörébe tartozik. A csendőr eljárása és magatartása azonban azért fontos ilyen kérdésekben, mert az ítélőbíróság szabálytalan magánindítvány esetén felmenti a vádlottat, szabályszerű magánindítvány beszerzése végett nem köteles intézkedni, sőt a törvény szelleme szerint ezt tennie nem is szabad. Ha tehát a csendőr szabálytalan magánindítványt fogad el, vagy ilyen magánindítvány alapján végez nyomozást, megpecsételte az ügy sorsát és haszontalan munkát végzett.

Bár nem akarjuk azt hangsúlyozni, hogy a csendőr a magánindítvány szabályszerűsége kérdésében sokszor bonyolult szervezeti kérdések kibogozásához fogjon, azt mégis kiemeljük, hogy e tekintetben a csendőrnek kellő érzékre kell szert tennie s általánosságban kellő alapismeretekkel kell rendelkeznie. A nyomozás érdeke ugyanis elsősorban az ügy érdemi részének gyors kinyomozása, tehát alaki és jogi kérdések kinyomozásával a nyomozásra jutó időt elvileg nem szabad elvesztegetni, jóllehet, amint mondtuk, az ügy sorsára ki-

Mult számunkban közölt nyomozási pályázatunk harmadik díjának nyertese: Kiss Gyula I. tiszthelyettes (Szeged).

ható nagyfontosságú kérdésről van szó. Sokat jelent itt, ismételjük végül, a kellő érzék, amelyet a józan ítélőképesség, a gyakorlat, a tapasztalat és az általános szakértelem hoz magával.

85. kérdés. *Kedvezményes vasútijegy váltására jogosító arcképes igazolványok térítési díja mikor és miként számolható el?*

Válasz. A kedvezményes vasútijegy váltására jogosító arcképes igazolványok térítési díjának felszámíthatása a m. kir. belügyminiszter úr 1931. évi november hó 30-án kelt 119.069—VI. b. 1931. számú rendeletének 9. és 10. bekezdésében (L. 1931. évi 23. sz. Cs. K.) és az 1933. évi október hó 2-án kelt 113.100—VII. b. 1933. számú rendeletének 12. pontjában (L. 1933. évi 20. sz. Cs. K.), a felszámítás helye és egyöntetű eljárásának biztosítása pedig az 1934. évi március hó 21-én kelt 150.871—VII. b. 1934. számú rendeletével van szabályozva.

E rendeletek szerint: mindama személyek, akiknek a m. kir. államvasutak vonalain kedvezményes áru vasúti utazásra jogosító arcképes igazolványra igényük van — tehát a csendőrségnél jelenleg az őrmesterek és a magasabb rendfokozatú egyének — tekintet nélkül arra, hogy az arcképes igazolványt kiváltották-e vagy sem, szolgálati utazások alkalmával csak azt a vasúti (hajó) menetárat számíthatják fel, melyet az említett igazolvány alapján fizetniök kell. A kedvezményes áru vasúti utazásra jogosító arcképes igazolvány igénybevételéért azonban a m. kir. államvasutak részére járó térítési díjnak az általuk viselendő részét (jelenleg 8 P) a naptári év folyamán teljesített első szolgálati utazásról szóló utazási számadásban felszámíthatják. A kedvezményes áru jegy váltására jogosító arcképes igazolvány kiállítási vagy meghosszabbítási díját a kincstár terhére nem lehet felszámítani.

Mindazokban az esetekben, amidőn szolgálati utazások alkalmával a kiküldetés helye csak olyan más közlekedési vállalat járatainak igénybevételével érhető el, amely közlekedési vállalat a járatainak igénybevételénél utazási kedvezményt biztosít a m. kir. államvasutak vonalain kedvezményes áru vasúti utazásra jogosító arcképes igazolvánnyal rendelkezőknek, a közlekedési vállalat által nyújtott utazási kedvezmény igénybevételére jogosító külön igazolványért (betétlapért) esetleg fizetendő kiállítási díjat a naptári év folyamán teljesített első ilyen szolgálati utazásról szóló utazási számadásban szintén fel lehet számítani.

A 113.100/VII-b. 1933. számú rendelettel a csendőrlégénység vasúti menetdíja, a rendeletben felsorolt vasúti vonalakon átalányoztatott, vagyis egyenruhában szolgálatilag utazó csendőrlégénység menetjegy váltása nélkül utazik; ilyenkor tehát vasúti arcképes igazolványra sincs szükség. Amikor azonban vasúton jegy váltás mellett teljesít szolgálati utazást, például idegen hatóságok (bíróságok, ügyészségek stb.) külön felhívására ezek érdekében, vagy nem átalányozott vasúti vonalakon, vagy nem egyenruhában, akkor a vonatkozó belügyminiszteri rendelet szerint az igényjogosult csendőrök a MÁV arcképes igazolvány használatával kötelesek utazni, vagy más úton biztosított kedvezményeket kötelesek igénybe venni.

A MÁV arcképes igazolványért járó térítési díjnak az igényjogosult által fizetett részösszegét (jelenleg 8 P) csendőrlégénységi egyéneknek azonban csak akkor lehet elszámolni, ha az arcképes igazolvány használatával biztosított kedvezményt a menetjegy megváltásánál a kincstár javára tényleg igénybe is vették. Ha légénységi állományú egyén — egész kivételes esetekben — a csendőrség részére kiadott szabadjeggyel utazik, ilyenkor dacára, hogy jegyet nem vált, a 8 P térítési díjat mégis el lehet számolni, mert a szabadjegy használata a vasúti arcképes igazolvány felmutatásához van kötve.

Havidíjasok, tekintettel arra, hogy szolgálati utazásuk átalányozva nincsen, az arcképes igazolványért fizetett összeget az első szolgálati utazásuknál jogosultak elszámolni.

A rendelet nem tesz különbséget abban a tekintetben, hogy a szolgálati utazás hivatalból, csendőrségi ügyben, vagy pedig valamely idegen hatóság felhívására, esetleg más tárca terhére történt-e.

Ebből következik, hogy a szolgálati utazás mineműségére, továbbá arra való tekintet nélkül, hogy a felmerülő utazási költség a belügyi tárca csendőrségi javadalmazását, ágazatát, vagy ezen tárca más ágazatát (rendőrség, folyamőrség stb.) vagy más tárcát (igazságügyi, pénzügyi, honvédelmi stb.) terheli-e, a kirendelt csendőrlégénység a jegyváltás mellett esetleg szabadjeggyel teljesített első szolgálati utazása alkalmával a MÁV. arcképes igazolvány érvényesítéséért jelenleg fizetett 8 P részösszeget, úgyszintén a külön igazolványért (betétlapért) fizetett érvényesítési díjat — ez utóbbit csak akkor, ha az utazás külön igazolványt igénylő vasúti vonalakon történt — felszámítani jogosult.

Ha szolgálati utazás alkalmával vasút helyett saját szállítóeszköz vétetik igénybe, az arcképes igazolvány térítési díja csak akkor számolható el, ha a vasúton viteldíj fizetett volna.

A csendőr által fizetett érvényesítési díj minden esetben a csendőrségi javadalmazást terheli.

Ha a felmerülő utazási költség nem a belügyi tárca csendőrségi javadalmazását, hanem más ágazatot, (rendőrséget, folyamőrséget) vagy más tárcát, (igazságügyi, honvédelmi stb.) terhel, ilyen esetben a csendőr által az arcképes igazolványért vagy más betétlapért fizetett érvényesítési díjat az utazási számadásba beállítani nem lehet, hanem erről az érvényesítési díjról vagy a betétlapért fizetett összegről az igényt szerzett csendőr külön nyugtáját kell az utazási számadáshoz csatolni. Ezt a külön nyugtát elszámolhatóság végett mindig az utazási számadással együtt kell a gazdasági hivatalhoz felterjeszteni, hogy az igényjogosultság elbíráltató legyen.

Idegen tárca, vagy nem a csendőrségi ágazat terhére történő utazás esetén sok helyen az arcképes igazolvány érvényesítési díját, betétlapért fizetett díjat, a vonatkozó utazási számadás másolata alapján számolták el; jövőben ilyen utazási számadás másolatot szerkeszteni nem kell, hanem az érvényesítési díjat vagy a betétlapért fizetett összeget, az utazási számadáshoz csatolt külön nyugta alapján számolták el.

Ha az utazás olyan vasúti vonalon történik, amelyre a kedvezményes külön betétlapot csak a MÁV. igazolvány kiváltása után adják ki, ilyen vonalakon történő utazás alkalmával úgy a MÁV. igazolványért, mint a külön betétlapért fizetett összeg a csendőrségi javadalmazás terhére elszámolható.

Ha azonban valamely az átalányozás alá nem tartozó vasúttársaság az utazási kedvezményt a „Csendőrségi személyazonossági igazolvány“-ra is megadja — pl. a budapesti helyiérdekű vasúttársaság — az utazó csendőrök kötelesek a kedvezményes jegyet ez alapon megváltani. Ilyen utazásnál

a Máv arcképes. igazolványért fizetett összeg nem számítható fel.

86. kérdés. A Szut. 299. pont 2. bekezdése szerint, ha előzetes letartóztatásnak a rendőrhatalóság által való halaszthatatlan elrendelése szükséges, erre a csendőrnek a községi előjáróságot kell felkérnie. Vonatkozik-e ez a szabály arra az esetre, amikor a járőr a kir. ügyészségtől kikér egy előzetes letartóztatásban levő foglyot, de valamely elháríthatatlan akadály miatt a kir. ügyészségnek visszaadni nem tudja. Meghosszabbíthatja-e ilyen esetben az előzetes letartóztatást a községi előjáróság, mint rendőri hatóság?

Válasz. Az 1931. évfolyam 649. oldalán, a 141. leksikonkérdésre adott válaszukban megvilágítottuk, hogy milyen esetekre gondolt az utasítás a 299. pont 2. bekezdésében foglalt rendelkezésnél. Amikor a csendőrség által elfogott egyénnek az illetékes kir. bírósághoz vagy hatóságához való átadása az előírt 24 óra alatt elháríthatatlan akadályba ütközik: a törvényesség megóvása végett a járőr a községi előjáróságtól a fogoly előzetes letartóztatását kérheti, ebben az esetben ugyanis a 24 órára korlátozott fogvatartás három nappal meghosszabbítható. Ismételjük azonban, hogy ezt az eljárást nem szabad rendszeresen alkalmazni, hanem csakis olyan egészen rendkívüli esetben, amikor a csendőr kétséget kizáróan igazolni tudja, hogy a fogoly az előírt időn belül való átadását fizikai okok (pl. a közlekedés lehetetlensége) akadályozták.

A kérdésben említett esetre a Szut. 299. pont 2. bekezdését nem lehet alkalmazni, a következő okok miatt:

A Bp. szerint az előzetes letartóztatás rendszerint csak a nyomozás befejeztéig és legfeljebb 15 napig tarthat; mindazonáltal a vádtanács azt a kir. ügyészségnek megokolt előterjesztésére egy ízben további 15 napra meghosszabbíthatja. Ha azonban a letartóztatott ellen vádiratot ad be a kir. ügyészség, az előzetes letartóztatást a főtárgyalás határnapjáig lehet meghosszabbítani, ellenkező esetben azonban azonnal szabadlábra kell helyezni.

Mindebből tehát az következik, hogy a már előzetes letartóztatásba helyezett egyén előzetes letartóztatásának meghosszabbítására a községi előjáróságnak nincsen hatásköre. A csendőr tehát nem fordulhat a községi előjárósághoz, hogy a neki kiadott, előzetes letartóztatásban levő fogoly előzetes letartóztatását hosszabbítsa meg, nehogy a 15 nap letelvével, őt a törvény értelmében szabadlábra kelljen helyezni. Ilyen esetben tehát a csendőrnek a 15 nap lejárta előtt a kir. ügyészségnek jelentést kell tennie arról, hogy a foglyot a 15 nap eltelte előtt visszakisérni nem tudja és a kir. ügyészség további felhívását kell bevárnia. A kir. ügyészségnek módjában van a meghosszabbító határozatot a vádtanáctól kieszközölni, ennek kihirdetése megtörténhetik a községi előjáróság előtt is, ennek tárgyában azonban a csendőr a dolog természeténél fogva csak a kir. ügyészség felhívására intézkedhetik, hisz a meghosszabbításról is csak a kir. ügyészség útján értesülhet.

Ha a csendőr a kir. ügyészségtől azzal a feltétellel kap ki egy foglyot, hogy bizonyos határidőre vissza kell kísérnie, ezt a rendelkezést feltétlenül teljesítenie kell; nem szabad előfordulnia, hogy a csendőr ezt a feltételt nem teljesíti, bárminő akadály merülne is fel. A csendőrnek az elképzelhető akadályokat előre kell látnia s ennek tudatában kell a fogoly visszakisérésére kötelezettséget vállalnia.

87. kérdés. A gyanúsítottnak 50 P hátralékos árutartozása van. A sértett elküldi neki erről a számlát, amelyen az összeg egyúttal nyugtázza is van. A gyanúsított átveszi a számlát, nem fizeti ki, de magánál tartja s mikor a sértett újból követeli pénzt, a nyugtázott számlára hivatkozik s azt állítja, hogy semmivel sem tartozik. Bűncselekmény gyanúja forog-e fenn?

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Btk. 406. §-ába ütköző okirathamisítás vétségének tényelemeit meríti ki. A gyanúsított ugyanis szándékosan, jogtalanul oly célból helyezte magát az őt meg nem illető nyugtázott számla birtokába, hogy a sértettnek kárt okozzon, vagyis, hogy azt az okiratot a sértett ellen rosszhiszeműen bizonyításra használja fel. Ily módon tehát a gyanúsított jogtalanul, az elvétel tényével a sértettre nézve megsemmisítette azt a bizonyítékot, amely a sértettnek a követelése fennállását illetőleg rendelkezésre állt.

88. kérdés. A gyanúsított lopás vétsége miatt két ízben szabadságvesztés büntetéssel büntetve volt. Büntetéseinek ki-

állítását követő 10 éven belül 2 P értékű szalonját lop. Milyen bűncselekményt követett el?

Válasz. A cselekmény a Btk. 333. §-ba ütköző, a 338. § szerint minősülő lopás büntette. A Bn. 51. §-ába ütköző, tulajdon ellen elkövetett kihágás ugyanis csak akkor forog fenn, ha az ellopott élelmiszer értéke nem halad meg 10 P-t s a cselekményt büntette minősítő körülmény nem forog fenn. Ez azonban a cselekményt a büntetett előélet büntette minősíti.

89. kérdés. A gyanúsított a temetőben két sirt felás s halottak fekvőhelyét egymással kicseréli. Milyen bűncselekményt követett el?

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Btk. 420. §-ába ütköző két sirrongálás vétségét állapítja meg. A cselekmény hivatalból üldözendő s 3 évig terjedő fogházzal büntethető. A kir. járásbíró jár el, de ha 1 évnél hosszabb fogház kiszabása látszik megokoltnak, a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik az eljárás. A csendőrnek tehát a kir. ügyészségnél kell a feljelentést megtennie s arra bízni, melyik bíróságnál kívánja az eljárást megindítani.

TANULMÁNYOS NYOMOZÁSOK.

Szándékos emberölés kiderítése.

Írta: GÖNCZY ANTAL törzsőrmester (Pécs).

1933. november 1-én 8 órakor a szabadszentkirályi őrsparancsnokság a pécsi nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy november 30-án 20—21 óra közötti időben Kakas Zoltán,* 71 éves gerdei lakost ágyában fekvé ismeretlen tettes több baltacsapással halálosan megsebesítette. Nevezettet mentőautón a pécsi sebészeti klinikára szállították. Az eset nyomozására az őrs a nyomozó alosztályparancsnokságtól nyomozók kirendelését kérte.

Az alosztályparancsnokság a helyszínelés megejtésére és az őrs támogatására Igali Ferenc és Gönczy Antal törzsőrmestereket vezényelte ki. Igali és Gönczy törzsőrmesterek a még esetleg eszínéleténél levő sértett kikérdezése céljából gépkocsin a sebészeti klinikára, majd a helyszíni szemle megtartása végett Gerde községbe mentek. A sebészeti klinikán Kakas Zoltán bekötözött fejével eszméletlen állapotban feküdt. A nyomozók kérésére az orvosok injekciók alkalmazásával megkísérelték eszméletre téríteni, hogy legalább pár szóban kikérdezhető legyen. Ez azonban nem sikerült, Kakas anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, néhány óra múlva meghalt.

Kakas Zoltánné, az elhalt neje kikérkezése alkalmával az alábbiakat adta elő:

November 30-án 19 óra tájban 18—20 főnyi helybéli lakos lakásukon összegyűlt az udvarukon levő kocsiszínben kukoricát fosztani. Férfjének, ki álmos volt, megvetette az

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.)

ágyat. Kakas le is feküdt, ő pedig a szobából visszatért a fosztókhoz. A szobában férjén kívül senki sem tartózkodott.

Háromnegyed 21 óra tájban menyé, Kakas Jánosné a fosztók közül bement az éléskamrába. Onnan 3—4 perc múlva kijött és neki azt mondta: „Menjen be már mama, mert kiabál a párja”. Azonnal bement a szobába, ahol sötét volt. Az asztalon volt gyufával a lámpát meggyújtotta és akkor látta, hogy férje véres fejével az ágya előtt térdel, arccal az ágy szélére borulva. Ijedtében kiáltozni kezdett, mire a kukoricafosztók betódultak. Az esetnek az egész faluban híre futott, amit a jegyzőnél sertésvágáson volt János nevű fia is meghallott, aki hazasietve, atyjának orvosi segélyéről, később Pécsre a klinikára történt szállításáról gondoskodott.

Előadta még Kakas Zoltánné, hogy a lakásból nem hiányzik semmi. A cselekmény elkövetésével gyanúsítani senkit sem tud, csupán annyit említ meg, hogy a cselekmény felfedezése előtt 10—15 perccel a házörző kutyájuk a kert vége felé erősen ugatott.

Az őrsnek a nyomozásban résztvevő tagjai, valamint a nyomozásban segédkezett alosztálybeli nyomozók a helyszíni szemle során olyan meggyőződésre jutottak, hogy a cselekményt a helyszínnel ismerős, olyan egyén követhette el, akit a közismerten hamis házörző kutya nem ugatott meg. A lakás folyósójának feljárójától 15 méter távolságra a nyitott kocsiszínből 22 kukoricafosztó dolgozott, kik a lakásba be, vagy kimenő személyt meglátták volna. A szoba egyik utcára néző ablaka a cselekmény felfedezésekor nyitva volt ugyan, de azt csak belülről lehetett kinyitni, a kívülről való erőszakos felnyitáshoz pedig nem látszott nyoma az ablakon. A véres ágyra dobott húsvágó balta — amivel a tettes áldozatának fejét összevagdalta — a cselekmény felfedezése előtt a konyhában, egyik sarokban levő húsvágó asztal alá volt dobva. Ezt a baltát a sötét konyhában a helyszínnel ismeretlen egyén nem találta volna meg azért sem, mert oda csak egy sötét folyósón keresztül lehetett eljutni. A cselekmény felfedezésekor nyitva volt az ablak párkányán véres kéztől származó tenyérnyomot talált a járőr.

A gyilkosság híre erősen megzavarta az egyébként csendes, várostól és kövesúttól távol eső falu nyugalomát. Találgatások, kombinációk egész sora kelt szárnyra a tettes kilétére vonatkozóan. Mint ilyenkor szokás, mindenki igyekezett valamit kitalálni, valamivel hozzájárulni a tettes személyének megállapításához. Ebben az esetben az igyekezet még fokozottabb mérvben nyilvánult meg, mert az áldozat, Kakas Zoltán 71 éves öregember. Jó hírnévnek és köztisztletnek örvendett, zavarlatlan családi életet élt 61 éves feleségével, 60 holdnyi szántóföldje és pár hold szőlője pedig nyugodt megélhetést biztosított számára.

A nyomozás kettőzött eréllyel indult meg annál is inkább, mert alig egy hete Ámon János pellérdi lakost gyilkolták meg istállójában a szomszédos Pellérd községben, világos nappal. Az istállóból a gyilkos az áldozata lakószobájába ment és ott Ámon Jánosné is megtámadta és vasruddal súlyos ütéseket mért a fejére. Ámonné is csak úgy menekült meg a haláltól, hogy sikerült a gyilkos elől az ajtón kifutnia és segítségért kiáltoznia. A

Szeretnéd tudni, hogy mely tulajdonságok hiányoznak valakiben? Figyeld meg azokat, amelyekkel dicsekszik.

DE SÉGUR.

pellérdi esetben rövidesen sikerült ugyan a gyilkos kilétét megállapítani (Bende Géza, a pécsi kir. ügyészség fogházából megszökött fogoly volt), de az akkor még szökésben volt, a gyors egymásutánban következett két eset pedig a környék lakosságát erősen felizgatta. Éreztük, hogy itt most a csendőrségbe vetett bizalom forog kockán, ha ez az eset is rövidesen ki nem derül.

A nyomozó járőrök először két feltevésből indultak ki:

1. a gyilkosságot a család valamely tagja követte el;
2. olyan egyén követte el, aki a családhoz nem tartozik ugyan, de a helyszínen pontos ismeretei vannak.

A családhoz tartozó személyek közül az első elgondolásra Pénzes Józsefet, az elhalt vejét lehetett gyanúsítani a gyilkosság elkövetésével. Pénzes József, 33 éves asztalossegéd ezelőtt 8 évvel vette feleségül az elhalt leányát, Zsófiát. Az elhalt már akkor ellenezte a házasságot, mert félt, hogy az asztalossegédből nem válik majd jó gazda. Emiatt állandóan feszült volt a viszony közöttük. A folytonos veszekedésnek az lett a vége, hogy a fiatal férj elköltözött feleségétől és visszament Szabad-szentkirályra, ahol atyja asztalosműhelyében dolgozott. Ez után az elhalt Kakas Zoltán azon dolgozott, hogy leánya a férjétől törvényesen is váljon el, de erről a fiatalok hallani sem akartak. Csak titokban találkozhattak ezután, mert az elhalt azt sem tűrte, hogy veje meglátogassa feleségét és most már 8 éves kisleányát.

Pénzes József gyanúsítására tehát éppen elegendő ok forgott fent. Pénzes kikérdezése alkalmával nyugodtan viselkedett, de összefüggéstelenül beszélt. Ezenkívül a járőr kabátjának elején és zsebkendőjében vérvonásokat is fedezett fel, de Pénzes József nyugalomát továbbra is megőrizve adta elő, hogy a vérvonatok orrvérzéséből származnak. Alibije is gyanus volt, mert a gyilkosságot megelőzőleg két órával Gerde községben látták, ahol a kocsmában 3 dl. bort is elfogyasztott s ezt a járőr első kikérdezése alkalmával tagadta. Utóbb előadta, hogy azért tagadta a járőr előtt, hogy a gyilkosság estéjén Gerdén járt, mert félt, hogy a gyilkosság elkövetésével őt fogják gyanúsítani.

Idegen személyek közül a járőrök a környéken egy „Csavargó Franci” néven ismert hajcsárt gyanúsítottak, aki Gerde községben többször megfordult és ilyenkor rendszerint az elhalt lakásán, vagy istállójában aludt. A csavargó „Francinak” részletes helyismerete volt, mert több esetben hosszabb-rövidebb ideig (napokig) végzett az elhalt Kakas Zoltánnál alkalmi munkákat. De ha munkát nem kapott, akkor is kért enivalót vagy szállást, amit a legtöbb esetben kapott is. Ha sem enivalót, sem szállást nem kapott, akkor összeveszett Kakas Zoltánnal és úgy távozott el. Egyes tanúk ezt a csavargót 2 nappal a gyilkosság előtt látták a községben. Távirati értesítésre a baksai őrsnek sikerült őt őrizet alá venni, de a gyilkosság elkövetési idejére pontos alibit igazolt.

Megdől a gyanu az elhalt veje, Pénzes József ellen is. A ruházatában talált vér nem egyezett az elhalt vérevel. Ekkor azonban a nyomozásban meglepő fordulat következett be. A helyszíni szemle alkalmával az ablakpárkányon talált véres tenyérnyom feldolgozása után a nyomozó alosztály daktiloszkópusa (Gönczy törzsőrmester) megállapította, hogy az a Kakas Zoltánné baltenyerétől származik. Sikerült a kukoricafosztók egyenkénti kikérdezésével azt is megállapítani, hogy a cselekmény időpontjában az elhalt felesége a lakásban járt.

Az elhaltat Pécsről hazavitték Gerdére eltemetni. A temetés alkalmával az egyik polgári ruhás nyomozó a

gyászoló közönség közé vegyült és észrevétlenül megfigyelte Kakasné minden mozdulatát, arcjátékát. Kakasné többször ijedten nézett körül és látszott rajta, hogy menekülni szeretne a sírtól. Gyásza, sírása általában nem keltett természetes benyomást. A temetés után azonnal járőr ment érte és a szabadszentkirályi örsre kísérte, ahol rövid kikérdezés után beismerte tettét. Előadta, hogy 30-án este férjével összeveszett, aki veszekedés közben „büdös k...” és „cafát” szavakkal illette. Veszekedésük annyira fajult, hogy férje ütésre emelt kézzel feléje indult, mire ő a szobából kifutott. Felindulva a konyhában magához vette a húsvágó baltát, visszaesont a szobába, ahol kétszer-háromszor az ágyban fekvő férje fejére sujtott. Ezután a lámpát elfujta és kiment a kukoricafosztókhoz. Védekezésül felhozta, hogy a délután folyamán saját termésű borukból mindketten többet fogyasztottak, tehát ittasok voltak. Az ablakot ő nyitotta ki, ezáltal azt a látszatot óhajtván kelteni, hogy az idegen tettes ott hatolt be. Ekkor hagyta ott a keznyomát, amely áruló-jává lett.

*

Ez a bűnügy arra szolgáltat példát, hogy nem mindig a legtermészetesebb, legvalószínűbb lehetőség az igazi. A feltevések felállításánál az összes lehetőségeket — beleértve a teljesen valószínűtlennek látszókat is — feltevés tárgyává kell tenni. Az összes feltevések ellenőrzése, ki nyomozása mutatja azután meg, hogy közülük melyik a valódi, a helytálló.

Ki gondolta volna, hogy az öreg 61 éves asszony több mint 40 éves házaselet után egyszerű civódás miatt képes legyen gyilkos kezét emelni agg házastársa ellen.

További tanulságként a tenyérnyomok fontossága jelentkezik, melyek ugyan megközelítőleg sem olyan megbízhatók, mint az ujjnyomok, de azért — mint jelen esetben is — szakértő kezében hasznosak lehetnek.

A ráckozári postarablás kiderítése.

1934 február 20-án 19 óra 55 perckor a mágocsi örs járőre a pécsi nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn bejelentette, hogy aznap 18 óra tájban ismeretlen férfi telefonálás ürügye alatt a ráckozári postahivatalba bement, a postamesternőre pisztollyal rálőtt és bal vállán megsebesítette. A postahivatalból ezután eddig ismeretlen mennyiségű pénzt és postai értékcsikket rabolt és ismeretlen irányban elmenekült.

Az alosztályparancsnokság a helyszíni szemle megtartására és az örs támogatására Szabó Imre és Gönczy Antal törzsőrmestereket vezényelte ki.

A nyomozó járőr a helyszínre 21-én 4 órakor érkezett meg. A mágocsi örs járőre a helyszínt eredeti állapotában gondosan megőrizte. A pisztolylövéstől megsebesült postamesternő az alábbiakat adta elő:

20-án 18 óra után néhány perccel az utcai ajtón át egy ismeretlen, 25—30 évesnek látszó, magas, nagyszájú férfi lépett be a postahivatalba és 59 P értékben különböző címletű forgalmi bélyeget kért. A postamesternő a bélyegkészletet a pénztárból kivette és hozzákezdett a kért mennyiség kiolvasásához. Közben az ismeretlen férfi azt mondotta, hogy Budapestre szeretne telefonálni és kérte a telefonkönyvet. A postamesternő a férfi kezeügyében fekvő könyvre mutatott, melyből az illető, keztyűs kezével lapozgatva, meglepően rövid idő alatt bement a 88—5—77-es számot. A kívánt számot és időt a postamesternő a távbeszélő jegyre felírta, de az illető nevét

elmulasztotta megkérdezni. A férfi anélkül, hogy a távbeszélgetési díj iránt érdeklődött volna, a 2 P 30 fillér díjat 1 darab 2 pengősben és 3 darab 10 filléresben a korlátlan áthajolva letette az íróasztalra.

Nem emlékszik, illetve nem látta, hogy a férfi azért a pénzért a zsebébe nyult volna, hanem úgy rémlik neki, mintha azt a férfi előre elkészítve a kezében tartotta volna. A pénzt átvette és az íróasztal baloldali fiókjába tette. A fiókot elfelejtette betolni, így az félig kihúzott állapotban maradt. Ezután a postamesternő a telefonkészülékhez ment és a dombóvári központtól a kívánt budapesti számot kérte. Amikor a dombóvári központ felhívásával végzett, a telefonkészüléktől visszafordulva látta, hogy a férfi a közönség részére fenntartott helyről bejött az elkerített hivatalos részbe, az íróasztal előtt áll és az íróasztal nyitva hagyott fiókjából a rúdakra csomagolt különböző címletű fémpénzt a zsebeibe rakja. Rákiáltott „mit akar, mit csinál” és feléje indult. Ebben a pillanatban lövést hallott, amitől az íróasztalon volt petróleumlámpa elaludt. Nem érezte, hogy megsebesült volna, azért ökölbeszorított kezekkel a férfinak rontott. A férfi mellbelökte, amitől hanyatt esett, ezután a támadó valamilyen kemény tárggyal feléje sujtott, ami bal karját érte. Elvesztette eszméletét és csak arra emlékszik megint, hogy az utca felől férfi hangokat hallott. Erre jajgatni kezdett. Jajgatására az utcai ajtón férfiak léptek be, akik közül valaki felemelte őt és átvitte a lakószobába.

Előadta még a postamesternő, hogy az eset után kb. félóra múlva már megérkeztek a mágocsi csendőrök, akik őt első segélyben részesítették. A mágocsi csendőroket ugyanis a dombóvári telefonközpont értesítette, hogy menjenek azonnal Ráckozárra, mert a ráckozári postahivatalból lövést és jajgatást hallottak. A dombóvári központ a lövést és jajgatást úgy hallotta meg, hogy a ráckozári postamesternő nem zárta el a készüléket, így a dombóvári központ kezelője meghallva a röviddel azután történt lövést és az azt követő jajgatást, nagyon ügyesen mindjárt értesítette erről a mágocsi örsöt.

Az elrabolt pénz és bélyeg értékére nézve a postamesternő azt adta elő, hogy azt rovacsolásig nem tudja megállapítani. 21-én készült 500 P-nyi ezüstpénzt beszolgáltatni, ezenkívül volt néhány száz pengője papírban is. 21-én a pécsi postaigazgatóságtól kiszállott egy postatanácsos és rovacsolás után megállapította, hogy a kár készpénzben és bélyegben 1529 P 48 fillér.

Kikérdezés után a postamesternő kérte a nyomozó járőrt, hogy ne kérdezzék tovább, mert a kiállott izgalmak beteggé tették. Ezért a járőr a további kikérdezését egyelőre mellőzte.

A rablótámadás a községben nagy izgalmat keltett, de az egész környékre is szenzációként hatott. A postamesternő a tettes kilétére nézve a fentiekben kívül közelebbi támpontokat nem tudott adni, csupán annyit említett még, hogy úgy tűnt fel neki, mintha támadóját valhol már látta volna. Állította, hogy ha elébe kerülne, határozottan felismerné.

A nyomozás a tettes kilétének kiderítésére több irányban megindult. Először is járőr ment Budapestre megállapítani, hogy a tettes által kért telefonszám — egy autógárás telefonszáma — nincsen-e valamilyen összefüggésben a tettes személyével. Ezenkívül járőr ment több irányban a rablás elkövetésével gyanúsítható olyan személyek után, akikre a postamesternő által bement

személyleírás többé-kevésbé ráillett és akiket a rablást megelőző időben a községben megfordulni láttak. A nyomozó járőrök egymásután hozták az ilyen gyanuba vehető személyeket, de valamennyi pontos alibit igazolt és a postamesternő sem ismerte fel közöttük támadóját.

A község lakosai különböző híreket terjesztettek a rablással kapcsolatban. Sokan igyekeztek útbaigazítást adni, adatokat szolgáltatni a nyomozó járőröknek. Az ilyen adatokról is valamennyiről megállapítást nyert, hogy valótlan, téves híresztelések és csak az izgatott fantázia szüleményei. Pl. az egyik tanu előadása szerint 20-án az esti órákban a szomszédos Magyaregregy községhez tartozó Krajcármalomnál erősen kifáradva megjelent egy nő ruhába öltözött férfias kinézésű egyén és egy pohár vizet kért. Az ismeretlen egyén verejtékező homlokát a kötényével törölte és akkor a malomtulajdonos felesége az illető köténye alatt függve forgópisztolyt látott.

Más tanuk előadása szerint 20-án alkonyattájban a Szászvár felé eső faluvégén az útszélen huzamosabb ideig egy autó állott a vezetőjével, kiről látszott, hogy a faluból valakit figyelmesen vár. Az ilyen tanuvallomások valódiságának megállapítására valamennyi esetben nyomozás indult, de eredmény nélkül.

A rablás tettesének a postamesternő bemondásán alapuló keresése mellett másirányú gyanus körülményeket is megállapított a nyomozás vezetője. Nevezetesen:

1. A postahivatal épülete utcákkal és térrel körül van véve. A lövés pillanatában a postaépület körül 10—55 méter körzetben 6 különböző ponton ácsorgó és haladó emberek tartózkodtak, akik a lövést és utána a jajgatást hallották, de a postahivatalba sem be, sem kimenni senkit sem láttak.

2. A postamesternő bemutatása szerint a tettes 3.5 m távolságról az íróasztal mellől lőtt rá. A bemeneti nyílás körül 10—12 löporszemce okozta égési seb volt a bőrön. Már pedig pisztoly 3.5 m távolságra égési sebet nem okoz.

3. A postamesternőn ujjatlan nyersselyem ruha volt, melynek vállrészen bemeneti nyílás nem volt látható, míg hátul a kimeneti nyílás élesen, határozottan látszott. Ha idegen személy távolról lő, a lövés a ruhán bemeneti nyílást is okoz.

4. A hivatali helyiségben az íróasztal előtt a padlóra 223 P fémpénz, 1 drb 50 és 1 drb 20 P-s papírpénz és 59 P értékű bélyeg volt szétszórva. Idegen tettes ennyi pénzt nem hullat el még izgatott állapotban sem, vagy ha elhullatja, legalább a zömét fel is szedi.

5. Az íróasztali talpas petróleumlámpa az íróasztal előtt, attól 91 cm-re a padlón volt eldöntve, üvegburája igen apró darabokra volt összetörve. A tettes és a postamesternő között nem volt dulakodás, hogy a lámpát az asztalról ilyen messze ütötték volna le, de természetes esés következtében a bura sem törhetett volna ennyire apró darabokra.

6. A helyiségben volt három szék nagyon egyformán hanyatt volt fektetve. Az egyik sarokban volt fonott kerti nyugvószék szintén fel volt döntve, pedig ebbe a sarokba

Örökké társaságban lenni éppoly túlság, mint örökké magában élni. De mindenesetre kellemesebb és hasznosabb a két túlság között, ha már választani kellene, — az utóbbi.

GARDONYI GÉZA.

dulakodás közben nem juthattak, mert viszont az útban volt virágállvány érintetlenül a helyén állott.

7. A helyszín tüzetes átkutatása alkalmával az íróasztal egyik fiókjában az irományok között egy 20-as csomagolású, cyrillbetűs, üres szerb Drina cigarettás doboz volt, amiről a postamesternő — előadása szerint — nem tudta, hogyan és honnan került oda. A postamesternő szenvedélyes dohányos. Szendélyes dohányos egyénről nem lehet elhinni, hogy birtokában, irományai között levő külföldi cigarettás doboz származásáról ne tudna.

8. A postamesternő a helyszíni szemlét tartó idegen (pécsi) járőrt többször Memphis cigarettával kínálta meg. Kedvességében annyira ment, hogy rágyújtáskor hölgy létre a gyufát meggyújtva igyekezett tüzet is adni. Az ilyen túlzott kedvesség feltűnő.

9. Az íróasztal fiókjában az iratok között a járőr több kisebb-nagyobb összegről szóló fizetési felszólítást talált, különböző cégektől részletre vásárolt árukra, ruhameük stb-re vonatkozólag. A postamesternő tehát rendezetlen anyagi helyzetben volt.

10. Az irodai helyiségben és a postamesternő lakásában a villanyvezetékek és a lámpák stb. megvoltak, de az iroda faláról a villanyóra le volt szerelve, csak a helye látszott. A járőr megtudta, hogy az órát azért szerelték le, mert a postamesternő a villanyszámját hónapokon át nem fizette.

Sok adat szólott tehát a postamesternő ellen, de a pozitív bizonyíték, a pisztoly előkerítése még hátra volt. A postamesternőnek fegyvertartási engedélye nem volt és tudomás szerint pisztollyal nem is rendelkezett. Ezek szerint a rablás színlelésében valakinek segédkeznie kellett, vagy valakitől pisztolyt kellett kérnie. Ezért a járőr abban az irányban puhatolt, hogy az elvált, csinos postamesternőnek ki lehetett olyan férfi ismerőse, akitől pisztolyt kaphatott, vagy akivel a rablás színlelését közösen hajthatta végre. A postamesternő társaságában többször látták Krüger Lénárd nőtlen ráckozári kereskedőt, akiről csendőrök megtudták, hogy gyakran utazik jugoszláv területre Varasdon lakó rokonaihoz. Ez az adat a postamesternő fiókjában talált Drina cigarettá származásával összefüggésben állónak látszott. Krüger a járőr ama kérdésére, hogy mennyi Drina cigarettát ajándékozott a postamesternőnek, előadta, hogy legutóbb csak egy dobozzal adott és ezt azért tette, mert mint kereskedő, kinek sok dolga van a postán, magát a postamesternővel szemben lekötelezve érezte.

A járőr még számtalan jelentéktelen kérdést tett fel Krügernek, majd hirtelen, meglepetésszerűen azt kérdezte, hogy a pisztolyt miért adta oda a postamesternőnek? Krüger meglepetve látta, hogy a járőr nemcsak a Drina cigarettáról tud, hanem a pisztolyról is. Nem is tagadott tovább. Beismerte, hogy ő adta a pisztolyt a postamesternőnek a rablás színlelésének végrehajtására. Előadta, hogyan jártak ki az erdőbe, ahol a postamesternő gyakorolta magát a pisztolykezelésben és a lövésben. A pisztolyt felszólításra előadta. Elmondotta, hogy a pisztoly úgy került vissza hozzá, hogy amikor a lövésre és jajgatásra az emberek betódultak a postahivatalba, ő is közöttük volt és a postamesternő 14 éves leánya ez alkalommal a pisztolyt észrevétlenül átadta neki.

Ezután került sor a postamesternő, mint gyanúsított kikérdezésére, aki meglepően nyugodtan és logikusan tagadott. Érdemesnek vélem a kikérdező egyik kérdését és a postamesternő arra adott válaszát szó szerint idézni: — „Nagyságos asszonyom, hogyan lehetséges az,

hogyan a ruha vállán hátul a pisztolylövedék kimeneti nyílása szépen megvan, elől pedig bemeneti nyílás nincs?...

— Tudja... azt hiszem... a lövés pillanatában a ruha a vállamról lecsúszott... Majd csendesen megjegyezte: „Vannak kérdések, amelyek jobban fájnak, mint a revolvergolyó”.

A további kérdések elől azonban nem tudott kitérni, sírva fakadt, megtört és beismert mindenét. Előadta, hogy a rablás színlelését a hiányok palástolása céljából rendezte. Az elkövetésben Krügernek a pisztoly kölcsönzésén kívül egyéb része nem volt. Elmondta szerencsétlen családi életét, volt férje iszákosságát, 14 éves leánya neveltetésének nehézségeit és nyomasztó anyagi körülményeit. A pécsi kir. törvényszék másfélévi börtönre ítélte.

*

A nyomozás munkája lényegében két részből áll. Az adatok összegyűjtéséből és az adatok felhasználásából. Az adatgyűjtés legyen alapos és tökéletes, vagyis eredményezze lehetőleg a konkrét esetben létező összes adatok napfényre hozását. Ez csak úgy lehetséges, ha az adatgyűjtésnél gondolkozva járunk el. Vannak adatok, melyekhez csupán a már meglévő adatokból vont következtetés révén vagy pl. a cselekmény elkövetési módjára felállított feltevések segítségével juthatunk el. Nem érhetünk el eredményt, ha csupán a szembeötlő, kínákozó adatok lajstromozására szorítkozunk. Az egybegyűlt adatokat azután igyekeznünk kell összeilleszteni és azokból egy egészet, az elkövetett bűncselekmény képzeletbeli helyreállítását (rekonstrukció) megformálni. Ennél a munkánál gyakran találunk két vagy több olyan darabot, adatot, melyek sehogyssem illelnek össze. Ellentét mutatkozik. Ilyenek voltak ennél az esetben a bőrön levő, de a ruhán hiányzó bemeneti nyílás, a 3,5 m távolságról tett lövés, és a bőrön látható pörkölési nyomok, a dulakodás helyének pontos meghatározása és az ezen kívülálló kertszék feldölt állapotban való találása stb. A felfedezett ellentétek vezetnek azután az igazság megállapításához.

Dollfuss.

Nyílt, tiszta tekintetével, derűs mosolyával belepötyögte magát mindenki szívébe, aki csak egyszer is látta. Ha meg az ember arra gondol, hogy két bájos gyermek a riccione-i tengerpart homokjában mitsem tudva a borzalmas történetekről, talán most is számolgatja a napokat, amikor apukájukat megláthatják és vele együtt lubickolhatnak a vízben, az embernek valami keserű szalad a torkára és összeszorul.

Mert ne beszéljünk most az események politikai hátteréről. Igaza volt!?!... nem volt igaza!?!... Nem tudjuk.

Csak azt tudjuk, hogy évezredek teltek már el és az emberek mindig azzal a vész, lázas sietséggel keresik

az igazságot, a maguk igazságát, mintha a holnapnak már feltétlenül döntést kellene hoznia, mintha már különben holnap elkészülnének a maguk igazával. És ebben a lázas sietségben, ebben a türelmet nem ismerő túlekedésben bombák robbannak, revolverek dörrennek és hideg vasak szaladnak át érző, vérző emberi testeken. Olyankor is, amikor a véres tettet még az elkövető szemszögéből is nehéz politikai vagy egyéb indokollással alátámasztani.

Milyen jó volna, ha az emberek nem rohannának úgy, kissé magukba mélyednének és rájönnek arra a legfőbb igazságra, hogy: „igazának kell lenni az embernek, a többi rá kell bízni az időre”. Csak felszínes tudás az, amely azt hiszi, hogy egyes emberek legyilkolása képes a történelmi események törvény- és természetszerű folyamatát lényegesen befolyásolni. Még akkor sincs ez így, ha látószólag úgy van.

Sajnáljuk Dollfussot. Sajnáljuk benne az embert, sajnáljuk azt az államférfit, aki Magyarországnak melegszívű, őszinte jóbarátja volt. De sajnáljuk Ausztriát is, amely ország éppen az utóbbi időkben oly közel állott hozzánk. Sajnáljuk azokat az embereket, akik egy hosszú háborúnak, forradalmaknak és puccsok egész sorozatának idegmarcangoló, pokoli kavargásában nem tudnak hozzájutni ahhoz, amit soha generáció jobban ki nem érdemelt, mint az 1914—18-as: hogy egy kevésbé megpihenjenek és élvezzék azt a békét, amelynek csendjét legfeljebb a harangzó, a pacsírtá éneke vagy víg harmonikaszó volna szabad, hogy megzavarja s nem a vér, a vas, a szitok és a jajgatás.

Szörnyű fergetekként tombolnak mindenütt a különböző okok miatt felkavart szenvedélyek. S ahol béke, rend, biztonság honol, az az ország ma oázisnak számít a sivatag közepén. Bizonyára, mint mindenütt a világon, nálunk is vannak különböző természetű bajok, panaszok. De rend van. És van sárga búzakalásztengerünk. Két felmérhetetlen kincs. Ami az elsőt, a rendet illeti, azt csak akkor tudjuk felfogni és értékelni, ha egy idegen jön hozzánk, aki legutóbb San-Franciscóban, Párisban, Amszterdamban, Berlinben s végül Bécsben töltötte idejét, vagy egy olyan hazánkfia, aki életében mindig az ellenzékhez tartozott s hosszabb távollét után most érkezett haza. És ha ezek beszélni kezdenek a rendről. A búza pedig, a szép sárga magyar búza azt a megnyugvó érzést kelti a szívünkben, hogy bármennyire is legyen hiány ebben vagy abban, mégsem lesznek agyonéhezett emberek. Mi csendörök a politikával nem törődünk. Nem szabad, de nem is akarunk politikával foglalkozni. Végezzük a magunk dolgát, ahogy a szabályaink előírják és előljáróink parancsolják. De minél tovább portyázzuk az őrjáratunkat, minél gyakrabban halljuk és olvassuk az eseményeket közeli és távoli országokban, annál inkább meggyőződészerűen domborodik ki bennünk az a tudat, hogy csonka határainkon belül is van két értékünk, amelynek kurzusa most igen magasan áll: a rend és a búza.

Örködnünk kell afelett fokozott éberséggel, hogy a kettőben hiányt ne szenvedjünk. Különösen ha tudjuk, hogy a kettő: a rend és a búza között, bár láthatatlan, mégis szoros, elválaszthatatlan kapcsok vannak.

Dollfuss kancellár is arra törekedett, hogy — a maga elgondolása szerint — biztosítsa hazájának e kettőt. Kenyeret és rendet. Hogy éppen ebben a munkájában érte őt a gyilkos golyó, mélységesen, szomorúan tragikus.

Levett kalappal, hajtott fővel, mélységes részvétellel állunk a termetre kicsiny, jellemre, képességekre nagy kancellár ravatala mellett.

Meghalt Issekutz Aurél ny. államtitkár. Július 20-án 71 éves korában Budapesten meghalt *Issekutz Aurél* ny. belügyi államtitkár, Krassó-Szörény vármegye utolsó alispánja, szolgálatának utolsó éveiben pedig a belügyminisztérium rendőri osztályának főnöke. Július 22-én kísérték utolsó útjára a farkasréti temetőben. A temetésen a belügyminisztérium és az állami rendőrség küldöttségei mellett a csendőrség is képviseltette magát. A budapesti rendőrség nagyszabású gyász kísérettel vonult ki. A gyászszertartást *Saly László* győri egyházmegyei kanonok végezte, az elhunytat pedig jelenlegi utóda, dr. *Szemerjay-Kovács* Dénes miniszteri tanácsos, továbbá *Antalfy Sándor*, Krassó-Szörény vármegye volt szolgabírája búcsúztatták. A székesfőváros Issekutz ny. államtitkárnak díszsírhelyet adományozott.

Néhai Musztács Ferenc őrmester gyilkosságának öngyilkossága. Lapunk 1933. évi augusztus 1-i számában megemlékeztünk *Musztács Ferenc* őrmester bajtársunkról, akit *Márkus Szabó János* madocesai kovácssegéd, rabszökevény 1933. július 25-én Madocsa községben agyonlőtt. Márkus Szabó János a gyilkosság elkövetése után elmenekült, de négy nap múlva, 1933. július 29-én a bölskei őrs Madocsán elfogta és átadta a szekszárdi kir. ügyészségnek. Márkus Szabó Jánost a szekszárdi kir. törvényszék halálra ítélte s a halálos ítéletet a pécsi kir. ítélőtábla is helybenhagyta. Folyó év június 14-én Márkus Szabó János a szekszárdi kir. ügyészség fogházából megszökött és dacára a kézrekerítése érdekében országosan megtejt széleskörű intézkedéseknek, egyelőre nyoma veszett. A csendőrség az egész ország területén heteken át kutatott a haláraitelt szökevény után. A nyomozásból a nagyközönség is igyekezett kivenni részét, mert úgyszólván naponta érkeztek bejelentések, melyek szerint Márkus Szabó Jánost hol itt, hol ott látták felbukkanni. A bejelentések egyike sem állta meg a helyét, valamennyi a felizgatott fantázián alapuló tévedésnek bizonyult. Így teltek a hetek egész július 17-éig, midőn Márkus Szabó János újból életjelet adott magáról. Július 17-én 23 óra tájban szűlfalujában, Madocsán, pisztollyal felfegyverkezve beállított Árki István madocesai gazda házába, hol 18-án 1 óráig tartózkodott. Árki előtt hangoztatta, hogy jó rejtékhelye van, naponta újságot olvas, orosz katonai fegyverrel is rendelkezik és hogy őt élve senki el nem fogja. Távozásakor Árki Istvánnal összeszólalkozott és pisztolyával rálőtt. A lövedék Árkit állkapcsán érte és életveszélyesen megsebesítette.

A gyilkos felkutatására és kézrekerítésére szükséges intézkedéseket a paksi szárnyparancsnokság, a pécsi nyomozó alosztály, majd 20-án a helyszínre kiszállt nyomozó osztályparancsnok megtette, melynek eredményeként 20-án a déli órákban a körözött veszélyes gonosztevő egyik hozzátartozójának beismeréséből ismeretessé vált, hogy Márkus Szabó János kb. nyolc napja szülei házában, az istállópadláson tengeriszár között van elrejtőzve. Az összpontosított csendőrök ezután Szabóék házában 20-án délután körülvették és a kijelölt átkutató csoport a rejtékhely megközelítéséhez kezdett. Márkus Szabó János apja, idősebb Márkus Szabó János ekkor azt kérte, hogy fiának szólhasson, hátha hallgat rá és ellenállás nélkül megadja magát. Márkus Szabó János atyja felszólítására az istállópadlásról leadta orosz katonai fegyverét, de pisztolyait nem. Rövidesen ezután a padlásról lövés hallatszott, mire a bölskei őrs parancsnoka, ki az istállóajtóban állt, fegyvert használva az istálló padlása felé, a mennyezetet át három lövést tett. Ezután Márkus Szabó Jánost lött sebbel, életveszélyesen sérült állapotban hozták le a padlásról, ki kb. 1 óra múlva, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

Megállapítást nyert, hogy Márkus Szabó János a szekszárdi fogházból történt szökése után nyolcadnapra érkezett Madocsára, ahol azóta hozzátartozói rejtgettek. Az istálló padlásán tengeriszárral körülbástyáztott, néhány négyzetméternyi területű rejtékhelyen tartózkodott, melyet az istállóból létrán, a mennyezet egyik kiemelhető deszkája segítségével képződő nyíláson át lehetett megközelíteni. A rejtékhelyre érve, a deszkát Márkus Szabó János fentről visszahelyezte a helyére, a létrát pedig segítőitársai eltávolították. Így történhetett meg, hogy a járőrök az istállóban végzett két házkutatás során sem akadtak reá a bűvőhelyre. Egy orosz katonai puska, egy ismétlőpisztoly és egy forgópisztoly volt birtokában a hozzávaló töltenyekkel.

A július 21-én megcsett boncolás során megállapítást nyert, hogy Márkus Szabó János nem a csendőrségi fegyverhasználat következtében halt meg, hanem pisztolyával önkéntesleg vetett véget életének, midőn látta, hogy menekülésre már nincsen kilátása.

Molnár Dezső altábornagy meghalt. *Péterfalvi Molnár Dezső* altábornagy július 6-án 70 éves korában, hosszabb betegeskedés után meghalt. Az elhunyt a világháború alatt a honvédségnek egyik legkiválóbb táborkora volt és sok kiváló haditett fűződik a nevéhez, de ezek közül is legemlékezetesebb a limanovai szereplése, amikor a győztes magyar csapatok vezetésében vett részt. Mint katonai író is ismeretes volt, „Limanovai, magyar győzelem” című munkája kitűnő hadtörténeti forrásmunka. Mult évben a testnevelés körül szerzett nagy érdemei elismerésül megkapta a II. osztályú magyar érdemkeresztet a Lipótrend, a Vaskoronarend és számos más katonai kitüntetés mellé. Holttestét f. hó 8-án délután helyezték örök nyugalomra a budapesti Hősök temetőjében. A temetésen a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* és *József kir. herceg Ő Fensége* is képviseltették magukat. A temetési szertartást *Haász István* batori püspök végezte.

Magyarok a német lovasság müncheni fegyvernapján. Július 7-én kezdődött Münchenben a német lovasság negyedik fegyvernapja. Reggel 9 órakor a hadsereg múzeum előtt a harcosok emlékének volt emlékkünnepély, amelyen *Konrad* bajor herceg, majd a német véderő nevében *Adam* tábornok véderő-körletparancsnok, utána *Gottesmann* szolgálatonkívüli ezredes a magyar Mackensen-huszárezred nevében és a honvédszárók egy képviselője helyezte koszorút a német bajtársak emlékművére. A résztvevők ezután a hadvezérek csarnoka előtti emlékműhöz vonultak. Itt *Willmer* alezredes, majd magyar részről *Gottesmann* ezredes helyezte el koszorút. „Németország fiainak, akik a szabadságért estek el” felirattal. A székesegyházban II. Lipót király kriptájára is koszorút helyeztek. A volt 12. bajor királyi lovasezred mindegyikének képviselője ott volt ennél a megemlékezési aktusnál festői békebeli egyenruhában. Mackensen vezértábornagy volt magyar huszárezrednek és a mai m. kir. honvédség egyik huszárezredének tisztgú küldöttsége ezután *Gottesmann* ezredes és vitéz *leveldi Kozma Miklós* szkv. alezredes, a magyar felsőház tagja vezetésével és *Dreizing* őrnagy kíséretében több német előkelőségnél látogatást tett.

Megtámadott járőr. A főtí őrs *Bolla István* törzsőrmester és *Birinyi István* próbacsendőrből álló járőre július 7-én 21 óra 40 perckor Fót és Rákospalota közötti megyei úton két egyént szólított igazolásra, akiknek kerékpárja nem volt kivilágítva. A felszólítottak egyike — anélkül, hogy igazolta volna magát, — káromkodó szavak kíséretében lelővéssel fenyegette meg s eközben szemén ütötte a járőrvezetőt. Bolla törzsőrmester az ütéstől megszedült és elesett. A támadó kerékpárjáról leesett. A másik igazolásra szólított egyén szótlanul állt a helyszínen, a támadásban nem vett részt. A járőrvezető pillanatnyi sédüléséből magához térve, igazoltatta a két egyént. A támadó *Peche István* magántisztviselő, társa pedig *Mészáros Sándor* II. rendőrőrtörzsőrmester volt. Járőr a megsérült *Peche* Istvánt orvossal megvizsgáltatta. Az orvos bordatörést állapított meg és kórházba szállítását javasolta. A járőr *Pechét* egyik ismerősével bérautón kórházba szállíttatta. A kivizsgálás megindult.

Fogoly szökési kísérlete és megsérülése. A balatonalmádi-őrs állományába tartozó *Ferenczi István* törzsőrmester és *Kiss János* csendőrből állott járőr július 14-ére virradó éjjel a lopás miatt elfogott *Szabó Jánost* őrizte a község háza tanácstermében, 14-én 3 és 4 óra között a fogoly a nyitott ablakon át kigurrott a tanácsteremből, miközben bal karját a csukló fölött eltörte és még több kisebb sérülést is szenvedett.

Közlekedési baleset. A batori őrs állományába tartozó *Kovács István* őrmester július 5-én 15 órakor szolgálatilag Egerbakta felé haladva, Eger határában kerékpárjáról lezuhant és agyarázkódást szenvedett. Kovács őrmestert az egri őralkalmak kórházában ápolják. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes. A baleset az első kerék gumihibája következtében állt elő.

Ezrednap. A volt császári és királyi 14. huszárezred tisztikara Nyíregyházán ezrednapot rendezett. Az ünnepségen megjelent *Anyos Aladár* altábornagy, *Simigh Ernő* ezredes, *Elekes Gábor* ezredes, báró *Bullter Sándor* őrnagy és az ezrednek még igen sok volt tagja. Az ünnepi beszédet *Simigh Ernő* ezredes mondta. A Hősök szobrára *Anyos Aladár* altábornagy helyezte el a volt 14-es huszárok koszorúját.

Litván repülőbiztek Budapesten. *Giustaitis* ezredes, litván légügyi főnök több repülőbiztást társaságában három vadászgépen július 13-án délután Budapestre érkezett. A litván repülőket a mátyásföldi repülőtéren ünnepélyes fogadtatásban részesítették. A litván repülőket megkoszorúzták a Hősök emlék-

követ, majd lerótták kegyeletüket *Endresz György és Billay Gyula* sírjánál is. Este a honvédelmi miniszter vacsorát adott a litván repülők tiszteletére.

A várnai csataemlék megkoszorúzása. A magyar tanítók, tanárok és hozzátartozóik részére *Torbágyi Novák József Lajos* festőművész tanár által rendezett kéthetes bulgáriai tanulmányúton a kiránduló társaság megkoszorúta Várnában az 1444. november 10-i ütközetben elesett magyar hősök és *I. Ulászló* király sírmlékét. Az emléksbeszédet *Torbágyi-Novák József Lajos* mondta. A beszédek elhangzása után elénekelték a Himnuszt és imát mondtak az ott elesett hősök lelkiüdvéért. A szép ünnepélyről a bolgár lapok is melegen emlékeztek meg.

Az őrparancsnokképző iskola értesítőjének kiadása. A m. kir. belügyminiszter úr engedélyével a szombathelyi csendőr őrparancsnokképző iskolaparancsnokság az őrparancsnokképző iskola 1932–33. és 1933–34. évi összevont hivatalos értesítőjét kiadja. Az értesítő előreláthatólag szeptember hó elején kerül szétküldésre. Az értesítő kivitele az 1931–32. évhez hasonló lesz. Tartalmazni fogja többek között az őrparancsnokképző iskola hallgatóinak érdemsorozatát két évről és az iskola fontosabb adatait, az iskolától két éven belül megvált tisztek fényképeit, továbbá gyakorlójeget mintát és mintát úgy az alapvető, mint az ismétlésmódszerrel való oktatáshoz. Az értesítő ára — az elküldésből keletkező portóköltséget is beleértve — 1 P. Aki számot tart az értesítőre, augusztus 25-ig az iskola segédtisztségével közölje. Később érkező igényléseket az iskolaparancsnokság már nem vehet figyelembe. Az 1933–34. évben végzett őrparancsnokképző tanfolyam azon hallgatói, kik Szombathelyen létükkor megrendelték az értesítőt, előjegyzésbe lettek véve, ezek tehát ne igényeljék újból. Az értesítő árát (1 P-öt) csak az értesítő kézbesítése után következő hó elsején kell az iskolaparancsnokság címére megküldeni.

A eszimai tengeri esata címmel Rásy (Szladek) Barna ny. százados Budapest II. műsorában augusztus 6-án 18.05 órai kezdettel rádióelőadást tart. Rásy százados előadásnak szánt fenti című cikkét akkor írta, amikor a közelmúlt hetekben Togo admirális, a eszimai győztes, a japánok nagy nemzeti hőse, meghalt. A rádióigazgatóság az előadást elfogadta, de mert az elfogadás és műsorratúzás elkerülhetetlen technikai és időbeli kényszerűségeknek van alávetve, a felolvasásra csak most kerülhetett sor.

Csendőrségi közlöny. 14. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Adományoztatott: a díszérem 35 évi hű szolgálatokért: *Molnár Henrik* ny. g. szd.-nak. — Állandó nyugállományba helyeztetett: *Jankovics Pál* VII. kerületbeli thts. — Várakozási illetményekkel szabadságotlatott: *Szabolcs Sándor* VII. kerületbeli thts. — Szabályrendeletek: a csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — A MÁV. vonalakon szolgálatban utazó egyenruhás csendőrlégénység vasúti menetdíjának átalanýozását a belügyminiszter úr 1934. augusztus hó 1-ével a Győr—Sopron—Ebenfurti Rt. magyarországi vonalaira és a Szeged—Csanádi vasút Rt. vonalaira is kiterjesztette.

SZEMÉLYI HÍREK.

Beutalások a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza. A belügyminiszter úr a folyó évi VIII. (augusztusi) gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza beutalta: *A tényleges csendőrtisztek és családtagjaik közül:* dr. Papp Vilmos I. oszt. főtörzsorvost, feleségét és fiát, Hollódy János alezredest és Elemér fiát, Pinezés Zoltán őrnagyot és feleségét, valamint anyósát: özv. Farkas Ignácné, Schiwny á Saint Aulaire Richárd őrnagyot és nejét, valamint Julia leányát, Árvay József százados és feleségét, Vass-Wiblinger Alfréd főhadnagyot és feleségét, dr. Endrődy Barna százados feleségét. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvák közül:* Vrablik Mátyás nyug. tábornokot és feleségét, valamint Szeréna leányát, Kleiner Gyula nyug. ezredest és feleségét, Stenszky Lajos nyug. ezredest és feleségét, Gorcezky Vilmos nyug. ezredest. Kovács Károly ezredes özvegyét és Klára leányát, özv. Tyrmann Jánosné, őrnagy özvegyét és Ilona leányát, Szentmihályi Lajosné, őrnagy özvegyét. *A m. kir. honvédség tisztii állományából:* Kubinyi Tivadar ny. tábornokot és feleségét, Zselendorf Dezső ny. vezértörzsorvos feleségét, Polgár Rezső tábornok özvegyét és Irma leányát, vitéz Szabó Dezső ny. ezredest és feleségét, vitéz Gábor Antal ny. ezredest és feleségét, valamint Alice leányát, Jülek Gyula ny. ezredest és feleségét, Maróthy Kálmán ny. mérnökari ezredest, feleségét, valamint Pál és Mária nevű gyermekeit, özv. dr. Csepregy Jánosné,

hadbíró ezredes özvegyét, özv. Scoffo Ottónét, ezredes özvegyét, Jull Alfréd ezredes özvegyét, dr. Halasy Károly főtörzsállatorvost és feleségét, vitéz Csethe József szkv. őrnagyot, Guha Károly szkv. főhadnagy feleségét és Szilágyi Gergely százados özvegyét. — *A tényleges csendőrlégénység és családtagjai közül:* Fogarasi József tiszthelyettes és feleségét, Szórád János, Bujáky Antal, Várbíró János és Benke János tiszthelyetteseket, Simon Lajos őrmestert, Szamosi György tiszthelyettes feleségét és Klára leányát. — *A nyugellátást élvező csendőrlégénység és családtagjai közül:* Kalló János ny. tiszthelyettes, Dueza Zsigmond ny. tiszthelyettes, Bózsing József ny. tiszthelyettes feleségét, Vekerdi Benő g. tiszthelyettes özvegyét, Hatala Mihály ny. tiszthelyettes özvegyét, Szigeti György tiszthelyettes özvegyét és Elemér fiát, végül Simkov István g. tiszthelyettes özvegyét.

Beutalások a hévizi csendőrségi gyógyháza. A belügyminiszter úr az augusztus havi IV. gyógyidőszakra a hévizi csendőrségi gyógyháza beutalta: *A tényleges csendőrtisztii állományból:* Csiba István ezredest, vitéz Doóry László ezredest és feleségét, valamint Andrea leányát, Oláry Sándor alezredest, Vadászy István őrnagyot, dr. Domoszlai Gyula őrnagyot és feleségét, Papp János őrnagyot és feleségét, valamint leányát, dr. Endrődy Barna százados, vitéz Lenkey Imre g. százados, Bertényi Jenő főhadnagyot és dr. vitéz Gyüre László főhadnagy hadbíró. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvák közül:* Márialaky Imre ny. ezredest és feleségét, Kricsfalusi Kricsfalussy Jenő ny. ezredest, Krausz Antal ezredes özvegyét, Besser Béla szds özvegyét és Besenyei László Béla ny. szds feleségét. *A m. kir. honvédség tisztii állományából:* Üregdi Nagy László őrnagyot, Rajnoga Ambrus ny. ezredest és Klára leányát, valamint Dévényi Jenőné I. oszt. főhadbíró özvegyét. *A tényleges csendőrlégénységi állományból:* Kocz István és Écsi Imre tiszthelyetteseket, Béndek József tiszthelyettes és feleségét, Gábor Lajos tiszthelyettes és feleségét, Zrim János, Alagi József, Bakonyi István és Kovács M. József tiszthelyetteseket, Bácsai József tiszthelyettes és feleségét, vitéz Dósa Gergely tiszthelyettes, Ivácon József tiszthelyettes és feleségét, valamint Ilona leányát, Bibó Sándor g. tiszthelyettes, vitéz Nemes Mlinkó Benjamin, Léraut József, Horváth József III., Sági Imre, Farkas Gyula, Lázár Ferenc, Papp Lajos II., Rédecsi Sándor, Tóth József I., Veres (Kapus) János és Révész Antal törzsőrmestereket, Kardos János I. törzsőrmestert és feleségét, Simon Lajos és Fekete Imre őrmestereket, Keresztes János tiszthelyettes feleségét és Tóth György tiszthelyettes feleségét. *Az ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvák közül:* Imre Zsigmond ny. tiszthelyettes, Dezamits János ny. tiszthelyettes, Dömötör Sándor ny. tiszthelyettes feleségét, Horváth Lajos tiszthelyettes özvegyét, Molnár Ferenc tiszthelyettes özvegyét és Fischer Jakab tiszthelyettes özvegyét.

Dicséretetek. *A m. kir. csendőrség Felügyelője dicséret okirattal látta el: A szegedi V. ker. állományból: Gencsy Géza szds-t, mert mint gyalog tanalasztály oktató tiszt a próba-csendőrlégénység elméleti és gyakorlati kiképzése terén négy és fél éven át ernyedetlen szorgalommal, nagy odaadással és igen jó eredménnyel működött; Perei György és Szántó József alhdy-ot, mert hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt, különböző beosztásokban, de különösen mint őr- és szakasparancsnokok úgy a közbiztonsági szolgálat ellátása, mint alárendeltjeiknek vezetése és nevelése terén ernyedetlen buzgalommal működtek; Papp Sándor thts-t, mert 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, de különösen 5 év óta mint őrparancsnok a közbiztonsági szolgálatot odaadó buzgalommal, lelkiismeretességgel és körültekintéssel igen eredményesen látta el. Alárendeltjeinek kiképzése terén fáradhatatlan szorgalommal működött és azokat személyes példaadásával igen jól befolyásolta és nevelte; Arkus Antal thts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közhiztonsági szolgálatban, később pedig különböző beosztásokban fáradhatatlan buzgalommal, rátermettséggel, igen eredményesen működött. Legutóbb mint irodai segédmunkás teendőit lelkiismeretes pontossággal és lankadatlan szorgalommal, igen jól látta el; Nagy Pál thts-t, mert 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, majd mint gazdasági állományú, végül pedig mint a csendőrügyészséghez beosztott segédmunkás hazafias és bajtársias szelleműl áthatott gondolkodással, fáradhatatlan buzgalommal, igen jó eredménnyel működött. *A debreceni VI. kerület állományából: vitéz Fábry György szds-t, mert mint gyalog tanalasztály- és szárnyparancsnok az alárendelt kiképzése, nevelése és vezetése, valamint a közbiz-**

tónsági szolgálat irányítása körül odaadó és hazafias buzgalommal igen hasznos és eredményes tevékenységet fejtett ki; Péteri Lajos thts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később mint irodai segédmunkás és mint egészségügyi altiszt teendőit a legnagyobb szorgalommal, odaadással és kötelességtudással látta el; *Gulyás Imre* g. thts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt, mint gazdasági hivatalba beosztott segédmunkás teendőit példás szorgalommal, kiváló kötelességtudással és kiváló eredménnyel végezte. — *A szegedi V. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Loukai József* tiszthelyettest, mert huszonöt évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, az utóbbi években pedig mint a szegedi csendőr nyomozó alosztály belső csoportvezetője állandóan igen fegyelmezett magatartást tanúsított, továbbá mert előjáróit kötelességhűen támogatta, alárendeltjeit helyesen nevelte.

Szakaszparancsnoki teendőkkel ideiglenesen megbízott: a szombathelyi III. kerület állományában: *Szabó Lajos* III. thts. Igalon.

Őrsparancsnokká kineveztetett. A budapesti I. kerület állományában: *Honos Ferenc* thts.

Előléptek: A pécsi IV. kerület állományában törm-é: *Pinceszés István* őrm., őrm-é: *Kállai József* cső. — A debreceni VI. kerület állományában: törm-é: *Komlói Gyula* őrm.

Véglegesítették. A budapesti I. kerület állományában: *Mogyorós Pál*, *Koór József*, *Pataki János I.*, *Erdei István*, *vitéz Hadi József*, *vitéz Sütő István*, *Nyéki Ferenc*, *Telek András* és *Székely Ferenc* I. cső.; a szombathelyi III. kerület állományában: *Honvéd Sándor*, *Nagy Antal*, *Horváth Pál* cső.; a pécsi IV. kerület állományában: *Göbölös Imre*, *Molnár Ferenc* és *Varga József* cső.; a debreceni VI. kerület állományában: *Molnár Gábor*, *Kovács Gábor*, *Réz István* és *Csörtán János* cső.

Házasságot kötöttek. *A budapesti I. kerület állományában:* *Németh Géza* törm. *Király Irén* Erzsébet *Marellával* Alsó-dabas községben, *Nagy Pál János* törm. *Simon Erzsébet* Magdolnával *Kiskundorozsma* községben, *Baresa Pál* törm. *Ugrai Juliannával* *Mezőtúr* községben és *Benesik Lázár* törm. *Illés Annával* *Bátya* községben. *A szombathelyi III. kerület állományában:* *Bakai Sándor* thts. *Sós Karolinával* *Magyarszombatfa* községben, *Varga István* III. törm. *Gaube Ilonával* *Galamok* községben, *Lepsényi Zsigmond* törm. *Gyenesé Julianával* *Csonkahegyháti* községben, *Menyhárt István* thts. *Seres Máriával* *Vácon* és *Csizmadia Ferenc* törm. *Kardos Terézével* *Szekszárdon*. *A pécsi IV. kerület állományában:* *Gál Ferenc* I. törm. *Müller Annával* *Majson*, *Kalapos Pál* alhdgy. *Nagy Anna* *Margittal* *Vitkán*, *Fodor Miklós* v. törm. *Herpai Ilonával* *Kiskunhalason*, *Kalló János* törm. *Szarka Juliannával* *Soltvadkerten* és *Török Antal* törm. *Pfendler Erzsébettel* *Miskén*. *A szegedi V. kerület állományában:* *Hangai István* törm. *Földi Ilonával* *Körösladány* községben. *A debreceni VI. kerület állományában:* *vitéz Fenyves Imre* thts. *Séfián Irénnel* *Mezőpeterd* községben.

Családi hírek. Elhaláloztak: *Szedő (Sperling) Győző* I. kerületbeli fegyversz. főmester *Győző* nevű fia *Budapestben*, *Horváth József* I. kerületbeli törm. *László* nevű fia *Véménden*, *Pápai Imre* IV. kerületbeli thts. felesége *Pincehelyen*. *Született:* *Sz. Nagy Pál* I. kerületbeli törm-nek *Klára-Erzsébet* nevű leánya, *Tóth József* IV. I. kerületbeli thts-nek *Aranka* nevű leánya, *Csiki Albert* I. kerületbeli thts-nek *Miklós-Imre* nevű fia, *Óvári István* thts-nek *Margit-Anna* nevű leánya, *Somos László* IV. kerületbeli thts-nek *Erzsébet-Mária* nevű leánya, *Cserfalvi Péter* IV. kerületbeli törm-nek *Lajos-Péter* nevű fia, *Hangodi István* V. kerületbeli thts-nek *János-Lajos* nevű fia, *Kerti Károly* V. kerületbeli törm-nek *Miklós* nevű fia, *Vértes József* VI. kerületbeli g. thts-nek *Klára* nevű leánya, *Nemes Jenő* VI. kerületbeli törm-nek *Jenő* nevű fia, *Bakos Zsigmond* VI. kerületbeli törm-nek *Zoltán* nevű fia, *Farkas Ferenc* VI. kerületbeli törm-nek *Erzsébet* nevű leánya.

A tisztán szellemi bűnök, melyek irányában az emberi igazságszolgáltatásnak semmi hatálya sincsen, a leggyűlöletesebbek. Az Isten gyakran már e földön fenyíti meg azokat. Ebben fekszik oka oly borzasztó tüneményeknek, melyek nekünk sokszor megfoghatatlanoknak látszanak.

BALZAC.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átészololásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat első oldalára piros trónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógéppel kettős sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteltdji ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnomatni. A nyomdai korrek-túrárt mi végezzük, korrek-túraleveleket csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádiumnyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzá- intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem trunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyenei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pézsküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.312. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8–14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

Piski. Ha az utasítás nem tiltaná is meg, hogy a lak-tanyában lakó nők családtagjai a legénységi elhelyezésekben és az azokhoz tartozó helyiségekben tartózkodjanak, a tapintatos előjárónak akkor is gondja kellene legyen arra, hogy gyermekei a nőtlen legénységnek ne legyenek terhére. Nagyon jól tudjuk, hogy egy-két neveletlen és rakoncátlan gyermek mennyi kellemetlenséget és alkalmatlanságot tud szerezni, főleg, ha a szülők elkényeztetik őket és mindent megengednek nekik. Gyermekeknek a felnőttek között semmi helyük, de nevelési szempontból sem helyeselhetjük, hogy gyermekek állandóan a legénységi szobákban lebzseljenek. Csak azt tanácsolhatjuk, álljanak elő és jelentsék meg őszintén az illető parancsnoknak, hogy a gyermekek terhükre vannak és kérjék, hogy az utasítás előírásának is megfelelően tiltsa ki őket a legénységi elhelyezésekből. Ha kérelmüknek nem volna foganatja, akkor barátságosan fogadtatással kell a gyerme-

keket elszoktatni. Végső esetben aztán persze nem marad egyéb hátra, mint a panaszemelés, de azért ha csak lehet, ne mérgezzék el a dolgot.

Somogy. A vitézzé avatott csendőrök nősülésére vonatkozó rendelkezést az 1925. évi 6. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 120.221/eln. VI. c) 1925. számú rendelet tartalmazza. A rendelet a várományos vitézeket külön nem említi ugyan, de abból, hogy a vitézekre általánosságban intézkedik, következik, hogy a várományosokra is vonatkozik.

Reménység. A csendőr patkolómesterek állományába belátható időn belül nem juthat be, mert a létszám teljes. Vannak őrmesterek és törzsőrmesterek is, akik már régen elvégezték a patkolómesteri tanfolyamot és mégsem helyezték át, mert a létszám csekélye miatt fogyaték ritkán van. Tegyen le erről a reményéről és igyekezzék minél jobb csendőrré válni.

Berettyó. A szabály az, hogy a bírósághoz vagy a hatóságához mindig az eredeti ügydarabnak kell mennie, a fogalmazványhoz pedig a másolatot kell csatolni. Ha tehát — mint ebben az esetben — a nyomozásban az Önök megkeresésére egy másik őrs is résztvett és a maga megállapításainak, kikérdezéseinek stb. eredményét Önökkel írásban közölte, akkor az illető idegen őrs értesítését eredetben kell a feljelentéshez csatolniok s arról — ha szükséges — az irattár számára másolatot készíteniök. Megtörténhetik ugyanis, hogy a bíróság a feljelentés egy ilyen mellékletének érdemi jelentőséget tulajdonít, ellenben a másolatot, ha akarja, elfogadja hitelesnek, ha nem akarja, nem fogadja el. Az őrs által történt hitelesítés ugyanis a bíróság szempontjából csak házi jellegű és nem közzérvényes, mint pl. a hatósági, bírósági vagy közjegyzői hitelesítés. De mindeztől eltekintve: az irattár mellékes jelentőségű a bíróság vagy a hatóság mellett, amely számára dolgozunk; az elsőbbség ezeket és nem az irattárat illeti.

T. L. tthtes, Szombathely. Örülünk, hogy jutalmunk annyira tetszik. Szívesen adtuk, megérdemelte.

M. I. őrm., Gamás. 1. Lekszikonválaszt fog kapni. 2. Nem értjük a kérdését. Ha a házkutatás alkalmával észlelték miatt a községi előjárósághoz jelentették fel a gyanúsítottat, akkor valószínűleg kihágás fergott fenn, ellene tehát a feljelentést a Szut. 16. melléklete szerint kellett megszerkeszteniök, függetlenül az egyéb ügyek miatt esetleg tett bírósági feljelentéstől. Ha nem ezt akarta tudni, ismételje meg a kérdését világosabban. 3. A rövidített címzések csak csapatatosan belül, vagyis az ugyanazon kerületbe tartozó parancsnokságoknak egymásközi levelezésében használhatók. Ha tehát egy szege di kerületbeli őrs a makói tanalosztálynak jelent, úgy címezheti: „Tanalosztályparancsnokságnak, Makó”. Ha ellenben az őrs budapesti kerületbeli, akkor: „A m. kir. csendőrgyalog tanalosztályparancsnokságnak, Makó.”

Támogatás. 1. Ilyen vagy hasonló indokot, mint az Öné, hogy t. i. a szülei nehéz helyzetben vannak s Ön nősülése esetén az arája hozományának jövedelméből támogatni tudná őket, nagyon sokan tudnának felhozni. Bármennyire érthető és méltánylást érdemlő is a kérésé az Ön egyéni szempontjából, előjáróinak a bajtársai érdekét is szem előtt kell tartaniok s az Ön szüleinek megélhetését nem helyezhetik annak a csendőrnek bizonyára ugyanilyen méltánylást érdemlő érdeke elé, akinek az Ön soron kívüli engedélye miatt tovább kellene várakoznia. Higyje el, éppen elég fejtörést okoz a nősülések engedélyezése az előjáró parancsnokságoknak így is, hogy a nősülendők érdekét a szolgálat érdekével össze kell egyeztetniök; mi lenne, ha most még a szülők és az arák gondjéért is a kerületi parancsnok úrnak kellene, hogy fájjon

a feje. Ne is adja be a kérését, mert biztosan elutasítják annál inkább, mert hiszen már azzal is kedvezésben részesült. hogy kérvénye benyújtását engedélyezték. 2. Hiba volt, hogy annak idején nem kérte az ügy kivizsgálását, hogy a szolgálatban szerzett sérülése hivatalból megállapítást nyerjen, de azért még nem készt el. Ha úgy érzi, hogy leesése következtében a szolgálathétsége csökkent, tegyen jelentést, majd kivizsgálják.

Turkeve. Ha az egészségi állapota annyira rosszabbodott, hogy annak következtében teljesen munka- és keresetképtelenné vált, akkor az 1924. évi 17. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 183.246/VI/c. 1924. számú rendelet 1. pontja alapján kérheti nyugdíjának újabb megállapítását. A kérvényt részletesen meg kell indokolni s az abban foglaltakat orvosi bizonyítvánnyal igazolni. Kérvényét a nyilvántartó gazdasági hivatal útján kell beadnia, a további intézkedéseket majd ott teszik meg.

V. K., Egyek. A fenti üzenet Önnek is szól.

Pilis heggyvidék. Az 1912. évi LXV. t.-c. III. fejezet 51. §. 1. pontja értelmében nejlének igénye lesz az özvegyi nyugdíjra. Most nem kell semmit tennie, az esedékesség alkalmával az illetékes gazdasági hivatal megad minden felvilágosítást.

Velence. 1. Olvassa el az 1932. évi 3. szám 93. oldalán „G. P. 904” és a 2. szám 63. oldalán „Remény” jellegű üzeneteinket. 2. Lekszikonválaszt adunk.

Követelhető? A Határozványok III. fejezet 9. pontjának rendelkezése e szabályzatnak azt a felfogását mutatja, hogy az őrsről hosszabb időre — habár ideiglenesen is — eltávozó csendőr visszamaradt alaptökeje tulajdonosának távolléte alatt nem szenvedhet változást, tehát sem nem emelkedhetik, sem nem csökkenhet. Ezért kell az alaptöket takaréka tenni, vagy pedig, ha a közzgdálkodás azt használja, utána kamatot fizetni. Aki a közzgdálkodásban nem vesz részt, az természetesen nem vehet részt annak a veszteségeiben sem, amint-hogy az alaptöke emelkedése esetén viszont nincsen igénye a különbözetre sem. A Határozványok a „hosszabb ideig” való távollét alatt hat hetet vagy ennél még többet ért, Önnek tehát, aki majdnem öt hónapig volt távol az őrstől, igénye van az eredeti alaptökéjére, miután azt teljes összegében le is törlesztette. A hozzánk beérkező kérdésekből egyébként azt látjuk, hogy a Határozványoknak ezt a rendelkezését kétféleképen szokták magyarázni: ha a részes tag távolléte alatt az alaptöke emelkedik, akkor követelik a különbözet befizetését, ha pedig csökken, akkor meg levonják a különbözetet. A helyes eljárás az, amit a Határozvány előír.

1848. A fenti üzenet Önnek is szól.

Osztptság Szombathely. Baján magyar hangzású név, sok ilyen nemesi család is van. Bónya szintén magyar hangzású, Géryi szláv eredetű.

Csendőrség széles rétegeiben jóságánál, olcsóságánál fogva kitűnően bevált

ÓZDI SZÉNNEK

vagontételben (Budapesten fuvartételben is) való szállítására különféle parancsnokságok, őrsök, tisztii és altisztii családok, közétkezések, gazdálkodások részére előnyös árajánlattal készséggel szolgál

HORVÁTH GYULA

„Ózdi szén” képviselő Budapest, VII., Róna-utca 121.
Ugyanott fuvartételben tüzifa is megrendelhető. Telefon: 967-87

BÚTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-felvezésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Fióküzlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40. Hernád-u. sarok.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Az összes előírt és extra egyenruhászövetek, nyári pejacsevics és ruhavásznak, kész férfi, női és gyermek tavaszi kabátok.

1880. 1. Ha a gyermekei 1927-ben, amikor Ön optált, még nem voltak 18 évesek, akkor az Ön magyar állampolgársága rájuk is kiterjed, nem kell részükre külön kérnie. Mindenestre helyes lett volna annak idején a kérvényben őket is felemlíteni, hogy az állampolgársági bizonyítványba névszerint felvegyék. Terjessze fel az állampolgársági bizonyítványát a gyermekek keresztneveivel együtt a belügyminiszter úrhoz és kérjen új állampolgársági bizonyítványt, amelyben a gyermekei is szerepelnek. Közvetlenül is felterjeszheti, nem kell szolgálati úton tennie. 2. Szakaszarancsnoki megbízatásáról történt lemondása óta olyan hosszú idő telt el, hogy kérésének teljesítése most már nem valószínű. Az bizony meglehet, hogy végleg mellőzték, mert az előjáró parancsnokságok rendszerint nem veszik jó néven, ha valaki a családi vagy egyéb magánédekeit a szolgálati ambíciója fölé helyezi. Várja meg az új altiszti előléptetési szabályzatot, az talán módot fog adni valamilyen orvoslásra, a rangjából azonban sokat fog veszíteni. 3. Olyan állami intézmény, ahol fia elhelyezhető lenne, csak a posta volna, de felvételre belátható időn belül nincsen kilátás, hiszen még a bennlevők nagy részét is elbocsátották. Azért próbálja meg, nem veszt vele semmit.

Les. Mindegy, hogy „les”-nek vagy „lesállás”-nak nevezzük-e. A les rövidebb és talán jobb, mert nem lesünk mindig állva. Használjuk az utasítás kifejezését és mondjuk les-nek.

Vadvirág. 1. A figyelőlapokra vonatkozó helyesbítés szerint ezután figyelőlapot iktató (ics.) szám nélkül nem szabad feleltetni. Ezért rendeli el a 190. pont kiegészítő szövege, hogy ha az őrsparancsnok az őrs saját észlelete alapján írtet fel figyelőlapot, a nyilvántartás alapját képező feljegyzéseket, — amelyek a helyettes vagy az utódok tájékoztatására szolgálnak — be kell iktatni és ez az iktatmány lesz az alapírat. Feljelentési fogalmazvány ics. számára is lehet a figyelőlapon alapíratként hivatkozni, ha a fogalmazványon a figyelésre vonatkozó feljegyzések is vannak. 2. A vásárok és bűncük jegyzéke eddig is rendszeresítve volt, a Csűsz. I. füzet 1. mintája csak a rovatait szabályozta egységesen. 3. Mindazokat az új előjegyzéseket, amelyeknek helyét a Csűsz. I. füzet 6—8. mellékletei nem szabályozták, az őrsparancsnok az őrsirodaasztalon belátása szerinti helyen tarthatja mindaddig, amíg a Csűsz. 6. mellékletének ilyen irányú kiegészítésére intézkedés nem történik.

P. S. Neve nem magyar hangzású. Bihari-ra és Szentimrei-re nem lehet magyarosítani, mert ezek védett nevek, Pap-ra sem, mert ez a név túl gyakori. Pintérk talán engedélyezik, ámbár ilyen nevű ember is sok van.

B. I. törm. Celldömölk. Örülünk, hogy tetszik a jutalmunk. Szívesen adtuk, megérdemelte.

12.295. Édesatyja után mint elsőszülött fiúnak csak akkor lenne igénye a háborús emlékéremre, ha atyja a háború alatt halt volna hősi halált. Miután azonban atyja a háború után halt meg, az emlékérmét Ön csak abban az esetben kaphatja meg, ha a háború vagy a forradalmak alatt személyes érdemei vannak. Ehhez nem kellett okvetlenül katonának lennie. Volt eset, hogy gyermek is megkapta az érmet, aki a Felsőmagyarországi orosz betörés alkalmával a hadseregünknek szolgálatot tett, vagy a forradalmak alatt hazafias cselekedetet hajtott végre.

Mária. Kérése nem teljesíthető, mert ellátás tekintetében az 1912. évi LXV. t.-c. hatálya alá tartozik, szolgálati ideje kevesebb volt, mint 9 év, 6 hó és 1 nap és végül, mert a végkielégítése óta egy évnél hosszabb idő telt el.

Cs. Gy. ny. törm. Szőreg. Olvassa el a folyó évi 14. számunk 448. oldalán „Mandulafa” jellegű üzenetünket.

V. Gy. törm. Zalacsány. Az állampolgársági igazolvány kiállítását mind a tényleges, mind a nyugállományú csendőregyének a belügyminisztériumhoz benyújtott kérvényben köz-

vetlenül kérhetik. A kérvényhez csatolni kell az atya kereszt- és házasságlevelét, valamint a kérelmező keresztlevelét és a pengős okmánybélyeget. A bizonyítványt kb. 3 hét alatt küldi meg a belügyminisztérium a községi előjáróság útján. Az előjáróságnál a kézbesítés alkalmával még két pengő illetéket kell fizetni. Illetékmentesen nem állítják ki. Ha a kérelmező Budapesten jár, a fenti okmányokkal személyesen is jelentkezhetik a belügyminisztériumban és szóbelileg kérheti az igazolvány kiállítását, ilyen esetben nem kell írásbeli kérvényt benyújtani.

Nősülendő. Hogy az elszenvedett fenytése mennyiben befolyásolják a nősülési kérvénye sorsát, azt mi nem tudjuk megmondani, mert ez az előjárók megítélésétől és az Ön összegyeniségétől függ. Miután a fenytéseit nem jellembevéző cselekmények miatt kapta, lehetséges, hogy az előjárói — ha egyébként megérdemli — kevésbé szigorúan fogják azokat elbírálni. Ettől függetlenül azonban a kérvényét természetesen beadhatja.

Járóvezető. A feljelentést nem bűncselekményért, hanem bűncselekmény miatt tesszük. Tehát: X. Y. feljelentése lopás miatt és nem lopásért. Ha azt mondjuk, hogy a bíró valakit öt pengőért megbüntetett, ezt úgy is lehet érteni, hogy a bíró öt pengőt kapott az ítéletért; míg ha azt mondjuk, hogy öt pengő miatt büntette meg, akkor mindjárt gondolni lehet, hogy az elítélt az öt pengő körül valamit elkövetett.

Gyakorlat. Faluhelyen, általában szokás, hogy amikor a csendőrök gyakorlatoznak, a járóelők közül néhányan megállanak és nézik a gyakorlatot. Mi van ezen fennakadni való? Csak nem szégyenli, hogy mint katonának néha gyakorolnia is kell? Nagyon furcsa, katonátlán felfogás ez. Ettől ugyan sohase féltse a tekintélyét, ellenkezőleg, mutassa meg a bábámszokóknak, akik között bizonyára szép számmal vannak volt katonák is, hogyan kell szépen gyakorlatozni. Vagy talán éppen azért szégyenli, hogy látják, mert rosszul csinálja s fél, hogy kinevetik? Mert ha így van, akkor nem elbűjni kell, hanem megtanulni.

Egyházi adó. Olvassa el az 1929. évfolyam 934. oldalán adott 172. lekszikonválaszunkat.

Csurgó. Ha az őrzészlóalj csendőrségi volt, akkor a szombathelyi csendőrkérdési parancsnokságnál, ha honvédségi volt, akkor a szombathelyi vegyesdandár parancsnokságnál.

Smink. No, azt azért nem lehet ilyen kereken kimondani, hogy az a nő, aki festi magát, erkölcsileg kifogásolható. Húsz évvel ezelőtt talán megállotta a helyét ez a fétfogás, de ma már az arcfestés éppen olyan divattá lett, mint volt a rövid szoknya, vagy ma a bubifrizura és az arcon viselt kalap. Igaz, hogy faluhelyen az emberek ebben a tekintetben is szigorúbb felfogásuak, mint pl. nagyvárosokban, de azért ma már ott is tudomásul veszik, hogy divatbeli ízléstelenségek utánpótlása legfeljebb humoros, de egymagában nem jellembeli vagy tisztességbeli fogyatkozás, attól lehet még valaki nagyon jó feleség. A nők a divatnak önkéntelen rabjai, mert azok a cégek, amelyek minden hónapban „kreálnak” valamilyen új divatot, gondoskodnak a női utánzási hajlam minél bőségesebb kihasználásáról és — ez a fő — bezsebeléséről. Féltékeny pedig ne legyen emiatt, mert a nők nem a férfiaknak öltözködnek, hanem egymásnak. Mi nem vagyunk barátai az arcfestésnek, mert természetellenes, sokszor ízléstelen, de vigasztal, hogy mint minden divatnak eddig a világon, majd egyszer ennek is vége szakad. Abban azonban igaza van, hogy menyasszonyának az Ön ízléséhez kell alkalmazkodnia, ha tehát Ön megkéri, hogy ne fesse magát, akkor igazán felesleges azzal állandó perpatvart okoznia, különösen, ha — mint írja — Önnek anélkül is elég szép.

Bálint. Kerékpáron a puskát a bal vállra vetve kell hordani, vagyis úgy, hogy a tusa jobbfelé, a csó balra felfelé nézzen. Erre a csendőrségnél még nincsen előírás, mert a kerékpár sincs rendszeresítve, csak megengedve. Elő-

Nyári ruházati és fürdőcikkben is a REFORM RUHÁZATI vezet Budapest, VI., Vilmos császár-út 5. Csendőrök részére legkedvezőbb fizetési feltételek. — Mintákat, képes árajegyzéket díjmentesen küldünk.

írást csak akkor lehetne csinálni, ha a gyalogcsendőrök derékszíját karabélyszorítóval ellátnák, mert a mostani szükség-hordozómód mellett a puska előrecsúszik.

Szebb jövő. Az, hogy az ara az előző férjétől elvált, nem akadály annak, hogy a nőülési engedélyt megkapja, ha a válást a férj hibájából mondották ki és ha a nő egyébként feddhetetlen jellemű és magaviseletű. Az sem akadály, hogy mint háztartási alkalmazott kereste meg a kenyerét, mert ez éppen olyan tisztességes dolog, mint bármiféle más munka. Ma olyan világot élünk, hogy nagyon sok, úgynevezett jó családból származó nő is kénytelen a kenyerét ezen a nehéz úton megkeresni; csak dícséretet és nem lenézést érdemel érte, sokkal inkább, mintha másoknak a nyakán dologtalanul élőködnék. Ez a körülmény egyáltalában nem aggassa, mert ez annak a jele, hogy az arája tud is, akar is dolgozni. Dolgos, házias feleség kell a csendőrnek, aki a pénzt meg is tudja keresni, nemcsak elkölteni.

J. M. törm., Püspökhatvan. 1. Ügyes dolog, hogy észrevette a hibát, hogy a 100 P sajtóhiba következtében egy rovattal alább került. Nem az idegen vagy rongálásra, hanem a csalásra vonatkozik. Célszerű lesz helyesíteni, nehogy félreértésre adjon okot. Tehát: az 1928. évfolyam 507. oldalán levő táblázatban az „Idegen vagy rongálása” vízszintes rovat 4. függélyes rovatában levő „100 P-től” nem ide, hanem egy vízszintes rovattal feljebb, a családhoz tartozik (Btk. 380. §.). 2. Nemcsak a közigazgatási könyvben, de általában minden számadásnál az a szokás, hogy az ellenőrök piros tintát használnak. A közigazgatásra nézve ez kifejezetten nincsen előírva, de régi parancsok már így szabályozták ezt. 3. Az, hogy a felhívásra reávezetett megbízásnál a címnyomót is alkalmazni kell, nincs sehol előírva. Ha alkalmazták, nem hiba, ha elmarad, az sem baj. A régi „Függelék” előírta.

7. Olvassa el az 1931. évi évfolyamunk 528. oldalán a 109. számú lekszikonválaszunkat. A gazdának, mint magánégyenének sem házkutatási, sem pedig személymotozási joga nincsen a cselédjével szemben.

F. K. thts., Budapest. Üdülőcsoportokról készült felvételeket nem közölhetünk. A nyár folyamán minden számunkat ezzel keilene elfoglalnunk, ez pedig a változatosság rovására esne.

Cs. J. törm., Somogyfajs. Katonai igazolványa csak azt tanúsítja, hogy leszerelt, de hogy mettől-meddig szolgált, azt nem. Az előélete utáni puhatolásra vonatkozó parancs a csendőrséghez történt jelentkezésének idejét igazolja, ez, azt hisszük, elegendő annál is inkább, mert bevonulásának idejét a székesfehérvári kerületi parancsnokság irattárából valószínűleg meg lehet állapítani. Szolgálati idejének kétségtelen igazolása végett jó lesz a volt előljárói által kiállított igazolványok beszerzését is megkísérelni. A címeket meg fogjuk állapítani és majd közöljük. Iratait kivételesen visszaküldöttük.

Kéziratok.

Örs Tápiószéle. Közölni fogjuk.

Orgona. A m. kir. csendőrség emlékbizottsága a csendőrség történetének keretében részletesen és hitelesen meg fogja írni a testület hőseinek és vértanúinak történetét, annak magánúton való kiadása tehát felesleges. Szép öntől, hogy ilyen nagy munkát végzett, de kinyomatásához engedélyre volna szüksége, azt pedig aligha fogja megkapni. Anyagilag is kockázatos vál-

lalkozás ma a könyvkiadás, könnyen rá lehet fizetni, mert a megrendelt példányok száma mindig alatta marad a legszerényebb várákosoknak is. Azt ajánljuk tehát, hogy tervéről — bármennyire szép is az — tegyen le. A kéziratot kivételesen visszaküldöttük.

N. L. törm. Szombathely. A m. kir. csendőrség felügyelőjének rendelkezése értelmében a csendőrség valamennyi hősi halottjának és vértanújának együttes emlékét február 14-én, a csendőrnapon ünnepli, külön emlékünnepet vagy megemlékezést nem szabad tartani. E rendelkezés következtében a júl. 21-én meggyilkolt csendőrvértanuk napja sem ekkor, hanem február 14-én van, közleményét tehát nem közölhetjük.

Jánk. Elég ügyesen megírta, de maga az esemény nem elég érdekes és fordulatos ahhoz, hogy közölhetnők. Próbálkozzék valami másféle csendőrségi történettel, hátha jobbat is fog tudni írni.

Bánk bán. Rossz vers.

Hullám. Nehezen érthető, túlhoszú mondatok, sok szó, kevés mondanivaló. Nem közölhető.

B. B. B. Nem nekünk való téma, inkább jogi szaklapba való. Nem közölhető.

1891. Ügyes, élvezetes dolog, szívesen közöljük. No látja, nem szabad mindjárt elcsüggedni, ha az első kísérlet nem sikerül. Mi mindenkinek megmondjuk a véleményünket őszintén és leplezetlenül; akiben tehetséget látunk, azt biztatjuk, akiből nem csillan ki tehetség, azt elriasztjuk. Mit gondol, miféle színvonalon állana ma a Csendőrségi Lapok, ha nem így tennék.

Károly. A jó szakcikkhez alapos szaktudás, a szépirodalomhoz tehetség kell. Lehet valaki akármilyen jó történelem-tanár, azért mégsem tud történelmi regényt írni és viszont: a tudás fogyatékosságait nem lehet stílussal leplezni. Az Ön írása a kettő között lebeg, tehát egyiknek sem jó.

OPTIKUS LIBÁL és MÁRZ FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET
Tel.: 299—56. Budapest, VI., Teréz-körút 54.

(Nyugati pályaudvarral szemben, Podmaniczky-utcai sarokházban.) Törzslap alapítva 1846-ban. Ajánlanak: **Szemüvegeket. Távcsovegeket. Látócsöveket. Nagyító lencségeket. Hőmérőket. Rajz- és mérőszközöket. Zeiss-Punktát szemlencségeket. Fotokamarákat és kolókeket.**
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező üzleti feltételek.

A magyar csendőr elsősorban magyar céget támogasson! A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért egyenruhaszabósága és felszerelési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizetési kedvezmény mellett.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., földemelet. Telefon: 843—52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenciek-u. 23. || **Nyiregyháza:** Zrinyi Ilona-u. 9. || **Miskolc:** Baross Gábor-u. 10.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Tavaszi és nyári szövet- és selyemujdonságok és az összes egyéb ruházati cikkek nagy választékban.
Olcso árak — Megbízható minőség — Pontos kiszolgálás — Legkedvezőbb fizetési feltételek

Használjon

SHELL

palackozott
autóolaj

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

írta: KÓRIK GÁBOR

tiszalöki földműves, volt népfelkelő
örmester. (15)

A konyha rötta ránk a legnehezebb feladatot. Nagy bosszúságomra este tíz órakor megérkezett... Utközben a faluban, a házak által még fedezve volt a puskagolyótól. De hogy osztjuk ki most még az ebédet a — rajvonalba?!... Hát csak úgy történt ez, hogy a négy szakaszküldönc és a két szakács két-két fakannával — „kártys” erdélyiesen — bevitték a rajvonalba, s ha nem is nagy porció, de mégis csak jutott mindenkinek. Szerencsénkre sötét volt, s így az ellenség nem célozhatott. Golyói egy pár öllel magasabban jártak. A szakácsok gyorsan visszatértek a rajvonalból. Ideje is volt, hogy siessenek, mert alighogy elkergettem a konyhakocsit, az ellenség ismét ágyútűz alá fogta a falut. Kis híja, hogy a konyha ott nem maradt.

Ég a falu, elfogyott a töltény.

Az égő házak rémesen világítottak. A fenyő-épitkezés recsegve-ropogva égett. Egy hozzánk közeli fűrészmalmot is eltaláltak. Lángbaborult. Néhány perc múlva összeomlott. A lángoló alkatrészek sutorogva buktak bele a patákba. Súlyosbította a helyzetünket, hogy az ágyúink már nem viszonzták a tüzelést. Nem is csoda, éjfélét már azt gondoltuk mindnyájan, hogy itt fogunk pusztulni, s ha az ellenség olyan túlóvatos nem lett volna, csakugyan ott is pusztultunk volna. Hiszen mi alig lézengtünk imitt-amott és az ellenség legalább is húszszorosan túlerős volt. Embereink már az utolsó töltényeiket szorongatták. A sötétben is észre lehetett venni, hogy az ellenség már alig háromszáz-négy száz lépésnyire van a vonalunktól. A puskagránátjuk már a vonalunk megett robbant, pedig azt nem lehet tovább kilöni, mint ötszáz lépés... Krisztofor szakaszvezetőnél is fogytán volt már a világító rakétakészlet, s már-már az utolsó fegyverünk a drótsövény karóhoz kötött akna volt, de ezek is igen ritkán voltak lerakva. Zsinórjaik végét a rajvonalba csak meg kellett rántani. Szinte érezni is lehetett a bős ellenség lehelletét, s a visszavonulási parancs még mindig késett... Messz Ádám, a negyedik szakasz tizedese odacsúszott a hadapród úrhoz:

— Hadapród úr, alázatosan jelentem, nincs teltény! Elfogyott a teltény! (soroksári szólásmód ez)... Megadjuk magunkat?!

— Adjuk a fenét, Messz tizedes! Ki kell tartani!

Már sebesülés is történt. Egy újdonsült örvetőnek, Kudják Gyurkának a vállát keresztüllőtték. Egy másiknak is átlőtték a karját, de ez hason kiesűszott. Széplaki és

Vincze Menyhért szanitécek szintén hasoncsúsztak be Kudják Gyurkáért és a legnagyobb önfeláldozással kimentették, aztán el is indultak vele hátrafelé.

*

(Szeptember 16.) Éjfél után volt az idő, tehát szeptember 16-ika... Rettenetes percek. Jó, hogy az égő faluban el nem égett a telefonvezeték, mert így legalább megérkezett a visszavonulási parancs hajnali két órakor... A hadnagy úr parancsára előszólitottam a szakaszküldöncöket:

— Fiúk, bármilyen módon is, de elmegy ki-ki a szakaszához!... És a szakaszparancsnokoknak megjelenti, hogy a szakaszok egyenként visszavonulnak. Senki ott nem marad. Csendben történjen az egész dolog. A szakaszok külön-külön sorakozzanak a legelső fedett hely megett. És minden szakasz, ha sorakozott, külön-külön elindul Kápolnás-Oláhfalu nyugati kijáratához és ott az útmentén fedett helyen bevárja egymást.

Nehéz feladat várt ezekre a küldöncökre. Nem volt futóúrok, amelyen becsúszhattak volna a rajvonalba, s az egész terep a legrettenetesebb tűz alatt állott. A négy derék honvéd mégis végrehajtotta a parancsot és gyorsan is... Pedig sok helyen úgy hasra kellett lapulniok, mint a palacsinta a tepsiben. És csúszniok is kellett, mint a kigyónak. Esztergás János, Bosnyák Márton, Krizsán József, Szarka József küldöncök feladataikat mégis derekasan megoldották.

*

Szél hadnagy úr, én, Reich, Kardos, Gáspárdy, a négy szanitéc és Salgó Félix hadapród keresztüllágtunk az égő falun. A telefonosok is hozzáfogtak a vezeték összeszedéséhez, de ez a művelet szintén nem tartozott a legutolsó dolgok közé az égő és keresztüllövöldözött faluban...

Mi tehát keresztüllágtunk a falun, azonban át kellett mennünk a falu háta mögötti fensíkon is. Ez sem utolsó hely volt, mert itt vagy ötven lépésnyire minékünk is kigyóvá kellett változnunk. A sűrű golyók itt ugyanis közelebb jártak a földhöz, mint a faluban. Végre mégis szerencsésen beértünk egy mélyebb, hosszú völgy fenekére, amely az országúthoz vezetett. Itt az út mellett vártuk vissza a szakaszokat. A legnehezebb visszavonulási útja az utászszakasznak és a negyedik szakasznak volt, de talán éppen azért leghamarább is hozzánk érkeztek... Egy igen hosszú negyedóra után a másik három szakasz is megérkezett. A különböző szakaszbeli altisztek és honvédek a sötétben örömmel üdvözölték egymást és egymás kezét szorongatták.

Végre a leghátulsó telefonista is megérkezett. Ez bizony a leghetetlenebb körülmények között szedte össze a telefonvezetékét. Az ellenség már csak húsz-harminc lépésnyire volt tőle, — a társa „meglógott” (azt hiszem, nem kívánja magának megegyeztetni, amit ezért kapott később), de ez összeszedte a „drótot”... A hadnagy úr meg is dicsérte, büszke is volt erre Cernó Jóska telefonos.

Ahogy a század együtt volt, sietve odébb kellett állnunk, mert az ellenséghez már mindössze csak hatszáz lépésnyire voltunk. És töltényünk sem volt már, tehát töltény után is kellett néznünk. Az ellenség, úgy látszik, még nem vette észre, hogy „meglógunk”, még mindig szakadatlanul tüzelt, éppen úgy, mint amikor otthagytuk. Elértük Kápolnás-Oláhfalu kijáratát, ott várt bennünket zászlóaljparancsnokunk, Stiff százados úr is. És egy tölténnyel megrakodott szekér is várt már. Minden ember sietve megpakolta magát tölténnyel. Megérkezett a többi század is északi irányból és a zászlóalj sietve megindult Udvarhely felé. A mi századunk volt az utóvéd.

Magyar csendőr a magyar gyártmányú

SCHMOLL-PASTÁ-T

használja!

Láb- és hónaljzizadást biztosan szünteti a

SUDORÁN Bővebb leírása a Cs. L. máj. 1. számának 285. oldalán — Készíti és szállítja:

Molnár János vegyszertani laboratóriuma **Bozok** (Vas m.)

Bútorf

minden csendőr saját érdekében

PÁRTOS-nál vegyen

Óriási választék. — Verseny árak. — Kedvező részlet. **Andrássy-út 52. (Bejárat Eötvös-utca sarok.)**

GANS KARBÓJTÜZEM

Budapest, I., Budaörsi-út 11/a.

Tiszti, altiszti és legénységi kardbojtok izüéses és tartós kivitelben.

Amikor az oláhok rohamoznak

Ekkor kezdték rohamozni elhagyott állásainkat a románok. Soha életemben még ilyen üvöltést nem hallottam. Akik ott voltak, mindnyájan ezt állítják. Hogy emberek így tudjanak üvöltöni, ilyen vadállati módon, — ilyen én nem gondoltam! Ezer meg ezer torok ordított százféleképpen, csak emberi hangon nem! Ezelőtt néhány évtizeddel talán ilyen ordítással rohanták meg Janku és Prodán csordái Abrudbányát, Nagyenyedet és Zalatnát...

A Lövéte felé eső állásban levő zászlóaljok is kiértek a műtra. Még negyedóraig hallatszott az ellenség ordítása. Egyszerre elhallgattak... Gondolom, az ellenség, afeletti dühében, hogy az elhagyott állásban egy pár hatizsaknál egyebet nem talált, négy ágyútát ördögi gyorsasággal keresztülhozta a falun és mi, — ilyesmirel mit sem gondolván — egyszer csak azon vettük észre magunkat, hogy közvetlenül a hátunk megett megdörög az ágyú. Szerencsénk, hogy közel volt. A leadott négy „útravaló” az út jobb oldalától távol robbant és így senkiben, semmiben sem tett kárt. Ezek voltak az ellenség utolsó lövései Oláhfalun alatt. Így végződött a Szentegyházás-Oláhfalui tizennyolcórás ütközet, szeptember 15-én, délelőtt kilenc órától, szeptember 16-án reggel három óráig... Csapataink, a kiválasztott percben, minden veszteség nélkül, végrehajtották a tervszerű visszavonulást és sietve haladtunk Homoródfűrő felé.

A székely faragóművészet hazájában.

Délelőtt féltíz óra lehetett, amikor elértük a székely faragóművészet hazáját: Máréfalvát. Hiába is fognék hozzá, hogy leírjam a máréfalvi kapufélfák formáját, rajzát, nagyszerűségét, — nem tudom leírni...

Nem győztem eléggé csodálkozni. Azt hiszem, hogy ennek párja csak a budapesti Néprajzi Múzeumban látható. Nehéz, vastag tölgyfából készültek ezek a remekek. Hasonlóak a diadalkapukhoz. Két oldalt széles tölgydeszkabetét. A homlokzat szinte széles betéttel ékeskedik. Felül és körül vastag tölgyfaráma. Nem a kapu alakja, vagy erőssége az érdekes, hanem a rajtok levő faragványok. És a felül és oldalt lévő betétek különös festése... Miféle festékösszetételből nyerhetik ezeket a színeket, amelyekkel a betétek virágait, tulipánjait festették?!... Ezt talán csak egyedül maguk a máréfalviak tudják! És minden kapu felső betétjén felírva: Isten, segítségével építette ezen kaput N. N. és neje N. N., az Úrnak 1865-ik évében, ápril hó 26-ik napján. Így és ehhez hasonlóan a többi is!... Mert bármilyen torony van is a faluban, — keresztes, vagy, csillagos, — a székely nép vallásos. Minden dögát Isten segítségül hívásával kezdi és végezi.

A máréfalviak legnagyobb része elmenekült már ekkorra. Csak az olyanok maradtak még otthon, akik a sorsnak hamarosan jobbra fordulását remélték. De megérkezésünkkor ezek is siettek befogni állataikat felmálházott szekereik elé.

E vidéken már az út két oldalán és a hegyek lábánál gyakrabban láttunk kisebb-nagyobb tengeri táblákat; ám a menekülők szabadosan hajtott marháit és a visszavonuló csapatok a földdel egyenlővé gázolták ezeket is... Az úttól jobbkézre Fenyéd-patakocska párhuzamosan igyekszik Nyugat felé, hogy azután Fenyéd községnél nemsokára beömljön a Nagyküküllő folyócskába.

Fenyédnél mi is elértük a Nagyküküllőt és kissé a déli irányban húzódó országra tértünk a folyó mellett Székelyudvarhely felé. Itt is már nyitabb a vidék. A hegyek alacsonyabbak és ritkábbak. A völgyek termékenyebbek és szélesebbek. Az úttét két oldalán szép, nemesített fiatal almafák sorakoztak... Amikor Fenyédtől elhagytuk, rövidesen elértük Bethlenfalvát. Még odébb jobbról, a folyón túl elmaradt tőlünk Kadicsfalva és a 668. számú magaslat tövében a néhai való, jó kuruc Orbán Balázs tulajdonát képező Szejke-fürdő... Már láttuk Székelyudvarhely városát is, de még előbb keresztülmentünk Felső-Siményfalván.

Székelyudvarhelyen.

(Székelyudvarhely, 1916 szeptember 16.) Már hat kilométernyirel láttuk a város magasabb épületeit. Mindenki sietett, hogy érje, mert mindenki remélte, hogy ott talán most már kapunk valamit. A hat napi lakodalom, farsangolás után ugyanis a vitéz honvédszalád alaposan megéhezett, — de vajjon mikor is nem éhes a katona?!... Pedig a tegnapi és azelőtti „kollációkból” is volt még mindenkinek valamije, hanem itt most valami újat sejtett mindenki. Meg is mondom, hogy mire áhítozott a század: — egy kis pálinkára...

Ahogy beértünk a városba, mindjárt elértük az állomást. Nagyon megviselte a háború, a menekülők felrakodása és a hadiszállítások következtében nagy szemétdomb volt itt bizony az egész állomás... Megérkezésünk előtt éppen egy órával indult az utolsó vonat Segesvárra... Nem maradt az állomáson egy kocsis sem...

Az állomás mellett megállott a század rövid pihenőt tartani. Eközben a legénység is szétnevezett „valami után”... A lakosság legnagyobb része otthon volt, élükön a városi tanács megbízottjával. Arra határozták magukat, hogy a tanács a lakossággal együtt megadja magát kikerülhetetlen sorsának.

Keresztülmentünk Udvarhelyen. Több szép templom van benne. Legelőbb is az unitárius templom ötlött szemembe a Bethlen-utcában. Egytornyú templom, a homlokára ez van ráírva: „Az egy Istent imádók temploma”.

A város keleti részén fent, mint egy terrazon; emelkedik kettős tornyával a plébánia-templom, itt volt plébános a közel-muliban Mikes János gróf. Innét neki csak egy lépés volt az ország keleti szélétől a nyugati széléig, — a szombathelyi püspöki székiig.

A plébánia-templom mellett van a római katolikus főgimnázium, igen közel esik hozzá a „kálomisták” főiskolája, a Bethlen-kollégium, melynek a közelében még a minoriták temploma látható. Itten körül vannak a város és vármegye középületei is. A város lakói nagyobb részt otthon maradtak, s megadták magukat sorsuknak. A korcsmákon kívül az üzletek némelyike is nyitva volt. Ennivalót azonban nem lehetett venni, gyümölcsöt adtak ingyen is.

A város lakossága jórészt az utcán volt. Szótalanul néztek bennünket. Egyik-másik honvéd e szomorú percben is felhasználta az alkalmat az asszonyokkal való meselődésre... De egy asszony jól megfelelt a helytelen és nem is komoly idémhez való tréfára.

— Fogja be a száját!... És szégyelje magát, amiért nem tudnak megvédeni bennünket!

Keserű szemrehányás volt ez az egész lakosság részéről. Csakhogy, aki kapta, nem érdemelte... Aki adta, viszont annak meg igazsa volt... Ami, vagy akik érdemelték volna, azoknak a fülük meg nagyon magasan van... Nem hallották ezeket a keserű szemrehányásokat, de lehet, hogy valamikor mégis csak meg kell hallaniok!

Elértünk a város innenső részére. Itt van a székely ezred barakk-laktanyája. Háborús építmény. Kapuja homlokára felírva: „A hős 82-es bakák üdülőhelye”... A hősöknek ezt az otthonát is kiürítették már, s boldogtalan lakói messze családi fészektől, Hajdúböszörményben várják türelmetlenül a leg-szükebb hazájukról érkező jó- vagy balhíreket.

A barakk főkapuja előtt, az út másik oldalán, meredek hegyszakadékba vájva, ott vannak Ferenc József és Vilmos mellszobrai. A két „Imperator” az idők komolyságához mérten nagy komolysággal néz egymásra.

A hadnagy úr, a város innenső végén, bevezényelte a századot egy üres kertbe. A legénységet leszereltette. A fegyvert gúlába állíttatta s egy óra pihenőt adott. Délután 1 óra volt.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel: csak ő tudja, hogy a **szövetben belül** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az olcsókból** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártó közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket.

Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismétlenül **oklrai: eüsmorésben** részeseül **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kivánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAIN

Posztógyár és Ruhagyár Rt.
Budapest, I, Lenke-út 117.

Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára.
Üzemben 1922 óta 300 munkással.

A legénység elindult kereskedni, s egyrésze meg hozzáfogott enni... Az elhagyott boltokból, lakásokból hoztak mindenféle, legtöbbször haszontalan dolgokat... Egy csomó fapipát, gyufát, szappant, gyertyát. Valaki hozott annyi új fegyver-sínórt, hogy minden szakasznak jutott vagy húsz darab... A „felborovicskázott” hangulat arra készítette a hadnagy urat, hogy rövidesen felszereltünk, két óraker elindultunk, hiszen még hosszú út volt hátra.

Az ellenség elég gyorsan követett bennünket, úgy hogy Székelyudvarhelyről kivonulván, egy óra multával már belovagolt a városba a kozákokhoz hasonlatos, bárányborsipkás román lovasjárőr.

Nem tudom, hogy mi lehetett felhalmozva az „állomás” raktáraiban hadseregünk részéről. Miutánunk, akik utolsónak vonultunk ki a városból, szapporjeink tíz perc multával felgyújtották a vasúti állomás raktárait.

(Folytatjuk.)

Megfejtés.

Lapunk 12. számában közzétett „Hibakeresés a vázlaton” című pályázatunk megfejtése a következő:

1. A tótól nyugatra levő fahíd fordítva van megrajzolva.

2. A tótól keletre a vasút köhídja fordítva van rajzolva.

3. A tavon áthaladó vasút számára töltés helyett átvágás van rajzolva.

4. A vasútállomás helytelenül van vasúti megállóknak írva.

5. A vasútállomástól délnyugatra a vasút híd nélkül megy át a patakon.

6. A helységtől délkeletre a töltésen a vashíd fordítva van rajzolva. Ha a hídon a vasút menne át, akkor a vasútnak kellett volna töltést rajzolni.

7. A meredek lejtőn nem mehet a vasút egyenes irányban föl és le.

8. A patak kétszer kereszteli ugyanazt a szintvonalat, ami nem lehet, mert akkor felfelé is folyrna.

9. A nádas legelőnek van jelezve, vagy fordítva.

10. Sík területen nem lehet a vasútnak alagútja.

Beérkezett 46 pályázat. A megfejtők neve mellé tett szám azt mutatja, hogy ki mennyi hibát talált meg. 1=10 hibát, 2=9 hibát, 3=8 hibát, 4=7 hibát, 5=6, vagy még kevesebb hibát talált meg.

Megfejtők:

Almás István prbcső, Gelse 5, Balogh József őrm., Hajmáskér 2, Bardócz Árpád cső., Isaszeg 5, Bártfai Pál thlts., Nyíregyháza 1, Benedek Lajos thlts., Bátaszék 2, Bérces István prbcső., Bátaszék 1, Bérczes János őrm., Szajol 2, Buruncz Lajos prbcső., Csepreg 1, Csizmás Páskál thlts., Szombathely 3, Dani József őrm., Baglyasalja 2, Dobó őrm., Tiszavárkony 2, Dömötör Lajos cső., Gelse 5, Elekes János tőrm., Gelse 5, Fábrián István cső., Kondoros 3, Fekete Imre II. őrm., Hajdúnánás 1, Fenyves János cső., Bátaszék 1, Halász István tőrm., Medgyesegyháza 2, Horváth Ferenc prbcső., Sárvár 2, Horváth László prbcső., Egercsehi 2, Ignézi Károly tőrm., Debrecen 1, Izsó András cső., Kenderes 3, Kerepesi Antal cső., Kelebia 1, Kiss János VI. őrm., Dombóvár 4, Kiss Pál őrm., Sósut 4, Kövári András tőrm., Vajdácska 5, Kurucz Géza cső., Diós-győrvasgyár 1, Lantos Kálmán őrm., Vép 5, Magyar József II. őrm., Nagynyárád 4, Majoros István v. tőrm., Székesfehérvár 3, Mikos Imre őrm., Szombathely 3, Nagy Lajos II. tőrm.,

Bútor vásárlása előtt saját érdekében látogassa meg raktáramat

Komplett hálószoba már 150 P-től

Raktáron tartok: Háló-, ebédlő-, úriszoba, konyhabútorokat kárpitozott és kombinált bútorokat.

Keleti Bútoráruház

Budapest, VII., István-út 41-3.
(Aréna-útnál.) Telefon: 45-0 09.

Magyar kistéri termékek!

A m. kir. csendőrség tagjainak a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Debrecen 2, Nyíró Lázár tőrm., Kiskunhalas 5, Oláh Orbán cső., Tura 3, Óri Kálmán prbcső., Oroszlány 1, Polgár István ő. m., Cséppusza 3, Rákos János őrm., Szombathely 3, Solymos Károly prbcső., Vasvár 2, Szekeres János cső., Bátaszék 1, Sziklai Lajos prbcső., Nagybatony 1, Takács István őrm., Jászberény 2, Taródi István tőrm., Csorna 5, Tárnok Ferenc cső., Nagytétény 3, Tóth Mihály őrm., Budapest 2, Vincze György tőrm., Zalaacsány 4, Zörzsi József prbcső., Doboz 1, Zudor János thlts., Bucsatelep 4.

A kitűzött jutalmat Óri Kálmán prbcső., Oroszlány, nyerte. Elküldöttük.

Megszökött büntettes üldözése.

(Pályázat.)

Az elmúlt hetekben történt madocsi esetet olvasóink a hirlapokból bizonyára jól ismerik. Habár a megjelent hirlapi tudósítások a történeteket a laikus olvasóközönség érdeklődésének fokozása végett erősen kiszínezték és azoknak sok részletét tévesen közölték, a lényeget mégis meg lehetett állapítani. Egy halálraítélt fegyenc megszökött az ügyészség fogházából és több héten át szülőfalujában és annak környékén bujkált. Az illetékes csendőrpáncsnokságok mindent megtettek a kézrekerítésére, ami végül sikerült is: a fegyencszökevény kézrekerült, de elfogatása előtt öngyilkosságot követett el.

Az esettel kapcsolatban talán sok bajtársunknak támadt terve, gondolata, hogy ha a fegyencszökevény az ő örskörletében bujkálna, milyen intézkedéseket tenne a kézrekerítésére. E tervek, gondolatok között bizonyára van olyan is, amelynek adandó alkalommal mások is hasznát vehetik. Pályázatot hirdetünk tehát a következő feladattal:

Egy súlyos bűncselekmények miatt elítélt, saját örskörletbeli veszélyes gonosztevő megszökött az ügyészség fogházából. Az örs bizalmi úton arról értesül, hogy a fegyencszökevény szülőfalujában, az örskörlet egyik külközségében és annak közvetlen környékén bujkál, amit hozzátartozói is elősegítenek. A község lakosságának egy része rokonszenvez a szökevényvel, másik része pedig nem mer ellene adatot szolgáltatni, mert az illető mindenkit lelővéssel fenyeget, aki őt elárulni merészei.

A pályázatban természetesen nemcsak abból a feltevésből kell kiindulni, hogy a keresett fegyencszökevény — mint Madocsi történt — szüleinek házában rejtőzött el, hanem azt kell feltételezni, hogy az illető a községben is lehet, de a környékén is bujkálhat.

Kérdés: Ha Ön lenne az illetékes örs parancsnoka, milyen intézkedéseket tenne és milyen módon kísérelné meg a veszélyes gonosztevő kézrekerítését?

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: szeptember 1. A legjobb pályázatot Garay Akos festőművész eredeti festményével jutalmazzuk. Az eredményt a szeptember 15-iki számunkban fogjuk közzéadni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Bútor
Szőnyeg
Recamlerek
Szalmonok
Takarók
Paplanok
Vásznak
Fehérneműek
Ágyneműek
Ruhaszövetek
Kárptalások

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

(A Zeneakadémiával szemben.) Kiűnő minőség. Olcsó árak

Előlegnélküli kedvező részletfizetés!

Megbízottunkat vidékre is elküldjük.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től

EBÉDLŐSZŐNYEGEK P 21-től

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművásznak, ruhaszövetek. **Lakberendező Vállalat**

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!